

ELEKTRONSKO IZDANJE

PRAVNI
KOMPLET

PRAVO U PRIVREDI I PRAVOSUĐU

Časopis za primenu prava u praksi

TEMA BROJA

Novi Zakon o informacionoj bezbednosti

PRIVREDA

Direktor privrednog društva u opštem radnopravnom režimu

Inspekcijski nadzor nad primenom
Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu

Regulacija tržišta drveta i drvnih proizvoda

eOtpremnice

PRAVOSUĐE

Komentari izmena i dopuna:

- Zakona o izvršenju i obezbeđenju
- Zakona o planiranju i izgradnji
- Zakona o sudskim taksama

AKTUELNA SUDSKA PRAKSA

**PARAGRAF
INTERVJU:**

**Nevena
Praizović**

**menadžerka za pravne poslove,
Ananas E-Commerce**

Pravni komplet
343/344
novembar 2025.

Sve informacije u vezi sa usmenim
konsultacijama možete naći
na internet stranici **paragraf.rs**

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

Pravna i ekonomska izdanja
zauspešno i zakonito poslovanje

USMENI I PISANI KONTAKT SA REDAKCIJOM

Vreme telefonskih konsultacija iz oblasti radnih odnosa, kompanijskog i trgovinskog prava i oblasti pravosuđa i pravosudnih profesija za sve redakcije: od 10 do 13 časova

Poštovani pretplatnici,

Kako bismo unapredili naše usluge i omogućili Vam brži, jednostavniji kontakt sa našom redakcijom, uveli smo centralizovanu telefonsku liniju.

Od sada nas možete dobiti putem jedinstvenog broja, preko koga ćete biti usmereni na odgovarajuću službu i brže doći do informacija i podrške koja Vam je potrebna.

Pozovite nas kada imate pitanje ili nedoumicu, biće nam zadovoljstvo da Vam pomognemo!

Vaš Paragraf

PARAGRAF REDAKCIJA: 011/4183-792

OPCIJA 1 - PRIVATNI SEKTOR:

1. POREZI, FISKALNE KASE I SEF
2. ZARADE
3. RAČUNOVODSTVO I REVIZIJA
4. RADNI ODNOSI
5. PRIVREDA, TRGOVINA, UGOVORNO PRAVO I PRAVOSUĐE
6. CARINE
7. DEVIZNO POSLOVANJE I PLATNI PROMET
8. JAVNE NABAVKE

OPCIJA 2 - JAVNI SEKTOR:

1. PLATE I RADNI ODNOSI
2. FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO
3. PRAVNA PITANJA
4. JAVNE NABAVKE

SEKRETAR REDAKCIJE:
060/3370-174

SLUŽBA NAPLATE: 063 379 334

SLUŽBA ZA ORGANIZACIJU SAVETOVANJA:
063 379 541

Postavljanje pisanih pitanja vrši se preko formulara kome možete pristupiti na naslovnoj strani veb sajta www.paragraf.rs/redakcija

Popunite formular sa Vašim kontakt podacima, u predviđeno polje upišite Vaše pitanje i pošaljite.

e-mail: redakcija@paragraf.rs

Sadržaj

4 Paragraf vesti

6 Paragraf intervju

Nevena Praizović,
menadžerka za pravne poslove,
Ananas E-Commerce

PRAVO U PRIVREDI I PRAVOSUĐU

Casopis za primenu prava u praksi

Izdavač:

Paragraf Lex d.o.o.
21208 Sremska Kamenica, Mile Orlović
Novi Sad

Cara Lazara 36
tel: 011/3290-498

Direktor:

Saša Srdanović

Glavni i odgovorni urednik:

Redakcija:

Snežana Zvonarić
Aleksandra Vasić
Dragana Tošić
Nebojša Otović

Ivana Đinović

Marko Mihajlov

Dragana Vuković

Sekretar redakcije:

Snježana Memiš

Autor časopisa:

Ljiljana Pjevač Pejović

Prelom i dizajn:

Nikola Đukanov

Dizajn korice:

Dušan Đorđević

Štampa:

Beograf,
Nova Pazova

Pravna i ekonomska Izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

Premium paket vebinara

Do
80%
uštete

prilikom kupovine
godišnjeg paketa

Kupovinom Premium godišnjeg paketa vebinara **ostvarujete pravo da prisustvujete svim vebinarima u organizaciji kompanije Paragraf**, iz svih zakonodavnih oblasti tokom godinu dana od dana uplate.

Samo u poslednjih godinu dana uspešno smo održali skoro 60 edukacija na najrazličitije aktuelne teme koje se tiču i privatnog i javnog sektora.

Kupovina paketa i
više informacija na:

paragraf.rs/paketi

Ili skenirajte QR kod

TEMA BROJA

- 10** KOMENTAR NOVOG ZAKONA O INFORMACIONOJ BEZBEDNOSTI - "Sl. glasnik RS", br. 91/2025

PRIVREDA

RADNO PRAVO I ZARADE

- 18** DIREKTOR PRIVREDNOG DRUŠTVA U OPŠTEM RADNOPRAVNOM REŽIMU
- 30** KOMENTAR PRAVILNIKA O PREVENTIVNIM MERAMA ZA BEZBEDAN I ZDRAV RAD PRI IZLAGANJU KARCINOGENIM, MUTAGENIM ILI REPRODUKTIVNO TOKSIČNIM MATERIJAMA - "Sl. glasnik RS", br. 92/2025
- 37** INSPEKCIJSKI NADZOR NAD PRIMENOM ZAKONA O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU
- 42** DRŽAVNI PRAZNIK DAN PRIMIRJA U PRVOM SVETSKOM RATU - 11. NOVEMBAR NERADNI DAN ZA SVE ZAPOSLENE U REPUBLICI SRBIJI U 2025. GODINI

AKTUELNO

- 54** KOMENTAR ZAKONA O STAVLJANJU NA TRŽIŠTE DRVETA I DRVNIH PROIZVODA - "Sl. glasnik RS", br. 96/2025
- 56** KOMENTAR NOVOG ZAKONA O SEMENU I SADNOM MATERIJALU POLJOPRIVREDNOG I UKRASNOG BILJA - "Sl. glasnik RS", br. 91/2025
- 58** INSPEKCIJSKI NADZOR NAD PRIMENOM ZAKONA O CENTRALNOJ EVIDENCIJI STVARNIH VLASNIKA

eOTPREMNICE

- 66** ODGOVORI NA PITANJA IZ PRAKSE U VEZI SA PRIMENOM ZAKONA O ELEKTRONSKIM OTPREMNICAMA
- 68** ODGOVORI NA PITANJA IZ PRAKSE IZ OBLASTI PRIMENE PROPISA O ELEKTRONSKIM OTPREMNICAMA

SPECIJALNO ZA DELATNOSTI

Trgovina

- 72** KOMENTAR UREDBE O DOPUNAMA UREDBE O POSEBNIM USLOVIMA ZA OBAVLJANJE TRGOVINE ZA ODREĐENU VRSTU ROBE - "Sl. glasnik RS", br. 93/2025
- 73** ODGOVORI NA PITANJA U VEZI SA PRIMENOM UREDBE O POSEBNIM USLOVIMA ZA OBAVLJANJE TRGOVINE ZA ODREĐENU VRSTU ROBE
- 76** PRAVILA PRODAJE ROBE SA DIGITALNIM ELEMENTIMA

PRAVOSUĐE

IZVRŠNI POSTUPAK

- 82** KOMENTAR ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA
O IZVRŠENJU I OBEZBEĐENJU
- "Sl. glasnik RS", br. 91/2025

KRIVIČNO PRAVO

- 88** TAJNI NADZOR KOMUNIKACIJE

STEČAJNO PRAVO

- 92** NADZOR NAD SPROVOĐENJEM PLANA
REORGANIZACIJE

PORODIČNO PRAVO

- 96** NAJBOLJI INTERES MALOLETNOG DETETA KAO
PRAVNI I ETIČKI PRINCIP

POSEBNI UPRAVNI POSTUPCI

- 100** KOMENTAR ZAKONA O IZMENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O PLANIRANJU I
IZGRADNJI - "Sl. glasnik RS", br. 91/2025

SPECIJALNO ZA PRAVOSUDNE PROFESIJE

Sudije

- 110** KOMENTAR ZAKONA O IZMENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O SUDSKIM TAKSAMA
- "Sl. glasnik RS", br. 91/2025

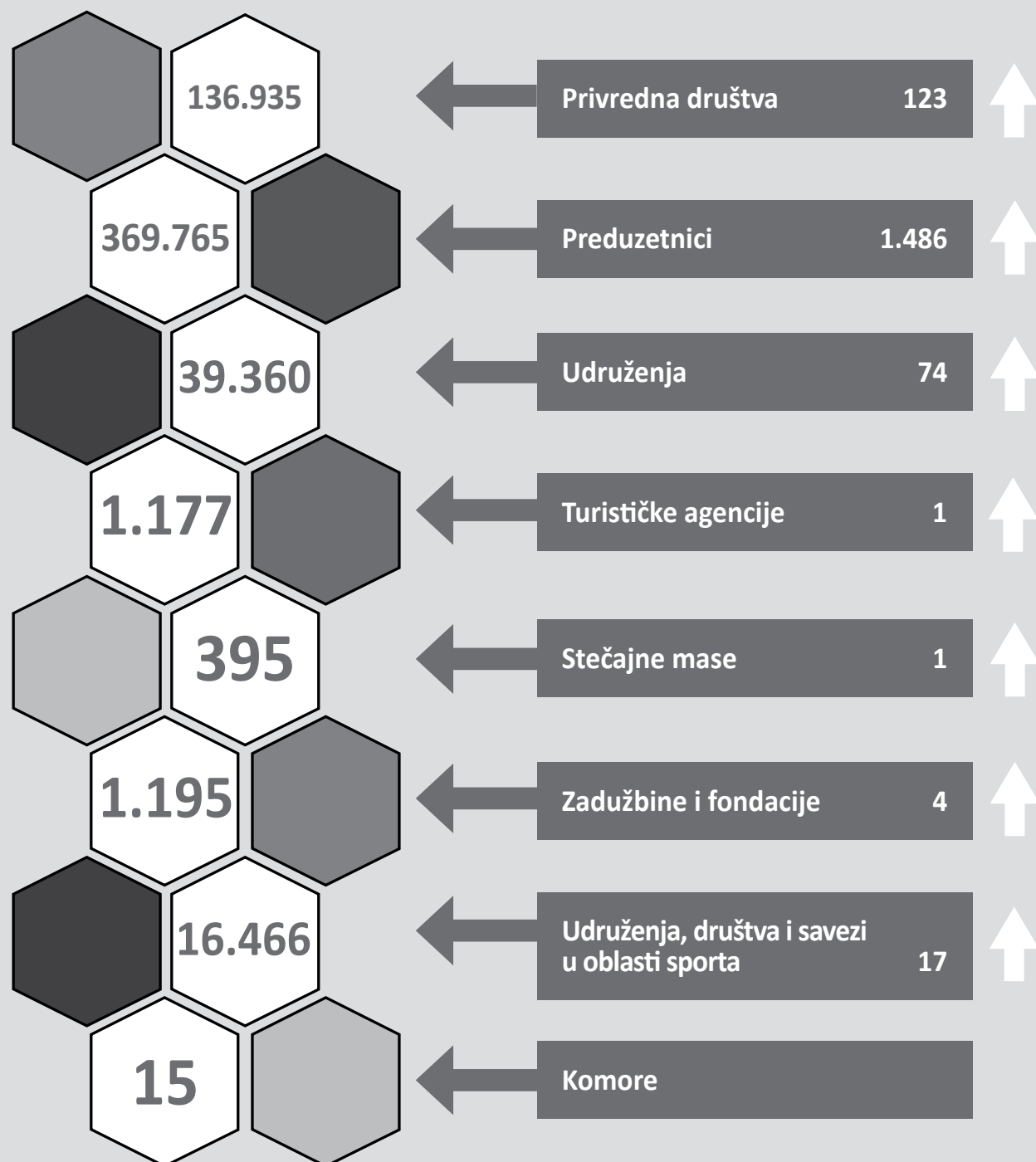
SUDSKA PRAKSA

- 130** EVENTUALNI UMIŠLJAJ KOD KRIVIČNOG DELA
UBISTVO
- 131** PREKORAČENJE OPTUŽBE IZMENOM
STEPENA KRIVICE NA ŠTETU UČINIoca
- 132** NEPRIMENJIVANJE PRETPOSTAVKE O
JEDNAKIM UDELIMA BRAČNIH DRUGOVA U
SPORU O STICANJU U PORODIČNOJ
ZAJEDNICI
- 135** NEPOSTOJANJE KRIVIČNOG DELA
ZELENAŠTVO
- 136** TERET DOKAZIVANJA U SPORU ZA NAKNADU
ŠTETE ZBOG NESAVESNOG RADA ADVOKATA

PRIVREDA

BROJAČ PRIVREDNIH SUBJEKATA - na dan 14.11.2025. godine

↑↓ Razlika u broju subjekata u odnosu na oktobar 2025. godine.

Izvor: Vebsajt APR, 14.11.2025. godine.

PRAVOSUĐE

IZ
N
Z

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Izvor: Vebsajt Biznis, Marija Jovanović, 2.11.2025.

intervju

Razgovarali smo sa
Nevenom Praizović,
menadžerkom za pravne poslove
u kompaniji Ananas E-Commerce doo

Redakcija časopisa Pravo u privredi i pravosuđu razgovara sa **Nevenom Praizović,** master pravnicom ekonomske analize prava i ekspertkinjom u oblasti elektronske trgovine i zaštite potrošača. Naša sagovornica je zaposlena u kompaniji **Ananas E-Commerce doo**, na poziciji Menadžerke za pravne poslove i može „iz prve ruke“ da pojasni čitaocima aspekte rada i angažovanja pravnika u ikermerc industriji, koja predstavlja spoj prava i tehnologije, kao i da najavi novine u toj oblasti.

Molimo Vas recite nam nešto više o razvoju elektronske trgovine uopšte u Srbiji i regionu, kao i o doprinosu ANANAS-a u tom razvitku.

Kada pričamo o celokupnom rastu elektronske trgovine u Srbiji i regionu, potrebno je pre svega naglasiti da rast nije ograničen samo na tradicionalne kategorije robe, kao što su elektronika i tehnologija, već vidimo i značajan pomak ka novim segmentima: nameštaj, automobilska oprema, proizvodi za bebe i decu, koji postaju sve važniji i snažniji u online ponudi. Ovaj trend signalizira da e-trgovina prelazi iz faze „onlajn prodaje standardnih roba“ ka širem, portfeljskom pristupu.

Sa druge strane, ponašanje korisnika pokazuje sve veću spremnost za onlajn kupovinu (primera radi, 62 % ispitanika u jednoj anketi u Srbiji izjavilo je da je u poslednjih 12 meseci obavilo kupovinu onlajn).

Sa aspekta regulative, procesi kao što su e-fiskalizacija i elektronsko fakturisanje postaju sve značajniji, čime se stvara pravni okvir koji omogućava pouzdaniji rast i razvoj e-trgovine u Srbiji.

Kompanija Ananas E-commerce od momenta ulaska na tržište Srbije, pa kasnije i regiona, nije krila svoje ambiciozne planove. Sada, posle nešto više od tri godine poslovanja, sa

sigurnošću možemo da kažemo da smo uspeli u svojoj nameri da pokrenemo celokupno tržište i da elektronsku trgovinu „uvedemo“ u svako domaćinstvo. O tome najbolje svedoči činjenica da smo u protekloj godini dostavili minimum dva paketa na 98 odsto poštanskih kodova u Srbiji. Takođe, broj poseta Platformi ananas.rs se u kontinuitetu povećava, tako da sada sa ponosom možemo da kažemo da trećina srpskog stanovništva poseti makar dva puta mesečno ananas.rs. Ovo me ide u prilog i činjenica da je celo ikermerc tržište u konstantnom porastu. Po izveštaju Narodne Banke Srbije tržište onlajn trgovine, tokom 2024. godine je poraslo za skoro 40 odsto.

U protekloj godini dostavili minimum dva paketa na 98 odsto poštanskih kodova u Srbiji

Uvođenje novih načina dostave - stabilizacija ovog procesa, sigurni, pouzdani načini plaćanja, široka ponuda i poverenje koje nam je ukazalo više od 2.000 trgovaca i dobavljača na regionalnom nivou, potvrda je da je Ananas definitivno zauzeo lidersku poziciju na ikermerc tržištu.

Koja i kakva je uloga pravnika na Vašem radnom mestu?

Uloga pravnog tima u kompaniji Ananas nije samo u tome da revidira ugovore. U Ananasu, uloga pravnog tima čiji sam rukovodilac je u tome da razume biznis, predupredi rizike i podrži rast, a da se pritom ne ugroze usklađenost poslovanja i poverenje. Biti *in house* pravnik u Ananasu znači ne usporavati procese i razvoj, već osigurati da se donose pravno utemeljene i dugoročno održive biznis odluke.

Kada govorimo o odnosu sa kupcima, koji su u fokusu poslovanja Ananasa, značaj in-house pravnog tima ogleda se u tome da svojim stručnim znanjem i veštinama pomogne i podrži tim na način raz-
tiražu kroz prigovore. U ugovorima. U ugovorima slovicom negativno pozitivno mo fer o

Veoma s
imam oc
nije, kro
službu n
za rast i
mogne i
ne ideje
u Srbiji v
godine r
Ananasa
pojavljiv
Kao jeda
dvojila p
i to u Bo
da uspos
nekoliko

E-trgovir
plaćanje
pravna li
koristi ik
la, tehni
gih proiz
bržu i je
i e-račun
lakše po

Zakoni u R
koriste elektronske kanale za kupovinu. I jedni i drugi mogu biti kupci u internet maloprodaji. Na Platformi ananas.rs svi prodavci koji nude svoje proizvode su registrovani trgovci i

ispunjavaju svoje poreske i fiskalne obaveze, a kupci mogu biti kako fizička lica - potrošači (B2C), tako i pravna lica i preduzetnici (B2B).

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

ogu biti
(C), tako
(B2B)

anal na-
Dok B2C
e-trgovi-
slovanja,
ja, e-fak-

ten ovaj
trebalo

da je ne-
pitanje,
postaje
agat za
e sasvim
d svakog

internet
e posto-
mo naše
dnose sa
nivaju na
U mnogo
slovanja
direktive
njih uslu-
lementi-
, a unete
potroša-
rnizuju i
uge, koji
zakonsko
rane po-
de u za-
nalna za-
konskog
matranje
ja.

uge nabav-
ljaju u bilo koje vreme i sa bilo kog mesta, putem računara, mobilnog telefona ili drugog elektronskog uređaja. Na taj način se značajno smanjuju troškovi vremena i transporta, dok

se istovremeno povećava: dostupnost ponude, posebno u sredinama sa ograničenim fizičkim prodajnim kapacitetima, transparentnost tržišta i informisanost potrošača.

Elektronske platforme omogućavaju transparentan uvid u cene, karakteristike i dostupnost proizvoda, kao i u recenzije drugih kupaca. Ovakva praksa doprinosi većem stepenu informisanosti potrošača i omogućava donošenje racionalnih odluka zasnovanih na objektivnim kriterijumima, što predstavlja važan segment zaštite potrošača u digitalnom okruženju.

Zakoni u Srbiji treba da se modernizuju i prate tržišna dešavanja, jer se digitalni proizvodi i usluge uveliko prodaju na tržištu i konzumiraju od strane potrošača

Konkurentnost e-trgovine doprinosi smanjenju cena i povećanju ponude promocija i popusta, dok integracija sa bezbednim platnim sistemima obezbeđuje visok nivo zaštite podataka i sigurnost transakcija.

Kupcima se nudi mogućnost izbora načina isporuke (na adresu, na paketomat, na PUDO lokaciju odnosno paket zonu na kojoj potrošač može da preuzme svoju pošiljku), čime se postiže veća fleksibilnost i kontrola nad procesom kupovine. Istovremeno, digitalizacija logističkih procesa doprinosi bržoj i pouzdanijoj dostavi robe.

U skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača („Sl. glasnik RS”, br. 88/2021), kupac ima pravo da odustane od ugovora zaključenog na daljinu u roku od 14 dana od dana prijema robe, bez navođenja razloga. Ovo pravo predstavlja ključni mehanizam zaštite potrošača u elektronskoj trgovini i dodatno doprinosi sigurnosti prilikom kupovine putem interneta. Upravo ovo konkretno zakonsko pravo je kod određenog broja kupaca „okidač” da učine svoje prve onlajn porudžbine, jer im daje stepen sigurnosti i bezbednosti jer proizvod mogu da vrate, dobiju svoj novac nazad i ne trpe nikakvu štetu niti troškove, ako im isporučeni proizvod ne odgovara.

Da li postoji konkurencija na tržištu platformi za e-trgovinu u Republici Srbiji i da li se i inostrane platforme zapravo mogu smatrati konkurentskim (ukoliko takođe nude proizvode na tržištu RS)?

Ananas kao poslovni ekosistem u čijem centru poslovanja je marketplace platforma, istovremeno se bavi razvojem više različitih poslovanja - tu pre svega mislim na fintech usluge, zatim e-fulfillment, retail, a od ove godine ušli smo u segment i AdTech-a. Na ovaj način, Ananas je uspeo da napravi značajnu razliku među drugim, sličnim igračima na tržištu i u potpunosti se izdvoji od konkurencije.

U zavisnosti od vrste proizvoda koje nude, neke strane kompanije svakako posmatramo kao konkurentne. U svakom slučaju, radujemo se svakom ozbiljnom igraču na tržištu elektronske trgovine, jer to ukazuje na činjenicu da je naš region spreman za dalji rapidni razvoj i komerca uopšte, što smo mi spremni da ispratimo.

U kom pravcu je planiran dalji razvoj Vašeg poslovanja?

Naši poslovni planovi su, kao što je prethodno navedeno, izuzetno ambiciozni i strateški usmereni na dugoročni rast i regionalnu konsolidaciju. Kompanija u ovom trenutku posluje na teritoriji četiri tržišta - Republike Srbije, Crne Gore, Republike Severne Makedonije i Bosne i Hercegovine. U okviru svog poslovnog modela, Ananas sarađuje sa više od 2.000 dobavljača i trgovaca, dok na tržištu Republike Srbije raspolaže portfoliom od preko milion različitih artikala, čime se svrstava među vodeće i komerc platforme u regionu.

Naš e-fulfillment centar predstavlja jedan od najsavremenijih logističko-distributivnih kapaciteta ovog tipa u jugoistočnoj Evropi, čime je omogućena visoka efikasnost u procesima prijema, obrade i isporuke narudžbina.

Dalje, kao potvrdu tržišnog uspeha i poverenja potrošača, platforma beleži višemilionske mesečne posete, dok je priznanje Best Buy Award za period 2025/2026. godine dodatno potvrdilo status kompanije kao e-trgovca broj jedan u odnosu cene i kvaliteta. Sve navedeno ostvareno je u roku od svega tri godine aktivnog poslovanja, što svedoči o visokom stepenu organizacione efikasnosti, tržišne prepoznatljivosti i održivosti poslovnog modela. Imajući u vidu ostvarene rezultate, realno je očekivati da će kompanija u narednom periodu nastaviti sa dinamičnim rastom poslovanja, uz dalje unapređenje svih segmenata poslovnog ekosistema i konzistentno očuvanje visokog standarda kvaliteta u odnosu prema potrošačima i poslovnim partnerima. •

TEMA BROJA

KOMENTAR NOVOG ZAKONA O INFORMACIONOJ BEZBEDNOSTI - "Sl. glasnik RS", br. 91/2025

Uvođenje Kancelarije za informacionu bezbednost, podela IKT sistema od posebnog značaja na prioritetne i važne, Akt o proceni rizika i klasifikacija incidenata

Novi **Zakon o informacionoj bezbednosti ("Sl. glasnik RS", br. 91/2025** - dalje: Zakon) je donet kako zbog usklađivanja sa evropskim regulativama (**NIS2 direktivom i Aktom o sajber bezbednosti EU**), tako i zbog ojačavanja institucionalnog okvira informacione bezbednosti u Srbiji. Prethodni zakon o informacionoj bezbednosti prestao je da važi, osim pojedinih odredbi koje će biti na snazi do 31. 12. 2025. godine.

Kao i u NIS2 direktivi Evropske unije, glavne novine u zakonu se odnose na:

- podelu operatora IKT sistema od posebnog značaja na dve kategorije (prioritetne i važne);
- propisivanje mera zaštite IKT sistema u skladu sa savremenim standardima;
- uvođenje obaveze donošenja akta o proceni rizika;
- uređivanje postupanja u slučaju incidenata koji značajno ugrožavaju informacionu bezbednost;
- delovanje nadležnih organa u slučaju kriza informacione bezbednosti;
- proširivanje nadležnosti Nacionalnog CERT-a;
- proširivanje inspeksijskih ovlašćenja.

Posebna novina je osnivanje nove institucije - **Kancelarije za informacionu bezbednost**, koja sa radom počinje od **1. januara 2027. godine**.

Vodeći se pravilima iz NIS2 direktive Evropske unije, Zakon definiše oblasti u kojima se koriste IKT sistemi od posebnog značaja, a čiji operatori treba da preduzmu mere koje garantuju visok nivo informacione bezbednosti. Te IKT sisteme zakon na opšti način definiše kao one koji su od ključnog značaja za održavanje kritičnih društvenih i ekonomskih aktivnosti čiji bi prekid ili poremećaj u pružanju usluga imao ili mogao da ima značajan uticaj na javnu bezbednost, javno zdravlje, funkcionisanje drugih sektora ili bi se stvorio ili mogao da stvori značajan sistemski rizik. U tom smislu, jedan od glavnih ciljeva

ovog zakona je da se identifikuju IKT sistemi za koje je procenjeno da moraju da imaju pouzdan mehanizam upravljanja informacionom bezbednošću kako ne bi došlo do prekida ili poremećaja u radu, odnosno kompromitacije podataka koji se obrađuju. Mnoge organizacije koje koriste IKT sisteme od posebnog značaja oslanjaju se u velikoj meri na nove tehnologije u svom radu, te bi svako ugrožavanje sistema moglo da dovede do prekida obavljanja delatnosti ili poteškoća u radu, što bi imalo negativan uticaj na državu, građane i privredu.

Podela operatora IKT sistema od posebnog značaja i njihove obaveze

Zakon vrši podelu IKT sistema od posebnog značaja na **prioritetne i važne**, pre svega uzimajući u obzir **društveni značaj i kritičnost delatnosti u kojima se IKT sistemi koriste**.

Operatori IKT sistema od posebnog značaja mogu biti pravna lica, fizička lica u svojstvu registrovanih subjekata (preduzetnici, slobodna zanimanja i druga fizička lica koja obavljaju delatnost), ako obavljaju neku od delatnosti predviđenih ovim zakonom i ispunjavaju kriterijume koji će se bliže definisati podzakonskim aktom. Organi, pak, nezavisno od delatnosti, jesu obveznici ovog zakona ukoliko ispunjavaju kriterijume koji će se bliže definisati podzakonskim aktom. Takođe, novim zakonom kao operatori IKT sistema od posebnog značaja mogu da se odrede i naučnoistraživačke organizacije.

Prioritetni sistemi definišu se u članu 5. i predviđeno je da se takvi sistemi koriste u delatnostima **energetike i rudarstva, saobraćaja, bankarstva i finansijskih tržišta, zdravstva, snabdevanja i distribucije vode za piće, sakupljanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda, digitalne infrastrukture** (računarstvo u kladu, data centri), **upravljanja IKT uslugama za prioritetne**

IKT sisteme (treća lica koja pružaju IKT usluge operatorima prioritetnih IKT sistema, tzv. outsourcing), upravljanja nuklearnim objektima, elektronskih komunikacija, pružanja usluga od poverenosti, ka za raz

point), k informac stemi sm jedan pr kritičnih

U grupu republičk organizacij operator konom o

Kako je z nosti tok ji su krit ostavljen sanja i t nog min imenuju remećaj dice po o

Ovde je ratore IK Narodne pružaoci menjuju ne bank je specif bezbedn se za sup i vršeci nja iz leg cije prim ne znači mene ov odnose n biljan ino

U drugi s potpada su sisten usluga, u dom, pr nje, prer dustrijsk tronskih me, proizv

vozila, prikolica i poluprikolica i proizvodnje ostale opreme

za prevoz, proizvodnje medicinskih uređaja i proizvodnje in vitro dijagnostičkih medicinskih sredstava, usluga informacionog društva u smislu zakona o elektronskoj trgovini,

ne opreme, ku infra- n centri- e usluga T sistemi oblasti u značaja, T sisteme Ministar- odlukom tavi da je be ovog

odredi- ostao još e Vlade) KT siste- na veli- i opseg veličina avisnost u defini- obveznici sisteme šenje te

da utvr- ovor po- KT siste- operatora dana od i teleko- će sadr- , javnim odatke. (i priori-

u skladu osebnog dišnje; ajaju bez- incidentima na godišnjem nivou.

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Napominjemo da se na pojedine organe koji su u zakonu imenovani kao samostalni operatori ne primenjuju sve gore navedene obaveze. Naime, samostalni operatori (Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo spoljnih poslova, službe bezbednosti, Narodna banka Srbije) nisu dužni da u skladu sa odredbama ovog zakona prijave incidente koji značajno ugrožavaju bezbednost IKT sistema, kao i da dostavljaju statističke podatke o incidentima na godišnjem nivou. Takođe, samostalni operatori nisu predmet inspeksijskog nadzora po ovom zakonu, a njihova kontrola se vrši prema posebnim propisima. Oni moraju da imaju sopstveni CERT radi upravljanja incidentima u sistemu, kao i posebna lica za internu kontrolu svojih IKT sistema.

U skladu sa članom 10. Zakona, operatori su dužni da primenjuju mere zaštite koje su definisane zakonom i podzakonskim aktom koji će se doneti u narednim mesecima. Ove mere zaštite pre svega su propisane po uzoru na standard informacione bezbednosti ISO 27001, čija je unapređena verzija doneta 2022. godine. Mere će se podzakonskim aktom posebno predvideti za prioritete i za važne IKT sisteme, a njihova primena treba da bude opisana u aktu o bezbednosti IKT sistema od posebnog značaja svakog operatora. Bliži sadržaj akta o bezbednosti propisaće se uredbom, a IKT sistemi od posebnog značaja imaju rok od 18 meseci da donesu akt o bezbednosti u skladu sa tom uredbom.

Nova obaveza u odnosu na prethodni zakon je **donošenje akta o proceni rizika**. Namera je bila da organizacije više pažnje posvete proceni svih potencijalnih rizika u IKT sistemu i na taj način ulože dodatne napore radi preventivne zaštite svih elemenata IKT sistema. Procena rizika mora da se vrši na osnovu opšte metodologije koju će Nacionalni CERT doneti u roku od devet meseci od dana usvajanja zakona. Po završetku procesa određivanja rizika, dobijeni rezultati se dokumentuju i obrađuju u Aktu o proceni rizika. Imajući u vidu da postoji mogućnost da određen broj identifikovanih operatora već ima akt o proceni rizika, jer je to zahtevano na osnovu drugih propisa ili je primenjeno kao primer dobre prakse u organizaciji sistema informacione bezbednosti, u tom slučaju neće morati da donose novi akt ako procena rizika koju su prethodno izvršili obuhvata zahteve iz opšte metodologije za procenu rizika koju će doneti Nacionalni CERT. Ukoliko takva procena ne postoji, akt o proceni rizika potrebno je doneti u roku od 18 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Operatori IKT sistema od posebnog značaja dužni su da preko veb sajta Ministarstva informisanja i telekomunikacija ili Kancelarije za informacionu bezbednost prijave incidente koji značajno ugrožavaju informacionu bezbednost bez odlaganja ili u roku od 24 sata od kada su saznali za incident, a čije posledice su opisane u članu 13. Zakona (incidenti koji dovode do prekida pružanja

usluge, utiču na veći deo teritorije Republike Srbije, pogađaju veliki broj korisnika i drugi ozbiljniji incidenti). Sadržaj obaveštenja o incidentu propisan je članom 15. Zakona. O incidentima operatori obaveštavaju i korisnike, ako je došlo do prekida usluge ili njenog otežanog pružanja, a takođe korisnike informišu i o tome kako mogu izbeći ili umanjiti posledice incidenta.

Klasifikacija incidenata

Zakon u članu 16. klasifikuje nivoe opasnosti ozbiljnih incidenata, a koji pre svega zavise od posledica koje incident izaziva ili može izazvati, kao i od toga kakve su mogućnosti operatora IKT sistema od posebnog značaja da incidente na vreme otklone i saniraju štetne posledice. Incidenti se klasifikuju u četiri nivoa: **nizak, srednji, visok i veoma visok**.

U slučaju incidenta koji je označen stepenom „**nizak**” pretpostavlja se da operator IKT sistema od posebnog značaja može **sopstvenim delovanjem da otkloni incident**, uz preporuke koje po potrebi dobija od Kancelarije za informacionu bezbednost. Kada se incident označi kao „**srednji**”, **Kancelarija za informacionu bezbednost dužna je da obavezno izda preporuke operatoru IKT sistema od posebnog značaja**, budući da se procenjuje da je, iako se i dalje pretpostavlja da operator IKT sistema može da kontroliše situaciju, neophodno savetodavno uključivanje državnog organa.

Situacija je složenija ukoliko se stepen incidenta utvrdi kao „**visok**”. Tada Kancelarija za informacionu bezbednost u cilju koordinisane reakcije na incident saziva operativni tim za reagovanje na incidente koji izdaje preporuke, ali po potrebi definiše i obavezujuće mere operatoru IKT sistema od posebnog značaja ako je to neophodno radi otklanjanja incidenta. Saziva se i Vladino Telo za koordinaciju poslova informacione bezbednosti koje se informiše o incidentu. Stalni operativni tim čine predstavnici Kancelarije za informacionu bezbednost, ali po potrebi i predstavnici drugih državnih organa.

U slučaju najvišeg stepena „**veoma visok**” predviđeno je da **Vlada proglašava krizu informacione bezbednosti i zadužuje državne organe da u skladu sa svojim nadležnostima preduzmu odgovarajuće mere radi otklanjanja incidenta**. U pitanju je stanje koje po svojim karakteristikama odgovara vanrednim situacijama u našoj zemlji (kao što je slučaj sa elementarnim nepogodama) i kada incident nije moguće otkloniti redovnim delovanjem državnih organa, kao i operatora IKT sistema od posebnog značaja, a posledice po državu, građane i privredu mogu da budu veoma teške. Po proglašenju krize informacione bezbednosti, aktivira se stalni operativni tim Kancelarije za informacionu bezbednost koji je sačinjen od predstavnika nadležnih državnih organa i koji aktivno radi na otklanjanju incidenta u IKT sistemu od posebnog značaja.

Tada otklanjanje incidenta postaje prvenstveno odgovornost države, a operator IKT sistema od posebnog značaja dužan je da poštuje i izvrši sve mere koje se tom prilikom nalažu.

Dok traju operativne mere nadležni organi na svom području nadležnosti.

U roku od 24 sata dostavlja se u članu 2.

Napominjemo da Zakon o poslovanju IKT sistema predviđa da se incidenti izveštavaju u roku od 24 sata od otkrivanja. U slučaju da se incidenti ne izveštavaju u roku od 24 sata, operator IKT sistema može biti kažnjen.

Takođe, prema članu 28. februara 2025. godine, o incidentima koji se odnose na sigurnost informacija, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost. Takođe, prema članu 28. februara 2025. godine, o incidentima koji se odnose na sigurnost informacija, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost.

Kada je reč o značajnim incidentima, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost. Takođe, prema članu 28. februara 2025. godine, o incidentima koji se odnose na sigurnost informacija, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost.

Kao što je već pomenuto, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost. Takođe, prema članu 28. februara 2025. godine, o incidentima koji se odnose na sigurnost informacija, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost.

i drugi organi, lica uključena u rad Vladinog Tela za koordinaciju poslova informacione bezbednosti, kao i predstavnici posebnih CERT-ova, koje uglavnom čine CERT-ovi iz privatnog sektora.

IKT sistema i druge mere koordiniranja.

ionalnog razmenu identiteta, pružajući podršku i druge usluge. Takođe, prema članu 27. godišnjice CERT-u, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost. Takođe, prema članu 27. godišnjice CERT-u, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost.

ostavlja i podršku i druge usluge. Takođe, prema članu 27. godišnjice CERT-u, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost. Takođe, prema članu 27. godišnjice CERT-u, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost.

podrške i druge usluge. Takođe, prema članu 27. godišnjice CERT-u, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost. Takođe, prema članu 27. godišnjice CERT-u, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost.

overeno i druge usluge. Takođe, prema članu 27. godišnjice CERT-u, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost. Takođe, prema članu 27. godišnjice CERT-u, operator IKT sistema dužan je obavestiti nadležne organe i javnost.

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

CERT-a organa vlasti na zahtev korisnika mreže moći će da se vrši praćenje stanja u realnom vremenu i proaktivno skeniranje.

Po ugledu na NIS2 direktivu, Zakon o informacionoj bezbednosti propisuje vođenje baza podataka i spiskova koje se odnose na registraciju internet domena u Srbiji. Prema članu 37. Zakona, organizacija koja je ovlašćena za upravljanje registrom domena najvišeg nivoa (u našoj zemlji u pitanju je Fondacija RNIDS koja upravlja .rs internet domenima) moraće da vodi tačne i potpune podatke o registraciji internet domena u Srbiji (naziv domena, datum registracije, podatke o registrantu i druge podatke). Doduše, moramo istaći da ovi registri već postoje, s tim da se sada vođenje registra zakonski utemeljuje. Podaci moraju biti javni, osim podataka koji predstavljaju podatke o ličnosti. Međutim, nadležni organi mogu da traže pristup i podacima koji nisu javni na osnovu zakonitih i obrazloženih zahteva (na primer, u slučaju vođenja krivičnih, parničnih ili upravnih postupaka). Pored registra domena, Fondacija RNIDS mora da vodi i spisak organizacija koje registruju domene, s obzirom da se registracija domena može vršiti kod ovlašćenih organizacija. Ovaj spisak Fondacija RNIDS već vodi, a sada je postao zakonska kategorija.

Oblast kriptobezbednosti i zaštite od kompromitujućeg zračenja uređena je identično kao i u prethodnom zakonu (čl. 39-46. Zakona). Ministarstvo odbrane je nadležno za odobravanje kriptografskih proizvoda koji se koriste za zaštitu prenosa i čuvanja podataka koji su određeni kao tajni, distribuciju kriptomaterijala i zaštitu od kompromitujućeg elektromagnetnog zračenja.

Naime, odobrenje za kriptografski proizvod Ministarstvo odbrane izdaje za one proizvode (softvere ili uređaje) koji su namenjeni za obradu, prenos i čuvanje tajnih podataka u smislu Zakona o tajnosti podataka. Za kriptografske proizvode koji ne služe za prenos ovakvih podataka odobrenje Ministarstva odbrane nije potrebno. Samostalni operatori (MUP, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo spoljnih poslova, službe bezbednosti, Narodna banka Srbije) nisu dužni da traže odobrenje za obradu, prenos i čuvanje tajnih podataka, s obzirom da se usled prirode poslova koje obavljaju od ovih operatora očekuje da poseduju odgovarajuće kriptografske proizvode.

Takođe, za organizacije koje čuvaju tajne podatke u IKT sistemima, Ministarstvo odbrane vrši proveru od kompromitujućeg elektromagnetnog zračenja, koje uobičajno emituju uređaji u IKT sistemu, a čijim prijemom i analizom se sistemi mogu kompromitovati i sadržaj podataka otkriti. Ova provera je obavezna kada se obrađuju tajni podaci u IKT sistemu, osim za samostalne operatore gde provera Ministarstva odbrane nije potrebna.

Zakon predviđa norme o inspeksijskom nadzoru nad radom operatora IKT sistema od posebnog značaja, osim nad radom samostalnih operatora i operatora IKT sistema za rad

sa tajnim podacima. Inspekciju nad radom operatora IKT sistema od posebnog značaja vrši Ministarstvo informisanja i telekomunikacija, a na rad inspekcije primenjuju se odredbe opšteg Zakona o inspeksijskom nadzoru, s tim da se u Zakonu o informacionoj bezbednosti dodatno naglašavaju specifične mere koje inspektor može da naloži. U pitanju su sledeće mere koje ovlašćuju inspektora da:

- 1) naloži otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i za to utvrdi razuman rok;
- 2) zabrani korišćenje postupaka i tehničkih sredstava kojima se ugrožava ili narušava informaciona bezbednost i za to ostavi rok;
- 3) zahteva od operatora IKT sistema od posebnog značaja da izvrši skeniranje, konfiguraciju i penetraciono testiranje IKT sistema u cilju utvrđivanja eventualnih bezbednosnih ranjivosti, a u skladu sa procenom rizika;
- 4) naloži da nadzirani subjekt učini dostupnim javnosti informacije koje se tiču nepoštovanja odredbi ovog zakona, a za koje postoji opravdan interes javnosti na utvrđeni način;
- 5) naloži da nadzirani subjekt odredi lice sa tačno utvrđenim ovlašćenjima koje će u utvrđenom vremenskom periodu nadzirati i pratiti usaglašenost sa odredbama ovog zakona i naloženim merama;
- 6) predloži nadležnom organu, telu za ocenjivanje usaglašenosti ili drugom nadležnom telu da privremeno suspenduje ili povuče izdat sertifikat, dozvolu ili drugi akt kojim se potvrđuje ispunjenost uslova, ukoliko nadzirani subjekt ne otkloni nepravilnosti u ostavljenom roku;
- 7) pokrene postupak pred nadležnim sudom ili drugim nadležnim organom radi utvrđivanja privremene mere zabrane obavljanja upravljačkih funkcija licu koje u ime nadziranog subjekta vrši rukovodeće poslove, ako je njegovim postupanjem onemogućeno usaglašavanje sa ovim zakonom i naloženim merama.

U odnosu na prethodni zakon bitna novina je da inspektor može da traži od operatora da izvrši skeniranje, konfiguraciju i penetraciono testiranje IKT sistema ako utvrdi da je to potrebno usled sumnje na postojanje eventualnih bezbednosnih ranjivosti. Način na koji treba da se vrši ovo testiranje brže će se regulisati podzakonskim aktom Vlade.

Stručni nadzor

Zakon uvodi i **stručni nadzor** nad operatorima IKT sistema od posebnog značaja, koji se uvodi prvenstveno radi detaljnije procene odgovarajućih tehnoloških postupaka i tehničkih sredstava, kao i primene preporuka i mera u slučaju incidenata koji značajno ugrožavaju informacionu bezbednost. Stručni nadzor vrši **Kancelarija za informacionu bezbednost** od 1. januara

2027. godine, a pre tog datuma vršiće ga Kancelarija za informacione tehnologije i elektronsku upravu počev od šest meseci od dana stupanja na snagu zakona do 1. januara 2027. godine.

U okviru s
troliše:

- 1) ad
izl
inc
dr
- 2) ni
sre
ča
- 3) od
pr
- 4) pr
zn

Ako se u
ce može
ili kraće u
nedostac
ima prav

Kaz

U posled
operator
ovog zak

Napomin
kazne pr
bama Za
fiksne ka
da dosta
koji odlu
predvide

Prekršaj

- ne
- sist
- ne o
- ne o
- ne i
- ne o
- ne
- ni

Maksima
operator
prekršaje
kažnjeni
dinara, a ope

dinara do 1.000.000 dinara. Kazne za operatore koji nisu pravna lica su niže (za prioritne IKT sisteme od 10.000 dinara do 500.000 dinara, a za važne 250.000 dinara). Propisane

ene niže

macionu

zazove ili
uga;
ncidenta.

i važnih
ponu od
e koji ni-
d 10.000
). Kazne
u priori-

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

rethodni
operatore
onom do
operato-
o budući
određeni
kriteriju-
prethod-
uiteta u

kona na-
vu novog
e odrede
ok se ne
u, a čije
od dana

značajan
vantnim
l sve šire
očilo po-
rimenju-
o i potrebu

za dodatnim ovlašćivanjem nadležnih organa. Uspostavljanje

Kancelarije za informacionu bezbednost predstavlja nameru da se objedinjavanjem resursa i osnivanjem posebne organizacije za informacionu bezbednost poveća opšti nivo bezbednosti IKT sistema u našoj zemlji i pruži proaktivniji i organizovaniji odgovor državnih organa u slučaju ozbiljnijih incidenata. Nadamo se da će primena u praksi pokazati da su

nova normativna rešenja delotvorna i da doprinose napretku i podižu sistem informacione bezbednosti u zemlji na nivo potreban shodno vremenu koje donosi sve više bezbednosnih izazova u digitalnom svetu.

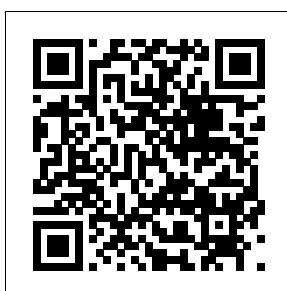
-

Milan Vojvodić

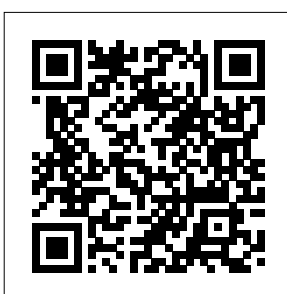
ZAKON O INFORMACIONOJ BEZBEDNOSTI

NIS2 DIREKTIVA

CYBERSECURITY ACT

PRIVREDA

RADNO PRAVO | ZARADE

DIREKTOR PRIVREDNOG DRUŠTVA U OPŠTEM RADNOPRAVNOM REŽIMU

Zakonski i ostali zastupnici društva; zastupnik po fakticitetu; konkludentno ovlašćenje za zastupanje; distinkcija direktora i zastupnika; radni odnos direktora i zastupnika; pravo na obrazloženu odluku; rad direktora van radnog odnosa; poseban slučaj prestanka dužnosti direktora i posebni zakon

Uvodne napomene

Direktor nije obavezan organ upravljanja u svim oblicima privrednog društva. Privredno društvo i ne mora uvek imati direktora kao organ upravljanja, ali uvek mora imati zastupnika.

U ortačkim društvima zastupnik je svaki od ortaka, po samom zakonu, uz mogućnost da ortaci odrede da to bude i samo jedan od njih ili nekolicina. Svaki od ortaka ima funkciju poslovođenja u značenju vršenja poslova upravljanja redovnom delatnošću privrednog društva. Na to podseća odredba člana 111. **Zakona o privrednim društvima („Sl. glasnik RS”, br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - dr. zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019, 109/2021 i 19/2025** - dalje: ZPD) čiji je naslov - Zastupanje društva (u značenju vođenja poslova iz redovnog upravljanja u vršenju privredne delatnosti *in concreto* ortačkog društva), koja propisuje da je svaki ortak ovlašćen da samostalno zastupa društvo, ako ugovorom o osnivanju nije drugačije određeno, kao i da će se izjava volje trećih lica učinjena bilo kom od ortaka ovlašćenih da zastupaju društvo zajedno smatrati da je učinjena društvu. Moguće je i poslovođenje od strane više ortaka pod uslovima iz odredbe člana 102. ZPD ali i prenos ovlašćenja na treće lica ili drugog ortaka uz saglasnost svih ortaka (član 103. ZPD), u zavisnosti od sadržaja osnivačkog ugovora.

Kod **komanditnog društva** svojstvo zastupnika određeno je vrstom članova. Komplementari se sa stanovišta zastupanja izjednačavaju sa ortacima, što nije slučaj sa komanditorima. Komplementari *ex lege* vode poslovođenje kao svoje isključivo pravo. Ono je ograničeno njihovom obavezom da to mora biti učinjeno u okviru redovnog poslovanja društva. Komanditor se samo može usprotiviti preduzimanju radnji ili zaključenju poslova od strane komplementara, koji su van redovnog poslovanja društva, u kom slučaju komplementar ne može preduzeti tu radnju odnosno zaključiti taj posao, a komanditor može dobiti prokuru samo odlukom svih komplementara (član 131. ZPD).

U društvu sa ograničenom odgovornošću direktor jeste organ upravljanja nezavisno od toga da li je ono u njemu organizovano kao jednodomno odnosno dvodomo (pored skupštine kod jednodomnog upravljanja odnosno skupštine i nadzornog odbora kod dvodomnog upravljanja). Direktor je organ upravljanja društva koji može biti inokosan, odnosno zastupničko svojstvo može imati više lica i više lica može vršiti dužnost direktora (u tom značenju i iskaz iz odredbe člana 198. stav 2. tačka 2) i stav 3. tačka 3) ZPD koji glasi: „jedan ili više direktora”). **Broj direktora određuje se osnivačkim aktom ili odlukom skupštine društva.** Logična posledica činjenice da osnivačkim aktom, ili odlukom skupštine **nije određen broj direktora jeste da društvo sa ograničenom odgovornošću ima samo jednog direktora.** Osnivačkim aktom ili odlukom skupštine određuje se i **mandat direktora**, a za slučaj da je norma sa tom temom izostala, njegov mandat je **vremenski neodređenog trajanja**. Tada mandat direktora može prestati razrešenjem od strane nadležnog organa ili izjavom lica na funkciji direktora o jednostranom otkazu.

Mutatis mutandis isto rešenje važi i za **akcionarsko društvo** (član 326. ZPD). Direktor odnosno zastupnik vodi poslove društva u skladu sa osnivačkim aktom i odlukama skupštine, kao i sa uputstvima nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomo.

Zakonski i ostali zastupnici društva

Zastupnik je lice koje u ime i za račun privrednog društva daje izjavu koja deluje obavezujuće u pravnom saobraćaju u odnosu na to društvo i u vršenju njegove privredne delatnosti. To je zajednička odluka bez obzira na vrstu zastupnika.

Razlika u pravom značenju pojmova zakonski zastupnik i ostali zastupnici, određena je prema izvoru prava koji definiše njihovo postojanje. Zakonski zastupnik je određen zakonom kao

formalnim izvorom prava. Na to ukazuju odredbe člana 31. st. 1-3. ZPD koje propisuju da su zakonski (statutarni) zastupnici društva, u smislu ovog zakona, lica koja su ovim zakonom kao takva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Tu funkciju obavlja lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Isto tako, lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

„Situacija u kojoj društvo nema zakonskog zastupnika, a lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena, ne mogu biti zastupnici društva. Ovo je u skladu sa člankom 13. stav 3. ZPD, koji predviđa da komanditista društva ne može biti zastupnik društva.“ (Dr Miroslav Stanić, *Pravna praksa*, 2019, str. 123.)

U toj namjeri, lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena, ne mogu biti zastupnici društva. Ovo je u skladu sa člankom 13. stav 3. ZPD, koji predviđa da komanditista društva ne može biti zastupnik društva.

aktom kao konstitutivnim aktom društva, koji ima formu odluke o osnivanju ako društvo osniva jedno lice ili ugovora o osnivanju ako društvo osniva više lica. Zakonski zastupnici društva i lica iz ovog zakona su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena. Zakonski zastupnici su lica koja su ovim zakonom kao statutarni zastupnici društva određena.

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Radnje zastupnika po fakticitetu su po sadržaju takve da je nesumnjivo da ih zastupano društvo prihvata kao svoje. U tom značenju je i početni fragmenat člana 32. stav 2. ZPD koji glasi: „Ako društvo u kontinuitetu prihvata da neko lice postupa kao zastupnik na način kojim treća lica dovodi u uverenje da ima pravo na zastupanje (...)”. Na taj način određena je pretpostavka dispozicije koju obrazuju određene pravno važne činjenice, koje kada se materijalizuju, sledi zaključak da je reč o ovoj vrsti zastupnika, i to:

- da određeno lice daje izjavu drugom licu u ime i za račun društva, koja deluje obavezujuće u pravnom saobraćaju u odnosu na to društvo u čije ime i račun je ona data u vršenju njegove privredne delatnosti;
- da to lice nije zakonski odnosno statutaran zastupnik;
- da društvo u čije ime i račun su te radnje preuzete iste prihvata kao svoje (npr. prihvata njegove porudžbine tako što prima i plaća na taj način poručenu robu, prihvata urađeno delo i plaća naknadu itd.);
- da to društvo te radnje na prećutan način prihvata kao da su izvršene od strane njegovog ovlašćenog organa ili da to čini na konkludentan način;
- da društvo to čini neprekidno, u značenju više puta ponovljenih prihvaćenih radnji zastupanja izvršenih od strane tog lica;
- da su radnje faktičkog zastupnika i zastupanog društva po sadržaju takve da su očigledno materijalni izraz stvarno prisutnog ovlašćenja u prometu roba i usluga, a koje radnje pripadaju zakonskom odnosno statutaran zastupniku;
- da je ponašanje zastupanog društva takvo da ima kapacitet da stvori uverenje kod drugih lica da je to lice zastupnik i da se zato ne može posumnjati u pravni validitet njegovog delovanja (i s tim u vezi da su iste *in concreto* preduzete od lica koje nije zastupnik) i pored toga što se drugo lice u vrednovanju tog ponašanja ponašalo sa pažnjom dobrog privrednika.

Nužno je da društvo u čije ime i za čiji račun su te radnje preduzete ne dokaže suprotno - da je treće lice znalo ili moralo znati za nepostojanje ovlašćenja za zastupanje tog lica. Ovaj uslov čini ovu zakonsku pretpostavku oborivom. Teret činjenične tvrdnje i dokaza je na zastupanom licu kao stranci u procesnom smislu. Kada to nije učinjeno, ostvarena je pretpostavka dispozicije - smatraće se da je zastupano društvo na konkludentan način to lice ovlastilo na zastupanje.

Zastupnik po fakticitetu i odlučivanje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih

Pravilo iz odredbe člana 32. stav 2. ZPD međutim ne znači da to lice može odlučivati o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u tom privrednom društvu. Iz razloga jer tada deluje po načelu specijaliteta pravilo iz odredbe člana 192. **Zakona o**

radu („Sl. glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US, 113/2017 i 95/2018 - autentično tumačenje - dalje: ZOR) koje propisuje da o pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa odlučuje:

- 1) u pravnom licu - nadležni organ kod poslodavca, odnosno lice utvrđeno zakonom ili opštim aktom poslodavca ili lice koje oni ovlaste;
- 2) kod poslodavca koji nema svojstvo pravnog lica - preduzetnik ili lice koje on ovlasti.

Iz **Presude Apelacionog suda u Kragujevcu, GŽ1 434/2015 od 10.11.2015. godine**:

„Naime, odredbom člana 192. Zakona o radu propisano je da o pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa odlučuje u pravnom licu direktor ili zaposleni koga on ovlasti (stav 1. tačka 1.), kao i da se ovlašćenje daje u pisanom obliku (stav 2.). U konkretnom slučaju, na tuženom je primenom pravila o teretu dokazivanja propisanog odredbom člana 231. Zakona o parničnom postupku, bio teret dokazivanja činjenice da je Lj. M. u vreme donošenja upozorenja i osporenog rešenja bio direktor kod tuženog ili da je bio lice zaposleno kod tuženog koga je direktor, ovlašćenjem datim u pisanom obliku, ovlastio da može da donese navedena pismena, odnosno na tuženom je bio teret dokazivanja činjenice da je Lj. M. bio ovlašćen da odluči o pravima, obavezama i odgovornostima tužilje, a što tuženi nije dokazao, dok činjenicu da je tadašnji direktor tuženog bio Z. M. (a ne Lj. M.), tuženi ne osporava ni žalbenim navodima. Takođe, suprotno žalbenim navodima tuženog, ovlašćenja koja Lj. M. kao vlasnik kapitala tuženog sa 99.95%, ima u smislu odredbe člana 32. stav 2. Zakona o privrednim društvima, ne podrazumevaju i ovlašćenja iz izričite odredbe člana 192. Zakona o radu.”

Ovde bi oponent mogao da prigovori u odnosu na negativni uslov, pozivajući se na tvrdnju da je on u kontrarnoj opoziciji sa prvim uslovom da društvo u kontinuitetu prihvata da neko lice postupa kao zastupnik. Međutim, to bi bilo pogrešno, jer je reč upravo o obaranju tog elementa pretpostavke dispozicije. U ovom slučaju to znači dokazivanje postojanja činjenice da društvo te radnje nije priznalo (npr. na vreme obavestilo drugog da to lice nije njihov zastupnik i sl.). Suština je u tome da li je zastupano društvo oborilo neku od činjenica koje obrazuju pretpostavku dispozicije.

Konkludentno ovlašćenje za zastupanje

Zakonski razlog ovog rešenja je zaštita trećih lica od delovanja lica koje i ako nije upisano u registar kao zastupnik društva **de facto vrši zastupnička ovlašćenja u odnosu na privredno društvo sa kojim se zastupano društvo u kontinuitetu saglašava**. Nužno je i da **njegovo delovanje dovodi na konkludentan način do uverenja treće lica da on ima zastupničko svojstvo**. Radi toga data je pravna važnost takvoj radnji, koju je to lice preuzelo

u ime društva koje se tome ne protivi, već prećutno saglašava. Nužno je da to lice postupa na način kojim **treća lica dovodi u uverenje da ono ima pravo na zastupanje**. To se prepoznaje kroz prihvat

O tome g
32. stav 2

„Ako
kao z
ima p

Tada nas

„(...) -
na za
znala
panje

U teoriji
tnog ovla
al.), Kom
- Novi Sa

Konklude
vu ponaš
slučaj da
račun za
znaje na

To zastup
apelacio

„Ovo s ta
proizlazi
ženog ko
je stupio
S toga o
tuženi u
prethodr
kompenz
poverioc
tužiocu.
tužioca b
upozna s
sno lica
nisu od u
upisano
gistre ne
nema po
zastupni
situaciji
nicu nije
od strane
prvostep

Distinkcija direktora i zastupnika

Direktor je uvek i zastupnik, ali svaki zastupnik nije direktor.

redba člana
osno dru-
ni odnos
i poslovi
ni odnos
na osno-

ledu for-
ra odno-
og odno-
gi zakon-
va iskaza
nika (koji
odredbi
značene
nik (npr.
anditnog
ika).

koji glasi:
avca”.

među dve
slučajeve
an uprav-
i takođe
a organa
ašnjenje,

ektor, za-
stupanja
anditnog

nosa. Di-
u, ali i ne
kciju mo-
Kada oni
ava, oba-
varajuće
se norme
n slučaju
odnosno
a nadlež-

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Radni odnos direktora i zastupnika

Direktor odnosno zastupnik može kao radnik u radnom odnosu obavljati određene poslove za poslodavca. Da li će **direktor odnosno zastupnik biti u radnom odnosu zavisi od opšteg akta društva, a ZOR samo pruža takvu normativnu mogućnost**, zadržavajući svoju merodavnost u pogledu sadržaja njihovih prava i obaveza kada je uspostavljena radnofunkcionalna veza. Tada je ZOR matični zakon. U određenim slučajevima, zavisno od vrste društva, tada deluju i kongentne norme ZPD.

Osnov zasnivanja radnog odnosa je ugovor o radu koji direktor odnosno zastupnik, kao zaposleni na poslovima direktora zaključuje sa nadležnim organom utvrđenim zakonom ili opštim aktom poslodavca. Taj pravni posao sadrži elemente iz odredbe člana 33. ZOR. Nije zakonsko određenje, ali je od koristi i klauzula koja se odnosi na direktorov položaj po isteku vremena na koje je izabran, međutim i u njenom odsustvu treba razlikovati dve situacije:

- Kada je zaposleni imenovan na dužnost direktora tada istekom mandata odnosno razrešenjem njemu prestaje poslovodna dužnost ali ne i radni odnos koji je prethodno zasnovao na neodređeno vreme, a isto vredi i kada je to lice radni odnos direktora na neodređeno vreme zasnovovalo istovremeno sa imenovanjem dužnosti direktora;
- Suprotno, u slučaju da je to lice zasnovovalo radni odnos na određeno vreme radi obavljanja poslova direktora tada mu radni odnos prestaje istekom mandata odnosno razrešenjem.

Iz uporednog zakonodavstva:

Odredba člana 39. **Zakona o radu Crne Gore („Sl. list CG”, br. 74/2019 i 8/2021)** ne poznaje reč zastupnik niti propisuje fakultativnost radnog odnosa. Ta norma glasi: „*Direktor zaključuje ugovor o radu na određeno ili neodređeno vrijeme. Radni odnos na određeno vrijeme traje do isteka roka na koji je izabran direktor, odnosno do njegovog razrešenja. Ugovor iz stava 1. ovog člana sa direktorom zaključuje, u ime poslodavca, nadležni organ utvrđen zakonom ili opštim aktom poslodavca.*”

Odredbom člana 51. **Zakona o radu Republike Srpske („Sl. glasnik RS”, br. 1/2016, 66/2018, 91/2021 - odluka US, 119/2021, 112/2023 i 39/2024)** propisuje se da se radni odnos može zasnovati radi obavljanja poslova direktora ako posebnim zakonom nije drugačije uređeno i da se ugovor o radu može zaključiti na određeno ili neodređeno vreme. Međusobna prava i obaveze direktora koji nije zasnovao radni odnos uređuju se posebnim ugovorom.

Radni odnos sa stanovišta načina njegovog zasnivanja može biti: radni odnos na određeno vreme i radni odnos na neodređeno vreme. U prvom slučaju radni odnos prestaje istekom mandata (ako je isti predviđen) licu koje je obavljalo poslovodnu funkciju. **Direktoru odnosno zastupniku** kao organu upravljanja, ne

može prema stavu sudske prakse, **prerasti radni odnos zasnovan na određeno vreme u radni odnos na neodređeno vreme** posle isteka mandata.

Evo kako se to obrazlaže u ovoj sudskoj praksi. Iz **Presude Vrhovnog kasacionog suda, Rev2 1198/2016 od 30.11.2017. godine**:

„Odredba člana 37. Zakona o radu (važeći propis u vreme nastanka spornog odnosa „Službeni glasnik RS” br. 24/05 sa izmenama i dopunama ovog zakona „Službeni glasnik RS” br. 61/05) ne reguliše pitanje radnopravnog statusa direktora, već se odnosi na sve zaposlene. Radnopravni status direktora reguliše odredba člana 48. ovog zakona. To znači da se na radnopravni status i vršioca dužnosti direktora imaju primeniti odredbe člana 48. Zakona o radu. Prema članu 48. stav 3. Zakona o radu, radni odnos direktora na određeno vreme može da traje do isteka roka na koji je izabran direktor, odnosno do njegovog razrešenja. U ovom slučaju kako je utvrđeno tokom postupka, radni odnos tužilje na određeno vreme trajao je do njenog razrešenja. Tužilja je bila u radnom odnosu na određeno vreme kod tuženog, koji je zasnovoala na osnovu odluke o imenovanju tužilje za vršioca dužnosti direktora. Razrešenjem vršioca dužnosti direktora tužilji je prestao radni odnos po sili zakona, zbog čega nisu bili ispunjeni zakonom propisani uslovi za preobražaj radnog odnosa tužilje na određeno vreme u radni odnos na neodređeno vreme kod tuženog. Dalje, treba imati u vidu da tužilja nije zasnovoala radni odnos na određeno vreme i pod uslovima kako to propisuje odredba člana 37. stav 1. Zakona o radu, koja se odnosi na zaposlene koji zasnivaju radni odnos na određeno vreme kod poslodavca radi obavljanja sezonskih poslova, poslova na određenom projektu ili kada usled povećanog obima posla koji traju određeno vreme treba zasnovati radni odnos sa zaposlenim na određeno vreme, odnosno dok traje potreba za obavljanjem tih poslova. Tužilja je radni odnos na određeno vreme zasnovoala radi obavljanja poslova vršioca dužnosti direktora i ugovorom o radu je određeno da ona zasniva radni odnos na određeno vreme. Nakon isteka roka za koji je ona zasnovoala radni odnos ona je razrešena dužnosti, pa okolnost što je nastavila da radi još 23 dana kod tuženog, ne predstavlja osnov za preobražaj radnog odnosa u smislu odredbe člana 37. stav 4. Zakona o radu. Radi se o radnom odnosu na određeno vreme na poslovima koji imaju svoju posebnu pravnu prirodu kod kojih se faktički stupanjem na rad i faktičkim obavljanjem poslova organa upravljanja preduzeća u smislu člana 32. u vezi člana 37. stav 4. Zakona o radu ne može zasnovati radni odnos na neodređeno vreme. Osim toga, tužilja je zaključila ugovor o radu 03.10.2013. godine kojim je zasnovoala radni odnos na određeno vreme do imenovanja direktora po sprovedenom javnom konkursu na kojoj činjenici je i zasnovana odluka o razrešenju tužilje od strane tuženog.”

U ovom slučaju ne važi pravilo iz odredbe člana 37. stav 6. ZOR koje glasi: „Ako je ugovor o radu na određeno vreme zaključen suprotno odredbama ovog zakona ili ako zaposleni ostane da radi kod poslodavca najmanje pet radnih dana po isteku vremena za koje je ugovor zaključen, smatra se da je radni odnos

zasnovan na neodređeno vreme.”, jer to ne odgovara prirodi poslovne funkcije direktora kao organa upravljanja, jer je istekom mandata prestao na zakonu zasnovan osnov za vršenje

poslova direktora, jer data je ova funkcija nosa zasnovan na neodređeno vreme direktora, jer ovom slučaja važna činjenica i ništa više elementarnog.

U slučaju kada se ili upotrebi stavka da se me. To je u slučaju kojim je ne društvo, jer tora nije

Kada je završene prošle godine, trajanja, određeno ili razrešenje na funkciji, dve situacije

- da se radi o slučaju
- ili u slučaju zatišja
- otpor

Posledica nos zasnovan na nosnažna uspostavljanje

O tome suda, Re

„Pravni odnos (n) direktora međusobno da obavljaju toj situaciji duže ugovor zasnovan na ženom A od 02.10.2014. i 6. Za Vrhovnog

razrešenja, kako to pravno zaključuje izostepenosti toga je poslodavac - ovde tužena turistička organizacija bila dužna da tužioca nakon što mu je rešenjem predsednika Skupštine grada

N.... od 16.08.2019. godine prestala funkcija direktora Turističke organizacije N.... odnosno vršioca funkcije dužnosti direktora Turističke organizacije N.... rasporedi na radno mesto koje od-

ostima, a ne to učinila. kao neposlenog li tuženu 1. Zakon ni.”

em man-taje iste-

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

naknade

:

koji se po ost da se direktora zakonsku vreme i kupštine da bi bilo

rektora” or ako je ktora, pri osim ako odlukom ničenom na 396. i sno izvrš-

propisani no i pra- u načina e društvo

direktora 93. ovog akcionar-

kupštine

služi za upravljanje, a služi za upravljanje - jedan ili više izvršnih direktora, odnosno izvršni odbor.

- član 382. koji propisuje uslove i ograničenja za obavljanje dužnosti direktora.
- čl. 383-386. koji uređuju broj direktora, imenovanje direktora, mandat direktora i kooptaciju direktora.
- čl. 387-393a koji se odnose na izvršne direktore, generalnog direktora i naknade direktora.
- čl. 394-396. koji regulišu mandat direktora, razrešenje i ostavku.

Na taj način se postiže normativno razgraničenje između direktora kao organa upravljanja privrednog društva od njegovog radnog odnosa i s tim u vezi se odgovarajućim normama ZPD odnosno osnivačkog akta uređuje izbor, imenovanje nadležnog organa i razlozi za njegovo razrešenje i ostavku, kada je u pitanju direktor kao fizičko lice.

Suprotno kada je u pitanju prestanak radnog odnosa direktora primenjuju se odgovarajuće odredbe ZOR zavisno od osnova prestanka radnog odnosa (čl. 175-179. ZOR). Tako prema odredbi člana 175. ZOR radni odnos prestaje:

- 1) istekom roka za koji je zasnovan;
- 2) kad zaposleni navrši 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, ako se poslodavac i zaposleni drukčije ne sporazumeju;
- 3) sporazumom između zaposlenog i poslodavca;
- 4) otkazom ugovora o radu od strane poslodavca ili zaposlenog;
- 5) na zahtev roditelja ili staratelja zaposlenog mlađeg od 18 godina života;
- 6) smrću zaposlenog,

dok ostale norme definišu i osnove prestanka radnog odnosa. U toj nameni su *ex lege* imenovani osnovi:

- po slili zakona, odnosno nezavisno od volje zaposlenog i odluke nadležnog organa poslodavca;
- sporazumom o prestanku radnog odnosa;
- otkazom od strane zaposlenog;
- i otkazom na inicijativu poslodavca.

Ovim normama ZOR nisu derogirane prethodno naznačene norme ZPD, jer se one ne odnose na njegove teme. ZPD ne derogira ni izjavu direktora na raskid radnofunkcionalne veze. Tome u prilog i to što se njegova ostavka odnosi na upravljanje društvom.

U sudskoj praksi se u tom smislu pravilno zastupa shvatanje da se imenovanje i razrešenje direktora privrednog društva vrši prema odgovarajućim odredbama ZPD, a da se ugovor o radu može otkazati samo uz poštovanje odredaba ZOR kojima je regulisan prestanak radnog odnosa uz naglasak da radni odnos u toj situaciji može prestati i primenom instituta prestanka potrebe za njegovim radom.

Evo kako se to obrazlaže u ovoj sudskoj odluci. Iz **Presude Vrhovnog kasacionog suda, Rev2 1573/2021 od 21.10.2021. godine:**

„U tom smislu, Zakon o privrednim društvima nije lex specialis u odnosu na Zakon o radu, jer ovi zakoni regulišu zasebnu

materiju i stoga nisu u odnosu opšteg i posebnog zakona. Drugačije rečeno, imenovanje i razrešenje direktora će se uvek vršiti u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, ali će prestanak radnog odnosa biti uslovljen poštovanjem relevantnih odredaba Zakona o radu. Stoga, nije od uticaja na pravilnost pobijane odluke pozivanje revidenta na odredbu člana 220. stav 1. Zakona o privrednim društvima koji je važio u vreme otkaza ugovora o radu („Sl. glasnik RS“ br. 36/2011...5/2015), a kojom je propisano da skupština, odnosno nadzorni odbor, ako je upravljanje društvom dvodomno, razrešava direktora, pri čemu nije dužna da navede razloge za razrešenje, osim ako je izričito predviđeno osnivačkim aktom ili odlukom Skupštine. Ovo iz razloga što se citiranim zakonskom odredbom reguliše pitanje razrešenja direktora, a ne pitanje prestanka radnog odnosa, što je predmet regulisanja Zakona o radu. Nije sporno da je u pogledu uslova i načina razrešenja direktora, pravni prethodnik tuženog postupio u skladu sa odredbom člana 220. stav 1. Zakona o privrednim društvima, te da je razrešenje G.G. i imenovanje novog direktora registrovano kod Agencije za privredne registre. Međutim, to ne znači da je G.G. time prestao i radni odnos kod tuženog, jer je za to bilo neophodno da budu osnovani razlozi, propisani članom 175. i 179. Zakona o radu i ispunjeni uslovi odgovarajućeg postupka za otkaz, propisani odredbama Zakona o radu („Sl. glasnik RS“ br. 24/05...75/14), a što tuženi nije dokazao, kako to pravilno zaključuje drugostepeni sud. (...) U situaciji kada je pravni prethodnik tuženog sa G.G. zasnovao radni odnos, to onda on može prestati isključivo na način predviđen Zakonom o radu, nevezano da li zaposleni obavlja poslove direktora ili radi na drugim poslovima. Stoga, za pravilnu primenu materijalnog prava nisu od značaja ugovorne odredbe iz člana 11. pobijanog ugovora o radu kojim je predviđena mogućnost njegovog jednostranog otkazivanja (a na koje se revident poziva), jer se time isključuje primena imperativnih odredbi Zakona o radu, o prestanku radnog odnosa, zbog čega iste nemaju pravno dejstvo.”

Na to upućuje i pravilo iz odredbe člana 2. stav 1. ZOR, kojom je propisano da se odredbe ovog zakona primenjuju na zaposlene koji rade na teritoriji Republike Srbije, kod domaćeg ili stranog pravnog, odnosno fizičkog lica (dalje: poslodavac), a **direktor odnosno zastupnik u radnom odnosu jeste zaposleni**. Ovdje su s obzirom na izložene razloge oba naznačena zakona merodavna, jer svaki od njih uređuje odgovarajuće institute. Zakonski razlog za to je razgraničenje poslova upravljanja od radnog odnosa i s tim u vezi osnova njegovog raskida.

U odnosu na direktora u radnom odnosu, osim na temu prestanka radnog odnosa, merodavna je i odredba člana 193. stav 1. ZOR kojom je propisano: *„Zaposlenom se u pismenom obliku dostavlja rešenje o ostvarivanju prava, obaveza i odgovornosti, sa obrazloženjem i poukom o pravnom leku, osim u slučaju iz člana 172. ovog zakona.”* Ova norma se primenjuje jer je direktor koji je zaključio ugovor o radu zaposleni. Suprotno, u pogledu zaštite prava, čiji je predmet odluka o razrešenju i ostavka,

ne primenjuje se ova norma ZOR, već odredba člana 220. stav 1. ZPD u meri njenog sadržaja (drugo je pitanje povrede prava na obrazloženu odluku). Ovde u prilog i razlog što to nisu prava iz radnog o
ZPD sadr

Mutatis
rektora i
63. ZOR)
odmor (d
naknadu
određen

O tome g
**i socijaln
dine:**

„U situa
određen
glasno čl
zbog pro
za 2012.
mora za
ali je na
odmora
o presta
isplatu n
za šta os
deo godi
se iskoris
toru reše
se ne me
pomeran
korišćenj
tri radne
Zakona.
padajući
mandata
organa,
skorišćer
poslodav
izda potv

Takođe p
ugovoriti
**i socijaln
dine.**

Prav

Odredba
„pri čemu
je to izričito preduzeto od nadležnog organa u odluci o
razrešenju direktora), u sukobu je sa pravom na obrazloženu

odluku i zato ne može biti u primeni, nezavisno od toga da li
je lice koje se našlo u toj situaciji poslovodnu funkciju vršilo u
radnom odnosu kao zaposleni, ili van radnog odnosa.

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

pravično odlučivanje koji prethodi ostvarivanju prava na
pravično suđenje - argument iz odredbe člana 32. **Ustava
Republike Srbije („Sl. glasnik RS”, br. 98/2006 i 115/2021**

lluku je-
zloženih
osnovu
'91, par.
oznata s
sud du-
presudu.
a pravo
vencije.”
e instan-
og suda
u, godi-

enju, ali i
ata i pro-
da bi se
pravnog
je sadrži
zrešenje

uci skup-
ečinskom
nom kao
eka man-
e ocene i
Inostrani
e od to-
azi izvan
e u funk-
ta na po-

uke o ra-

Inose na
tora, niti
pravnom
tskog tu-
enim do-
avom na
pravično
nog pore-
og prava na

- dalje: Ustav) sadrži i naznačeni elemenat. Tome u prilog i što je reč o pravu fizičkog lica na dužnosti direktora da zna zašto mu nadležni organ privrednog društva onemogućava da vrši poslovodnu funkciju dok traje njegov mandat.

4. Odluka o razrešenju lica na dužnosti direktora zadire u njegova imovinska prava, a u određenim slučajevima predstavlja povredu njegovog poslovnog ugleda i časti i narušava njegova neimovinska prava direktora. Uslov je da je uspešno ostvario sudsku zaštitu protiv odluke o razrešenju.

O tome se izjašnjava i ova sudska praksa koja pravilno insistira na obavezi traženja sudske zaštite, da bi se to pravo moglo ostvariti. Iz **Presude Vrhovnog suda Srbije, Rev. 4078/98 od 29.10.1998. godine**:

„U prvostepenom postupku utvrđeno je da je tužilac bio direktor tuženog i da je odlukom upravnog odbora razrešen te funkcije i raspoređen na drugo radno mesto, odnosno upućen na plaćeno odsustvo. Tužilac je tražio naknadu nematerijalne štete zbog psihofizičkih neprijatnosti koje je trpeo zbog donošenja takvih odluka, koje inače nije osporio pred sudom. Nižestepeni sudovi su odbili tužbeni zahtev tužioca. Po oceni ovog suda, nižestepeni sudovi su pravilno odbili tužbeni zahtev, jer tužilac nema pravo na nematerijalnu štetu zbog odluke o razrešenju i njegovom raspoređivanju na drugo radno mesto, odnosno upućivanju na plaćeno odsustvo, protiv kojih nije tražio sudsku zaštitu. Po tom osnovu tražena naknada zbog psihofizičkih neprijatnosti ne pripada tužiocu, jer takva naknada prema odredbi člana 200. Zakona o obligacionim odnosima nije predviđena kao vid nematerijalne štete.“

5. Iako nije u pitanju sudska odlučivanje, odluka o razrešenju može biti predmet sudske kontrole kada vredi primeniti pravila o pravu na pravično suđenje. Ta kontrola obuhvata i odgovor na pitanje da li pojedinačni pravni akt o razrešenju sadrži i obrazloženje. Na to upućuje odredba člana 25. stav 1. tačka 8) **Zakona o uređenju sudova („Sl. glasnik RS”, br. 10/2023)** kojom je propisano da Viši sud sudi u sporu povodom izbora i razrešenja organa pravnog lica ako nije nadležan drugi sud, na primer Upravni sud.
6. U odsustvu ovih razloga lice koje se našlo u ovoj situaciji je lišeno mogućnosti da prepozna gde je pogrešilo, kao i mogućnosti na delotvornu sudsku zaštitu. Istovremeno je data, na taj način, mogućnost nadležnom organu da vrši zloupotrebu prava u značenju korišćenja ovlašćenja suprotno njegovom cilju, u ovom slučaju razrešenja lica na dužnosti direktora na zakonit način, a čija je posledica uskraćivanje poslovodne funkcije. Na taj način se to lice štiti od samovolje i zloupotrebe prava koja se ne toleriše sa stanovišta primene prava, već se traže razumno opravdani razlozi koji opravdavaju takvu odluku nadležnog organa koji je doneo pojedinačni pravni akt o njegovom razrešenju. Takođe lice o čijem se pravu, obavezi odnosno odgovornosti odlučuje, a u konkretnom

slučaju direktor, mora znati zašto je razrešen. To je nužan uslov da bi lice koje se našlo u ovoj situaciji znalo da li je doneti pojedinačni pravni akt o razrešenju razumno opravdan ili ne i po osnovu toga da li uopšte može da uspešno aktivira pravnu zaštitu. Direktor ima pravo na pristup sudu. To njegovo pravo iskazuje se i u ovlašćenju na sudsku zaštitu radi ostvarivanja svog prava, u ovom slučaju iskazanog u vršenju poslovodne funkcije, a posredno s obzirom na dejstvo te odluke i na njegova imovinska prava (slučaj razrešenja pre isteka mandata). Ovde je reč o građanskopravnoj zaštiti koja ima svoj osnov u garantovanju vršenja naznačenih subjektivnih i priznatog prava na vršenje poslovodne funkcije. U protivnom, gubi se svrha priznatih fizičkih i pravnih sredstava preventivne i represivne građanskopravne zaštite. Ona mora biti potpuna, pa i sa stanovišta ovlašćenja da se koristi razlog odsustva obrazloženja kao povrede prava na obrazloženu odluku.

U teoriji se sa tim u vezi, pravilno ukazuje:

„Priznanjem subjektivnih prava pojedincima, kao entitetu - fizičkom licu, i kao organizaciji - pravnom licu, pravni poredak im određuje krug slobode i sferu privatnopravne vlasti, slobodan prostor u kome treba da su zaštićeni od nedopuštenog uticaja svih trećih lica, uključujući i državu, koja raspolaže suverenom silom i vlašću. Ličnim subjektivnim pravom se garantuje određeno ponašanje povodom pravnog objekta – ličnog dobra (život, telesni integritet, duhovni integritet, slobode, čast i ugled itd.), a ukoliko je potrebno i sankcijom osigurava.“

(Dr Ivana Simonović, Docent Pravnog fakulteta, Dr Miroslav Lazić, Redovni profesor Pravnog fakulteta, Univerzitet u Nišu: Građanskopravna zaštita prava ličnosti, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu, Broj 68, Godina LIII 2014, str. 1.)

7. Tačno je da je taj iskaz deo sadržaja zakonske norme ali se njen sadržaj ne može tumačiti radi utvrđivanja pravog značenja i nezavisno od sadržaja ratifikovane **Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda („Sl. list SCG - Međunarodni ugovori”, br. 9/2003, 5/2005, 7/2005 - ispr. i „Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori”, br. 12/2010 i 10/2015).**

Razlozi zbog kojih se može pobijati odluka o razrešenju i pravo na obrazloženu odluku

Pogrešno je pozivom na odredbu 376. ZPD isključiti pravo direktora, odnosno zastupnika da osporava odluku o svom razrešenju pozivanjem na povredu prava na obrazloženu odluku.

U teoriji se u vezi s tim navodi:

„Zanimljivo je pitanje šta bi se desilo ukoliko obaveza navođenja razloga za razrešenje postoji, a skupština, odnosno nadzorni odbor razreši direktora bez obrazloženja. Takvu odluku

organa or
protno s
odnosno
izričito r

(Prof. dr
privredn

Za supro

Tačno je

- jedr
du s
odlu
nih
- i sva
nov
te o
kon
licu

Međutim
na pravn
vu na tuž
teva pon
što je ob
Neobraz

O tome s
156/201

„Odredbu
stupku („
RS“ broj
između d
ge koji su
koji, s ob
nje kakve
Zakona, s
iz koga n
hovnog k
razloge,
rešenje d
o opšten
tužioca, i
kona o u
met vrat
člana 48
snik RS“
direktora

29. stav 1. Zakona o uređenju sudova propisano da Upravni sud sudi u upravnim sporovima, ne stoje navodi zahteva da je

Upravni sud rešavao kao nenadležan sud u ovom predmetu. Kako je osporeno rešenje donela Skupština opštine Lj., neosnovani su navodi zahteva o nepostojanju pasivne legitimacije na strani

a o upravljanju organima, u skladu s ovim zakonom, a to je nadležnost organa, iz kojih se i navodi da su usmenu odredbu čl. 1. Zakona, čiji da na osnovu toga, odluku

ativnog
odnosu.
o on po-
ilog i što
t kod or-
komple-
va može
im sluča-
na je pri-
primarno
odsustva
na prava,
Naprotiv,
ni organ
dužnost.
vredno-
n vreme-
anja, kao

koje ima
isključivo
osnivača
u prava i

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se

Skenirajte QR kod

Evo kako se to odrazilo u **mislijenju ministarstva rada i socijalne politike, br. 011-00-168/2009-02 od 3.4.2009. godine:**

„U skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju („Sl. glasnik RS”, br. 34/2003, 64/2004 - odluka USRS, 84/2004 - dr. zakon, 85/2005, 101/2005 - dr. zakon, 63/2006 - odluka USRS i 5/2009) osnivači privrednih društava koji u njima rade bez obzira da li su u radnom odnosu u privrednom društvu čiji su osnivač smatraju se osiguranicima samostalnih delatnosti i po tom osnovu ostvaruju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Pod radom osnivača se smatra i zastupanje i predstavljanje privrednog društva od strane osnivača, kao i obavljanje poslovdstvenih ovlašćenja i poslova upravljanja u skladu sa zakonom kojim se uređuje položaj privrednih društava. Kada je osnivač jedino lice koje obavlja rad u privrednom društvu i istovremeno direktor i jedini organ privrednog društva, na osnivača ne mogu da se primene odredbe Zakona o radu o zasnivanju radnog odnosa i ostvarivanju prava i obaveze po osnovu rada.”

Ovde bi oponent mogao da prigovori, ali pogrešno, da lice koje obavlja dužnost direktora nema pravo na zaradu. Nema pravo na zaradu, ali ima pravo na **ugovorenu naknadu za rad** jer bi to bilo suprotno Ustavom zagaranovanim pravu na novčanu naknadu za rad. To vredi i onda kada direktor nije zaključio naznačeni ugovor.

Tačno je da treba razlikovati statusnopravni položaj direktora od njegovog radnopravnog položaja ali **kada je direktor zasnovao radni odnos i s tim u vezi zaključio ugovor o radu on je i zaposleni, kada se nužno mora poštovati i norma ZOR.**

Evo kako se to obrazlaže u **Presudi Vrhovnog kasacionog suda, Rev2 1573/2021 od 21.10.2021. godine:**

„Ovo iz razloga što se citiranjem zakonskom odredbom reguliše pitanje razrešenja direktora, a ne pitanje prestanka radnog odnosa, što je predmet regulisanja Zakona o radu. Nije sporno da je u pogledu uslova i načina razrešenja direktora, pravni pretходnik tuženog postupio u skladu sa odredbom člana 220. stav 1. Zakona o privrednim društvima, te da je razrešenje G.G. i imenovanje novog direktora registrovano kod Agencije za privredne registre. Međutim, to ne znači da je G.G. time prestao i radni odnos kod tuženog, jer je za to bilo neophodno da budu osnovani razlozi, propisani članom 175. i 179. Zakona o radu i ispunjeni uslovi odgovarajućeg postupka za otkaz, propisani odredbama Zakona o radu („Sl. glasnik RS” br. 24/05...75/14), a što tuženi nije dokazao, kako to pravilno zaključuje drugostepeni sud. Ukazivanje tuženog da je G.G. angažovan isključivo radi obavljanja poslova direktora, te da po razrešenju nije bilo drugih poslova na kojima bi mogao da radi imajući u vidu njegovu stručnu spremu, Vrhovni kasacioni sud nalazi da su bez uticaja. U tom slučaju, za otkaz ugovora o radu i dalje bi bilo neophodno da su ispunjeni uslovi propisani Zakonom o radu za prestanak radnog odnosa.”

Poseban slučaj prestanka dužnosti direktora i posebni zakon

Pored razrešenja direktora pre isteka mandata isti slučaj nastaje kada nastupe pravne posledice otvaranja stečajnog postupka. Naime, prema odredbama **Zakona o stečaju** („Sl. glasnik RS”, br. 104/2009, 99/2011 - dr. zakon, 71/2012 - odluka US, 83/2014, 113/2017, 44/2018, 95/2018 i 44/2025 - odluka US - dalje: ZOS) i to:

- člana 69. st. 1. i 2., koji propisuje da stečajni sudija otvara stečajni postupak donošenjem rešenja o otvaranju stečajnog postupka kojim se usvaja predlog za pokretanje stečajnog postupka koje sadrži zakonom propisane elemente iz njegove odredbe člana 70,
- i člana 73. kojim je propisano da pravne posledice otvaranja stečajnog postupka nastupaju danom objavljivanja oglasa o otvaranju postupka na oglasnoj tabli suda.

Ako je rešenje o otvaranju stečajnog postupka po žalbi ukinuto, a u ponovnom postupku stečajni postupak bude otvoren, pravne posledice otvaranja stečajnog postupka nastupaju danom kada je prvo rešenje istaknuto na oglasnoj tabli suda. Pravne posledice imaju višestruko dejstvo. One su imenovane u odredbama čl. 74-100. ZOS i odnose se na stečajnog dužnika i to tako:

- što prestaju zastupnička i upravljačka prava direktora, zastupnika i punomoćnika, kao i organa upravljanja i nadzornih organa stečajnog dužnika i ta prava prelaze na stečajnog upravnika;
- i što otvaranjem stečajnog postupka prestaju punomoćja koja je dao stečajni dužnik, a koja se odnose na imovinu koja ulazi u stečajnu masu. Time se ne iscrpljuju njihove vrste. One su imenovane u njegovim odredbama čl. 74-84. ZOS, a jedna od njih je i prestanak dužnosti direktora.

Radi toga se u teoriji navodi:

„Nakon podnošenja predloga za otvaranje stečajnog postupka, otvara se svojevrsni kišobran nad dužnikom i njegovom imovinom. Do ovog dolazi automatski, bez ikakve odluke suda. Radi se o institutu pod originalnim nazivom „automatic stay”. Svrha ovog jeste da se sačuva imovina dužnika.”

(A. Milosavljević: Imovinsko-pravne posledice pokretanja stečajnog postupka u komparativnom pravu op. cit., str. 398/9)

Te posledice nastupaju radnjom objavljivanja oglasa na oglasnoj tabli u smislu člana 27. stav 1. tačka 5) a u vezi člana 10. ZOS.

Na to ukazuje i **Presuda Privrednog apelacionog suda, PŽ 5341/2018 od 25.12.2018. godine:**

Pretplaćivanje

kako biste pročitali

to nije slučaj kao u konkretnoj pravnoj stvari, onda se odredba mora tumačiti tako da se primenjuje kurs na dan kada je i nastupila pravna posledica obaveznog preračunavanja potraživanja

posledica

a se radi
vreme.

tečajnog
i direkto-
avljanja i
relaze na

postupka
užnik za-
o otkazu
bavešta-
zapošlja-
užnika.”

-

Živković

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se

Skenirajte QR kod

KOMENTAR PRAVILNIKA O PREVENTIVNIM MERAMA ZA BEZBEDAN I ZDRAV RAD PRI IZLAGANJU KARCINOGENIM, MUTAGENIM ILI REPRODUKTIVNO TOKSIČNIM MATERIJAMA - "Sl. glasnik RS", br. 92/2025

Na osnovu člana 7. stav 2. *Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu („Sl. glasnik RS”, br. 35/2023)*, Ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja doneo je *Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad pri izlaganju karcinogenim, mutagenim ili reproduktivno toksičnim materijama („Sl. glasnik RS”, br. 92/2025* - dalje: Novi Pravilnik) koji stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Sl. glasniku RS”, odnosno 1.11.2025. godine. Novi Pravilnik sadrži priloge 1-4, koji su njegov sastavni deo:

- Prilog 1. Pregled supstanci, smeša i procesa
- Prilog 2. Mere pri praćenju zdravstvenog stanja
- Prilog 3. Granične vrednosti izloženosti na radnom mestu
- Prilog 4. Biološke granične vrednosti i mere pri praćenju zdravstvenog stanja.

Danom stupanja na snagu Novog Pravilnika prestaju da važe odredbe *Pravilnika o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad pri izlaganju karcinogenima ili mutagenima („Sl. glasnik RS”, br. 96/2011 i 117/2017* - dalje: Stari Pravilnik).

Odredbama Novog Pravilnika propisuju se minimalni zahtevi koje je poslodavac dužan da ispuni u obezbeđivanju primene preventivnih mera za zaštitu bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenih radi otklanjanja ili smanjenja rizika od nastanka oštećenja zdravlja zaposlenih koji nastaju ili mogu da nastanu pri izlaganju karcinogenim, mutagenim ali i reproduktivno toksičnim materijama na radu koje predstavljaju novinu, uključujući sprečavanje takvih rizika na radnom mestu i granične vrednosti izloženosti, kako je to utvrđeno njegovim prvim članom.

Ograničen obim primene

Kao i prema prethodno važećem pravilniku, odredbe novog Pravilnika u skladu sa njegovim članom 2. **ne primenjuju se na:**

- 1) radna mesta na kojima su zaposleni izloženi **jonizujućem zračenju**;

- 2) radna mesta na kojima su zaposleni izloženi ili bi mogli biti izloženi **prašini koja potiče od azbesta ili materijala koji sadrži azbest** u skladu sa propisima kojima se uređuje bezbednost i zdravlje na radu pri izlaganju azbestu, osim u slučaju ako je odredbama ovoga pravilnika propisan viši nivo bezbednosti i zdravlja na radu.

Značenje izraza prema Novom Pravilniku

Pojmovnik se, u odnosu na prethodno važeći pravilnik razlikuje utoliko što je proširen u skladu sa primenom Novog Pravilnika, stoga je članom 3. Novog Pravilnika navedeno da određeni pojmovi imaju sledeće značenje:

- **karcinogen** je:

- supstanca ili smeša koja zadovoljava kriterijume za klasifikaciju u klasu opasnosti Karcinogenost, kategorija 1A ili 1B, u skladu sa propisom kojim se uređuje klasifikacija, pakovanje, obeležavanje i oglašavanje hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN (dalje: GHS Pravilnik),
- supstanca, smeša ili proces utvrđen ovim pravilnikom, kao i supstanca ili smeša koja se ispušta iz procesa utvrđenog u Prilogu 1. GHS Pravilnika;

- **mutagen** je:

- supstanca ili smeša koja zadovoljava kriterijume za klasifikaciju u klasu opasnosti Mutagenost germinativnih ćelija, kategorija 1A ili 1B, u skladu sa GHS Pravilnikom,
- supstanca, smeša ili proces utvrđen ovim pravilnikom, kao i supstanca ili smeša koja se ispušta iz procesa utvrđenog u Prilogu 1. GHS Pravilnika;

- budući da se odredbe Novog pravilnika odnose i na minimalne zahteve koje je poslodavac dužan da ispuni u obezbeđivanju primene preventivnih mera za zaštitu bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenih radi otklanjanja ili smanjenja

rizika od nastanka oštećenja zdravlja zaposlenih koji nastaju ili mogu da nastanu pri izlaganju reproduktivno toksičnim materijama, određeno je da **reproduktivno toksična materija** je:

- sup sifi kat
- rep jest bez je i Pril
- rep jest bez zdr kol

U skladu
izloženo
je ona v
nogene,
duhu na
na nazna

Pojmovr

- **bio** u o mat
- **pra** star no s nim na r

Pro
Nov

Članom 10. Zakona o radnim odnosima, posleni j ali i repr nosu na sa tim i p koji bi n mutagen rijama iz zaposlen izložen nje tih rizik

ukoliko je došlo do promene u obavljanju poslova, odnosno pojave novih opasnosti i štetnosti koje mogu uticati na izloženost zaposlenih karcinogenim, mutagenim ili reproduktivno

m bio oba-
izmenu i
redbama

avilnika,
njen zah-
ni rizika.
čini izlo-
e to bilo

a obave-
rizika na
osledice
osebno
zapošlja-
dir s kar-
naterija-
avilnik je
na samo
ine živo-
enima sa
a na **sve**
štite ne

pravilnika
zamenu
terije na
koji pod
bezbed-
ljivo, za-
dužan da
ivno tok-
meru.

v zahtev

ku, utvr-
iz člana
n da, pri
loženosti
m mate-
zdravlja
trajanje
smanje-
zdravlje

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se

Skenirajte QR kod

Takođe, predviđena je, kao i odredbama Starog Pravilnika obaveza poslodavca da **redovno obnavlja procenu rizika**

Kada tehnički nije izvodljivo zameniti karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične materije sa supstancom, smešom ili procesom koji pod uslovima upotrebe nisu opasni ili su manje

opasni po bezbednost i zdravlje zaposlenih, poslodavac je dužan da obezbedi da se karcinogena, mutagena ili reproduktivno toksična materija ukoliko je tehnički moguće, proizvodi i koristi u **zatvorenom sistemu**, ali ako tehnički nije moguće obezbediti zatvoreni sistem, poslodavac je dužan da izloženost zaposlenih svede na **što je tehnički moguće niži nivo**.

Novina utvrđena odredbama Novog Pravilnika ogleda se u obavezi poslodavca da ako tehnički nije moguće koristiti ili proizvoditi reproduktivno toksičnu materiju sa utvrđenim pragom u zatvorenom sistemu, obezbedi da se rizik povezan sa izloženošću zaposlenih toj reproduktivno toksičnoj materiji svede na **najmanju moguću meru**.

Takođe je novina i obaveza poslodavca da u pogledu reproduktivno toksičnih materija koje nisu reproduktivno toksične materije bez utvrđenog praga i reproduktivno toksične materije sa utvrđenim pragom, primenjuje stav 4. člana 4. Novog Pravilnika kojim je utvrđena dužnost poslodavca da nadležnoj inspekciji rada, na njen zahtev dâ na uvid informacije koje su korišćene pri proceni rizika. U tom slučaju poslodavac prilikom sprovođenja procene rizika iz člana 4. ovog pravilnika uzima u obzir mogućnost da za takvu reproduktivno toksičnu materiju možda ne postoji nivo izloženosti koji je bezbedan za zdravlje zaposlenih te u tom pogledu utvrđuje odgovarajuće mere.

Izloženost **ne sme preći graničnu vrednost** za karcinogenu, mutagenu ili reproduktivno toksičnu materiju utvrđenu u Prilogu 3. ovog pravilnika, što je bilo utvrđeno i odredbama Starog Pravilnika, a sada je samo prošireno u odnosu na reproduktivno toksičnu materiju.

Obaveza poslodavca da pri svakom korišćenju karcinogene, mutagene a sada i reproduktivno toksične materije obezbedi primenu preventivnih mera bila je utvrđena i odredbama Starog, a prema odredbama Novog Pravilnika naročito su utvrđene sledeće **preventivne mere**:

- 1) ograničavanje količine karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične materije na radnom mestu na najmanju moguću meru;
- 2) smanjivanje na minimum broja zaposlenih koji jesu ili mogu biti izloženi;
- 3) projektovanje odgovarajućih procesa rada i tehničke kontrole, kako bi se izbeglo ili u najvećoj mogućoj meri smanjilo oslobađanje karcinogenih, mutagenih ili reproduktivno toksičnih materija na radnom mestu;
- 4) otklanjanje karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične materije na njihovom izvoru, putem lokalne i opšte ventilacije, pri čemu svi ti metodi moraju biti odgovarajući i u saglasnosti sa potrebama zaštite javnog zdravlja i životne sredine;
- 5) sprovođenje preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine, posebno u cilju ranog otkrivanja neuobičajene izloženosti koja je posledica nepredviđenog događaja ili nesreće;

- 6) primena odgovarajućih radnih postupaka i metoda;
- 7) kolektivnih mera zaštite i/ili u slučaju da izloženost ne može da se izbegne drugim sredstvima, pojedinačnih mera zaštite;
- 8) higijenskih mera, posebno redovno čišćenje podova, zidova i drugih površina;
- 9) obaveštavanje zaposlenih;
- 10) obeležavanje opasnih zona odgovarajućim oznakama u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu, uključujući znak „ZABRANJENO PUŠENJE” na područjima gde su zaposleni izloženi ili mogu biti izloženi karcinogenim, mutagenim ili reproduktivno toksičnim materijama;
- 11) izrada planova za postupanje u vanrednim situacijama koje mogu dovesti do neuobičajeno visoke izloženosti;
- 12) utvrđivanje načina za bezbedno skladištenje, rukovanje i transport, upotrebom bezbednih i jasno označenih posuda;
- 13) utvrđivanje načina za bezbedno sakupljanje, skladištenje i odlaganje otpada od strane zaposlenih, uključujući i upotrebu bezbednih i jasno označenih posuda.

Informacije za nadležni organ prema odredbama Novog Pravilnika

Kao i prema odredbama Starog Pravilnika, odredbama člana 7. Novog Pravilnika utvrđeno je da je poslodavac dužan da, kada na osnovu rezultata procene rizika iz člana 4. stav 2. Novog Pravilnika (*kojim stavom je utvrđeno da je poslodavac dužan da, pri obavljanju posla koji bi mogao uključiti rizik zbog izloženosti karcinogenim, mutagenim ili reproduktivno toksičnim materijama, izvrši procenu rizika od nastanka oštećenja zdravlja zaposlenih sa ciljem da se utvrde priroda, stepen i trajanje izloženosti zaposlenih i način i mere za otklanjanje ili smanjenje tih rizika*) utvrdi da postoji rizik po bezbednost ili zdravlje zaposlenih, **na zahtev nadležne inspekcije rada, dâ na uvid informacije o:**

- 1) poslovima i/ili tehnološkim procesima koji se obavljaju, uključujući razloge korišćenja karcinogenih, mutagenih ili reproduktivno toksičnih materija;
- 2) količinama supstanci ili smeša koje se proizvode ili koriste, a koje sadrže karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične materije;
- 3) broju izloženih zaposlenih;
- 4) preduzetim preventivnim merama;
- 5) vrsti zaštitne opreme koja se koristi;
- 6) prirodi, stepenu i trajanju izloženosti;
- 7) slučajevima zamene.

Neuobičajena izloženost kao novina

Odredba
nje posl
nov poja
stio poja

Prema o
nog dog
jene izlo
obavesti

Ova odre
sila: „U s
će zbog
zaposlen

Dalje je,
uzroka n
ca da:

- 1) do
ko
op
Sta
- 2) za
op
du
bi
za
Pr
- 3) ob
di
Pr
su
šti
za
da
od
nje
on
nis

Pre
pre

Predvidi
Pravilnik
no da ko
vina utvrđ
značajno povećanje izloženosti zaposlenim i gde su već pri-
menjene tehničke preventivne mere za smanjenje izloženosti
zaposlenih, poslodavac nakon konsultacija sa zaposlenima ili

njihovim predstavnicima za bezbednost i zdravlje na radu i ne
dovodeći u pitanje sopstvenu odgovornost, obezbeđuje pri-
menu preventivnih mera kojima će se smaniti trajanje izlo-

obezbediti
oslova.

a Novog
slodavac
zaštitnu
ana koje
no viso-
mora bi-
a svakog
redbama
mere da
obavljaju
in spreči

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

du
ednosti i
vrđene i
vog Pra-
zaposle-
tagenim
a, rad pri
na radu, a

narocito da obezbedi da:

- 1) zaposleni ne konzumiraju hranu, tečnost ili puše u radnom prostoru u kojem postoji rizik od kontaminacije karcinogenim, mutagenim ili reproduktivno toksičnim materijama;
- 2) je zaposlenima obezbeđena odgovarajuća lična zaštitna oprema;
- 3) se lična zaštitna oprema čuva odvojeno od lične odeće i stvari zaposlenih;
- 4) su zaposlenima obezbeđene odgovarajuće prostorije sa tuševima, umivaonicima i toaletima;
- 5) se zaštitna oprema na pravilan način odlaže u za to određeno mesto i da se redovno proverava i čisti po mogućnosti pre, a obavezno nakon svakog korišćenja;
- 6) se oprema za rad popravlja i zamenjuje pre korišćenja ukoliko je oštećena.

Poslodavac je obavezan da obezbedi sprovođenje navedenih mera tako da ne prouzrokuje finansijske obaveze za zaposlene.

Obuka zaposlenih za bezbedan i zdrav rad

Odredbama člana 12. Starog Pravilnika bila je uređeno osposobljavanje zaposlenih, dok je Novim Pravilnikom ovaj član izmenjen u cilju **obuhvatnijih obuka zaposlenih**, te je tako i nazvan.

Poslodavac je, kao i prema odredbama Starog Pravilnika, dužan da zaposlenima ili njihovim predstavnicima za bezbednost i zdravlje na radu obezbedi sve informacije koje se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, a naročito o merama koje se preduzimaju u cilju ostvarivanja bezbednih i zdravih uslova za rad pri izlaganju karcinogenim, mutagenim ili reproduktivno toksičnim materijama, putem uputstava ili instrukcija koje se odnose na:

- 1) rizike od nastanka oštećenja zdravlja zaposlenih uključujući sinergijski efekat pušenja;
- 2) značaj primene preventivnih mera za sprečavanje izlaganja;
- 3) higijenske zahteve;
- 4) nošenje i korišćenje zaštitne opreme i odeće;
- 5) mere koje moraju preduzeti zaposleni, uključujući spasioce, u slučaju nesreća u cilju njihovog sprečavanja.

Takođe, dalje je prema odredbama Novog Pravilnika utvrđena **dužnost poslodavca da izvrši obuku zaposlenog za bezbedan i zdrav rad** koja se:

- 1) prilagođava promenama kako bi se uzele u obzir nove opasnosti ili štetnosti, odnosno promene nivoa rizika, **posebno ako su zaposleni izloženi ili bi mogli biti izloženi novim karcinogenima, mutagenima ili reproduktivno toksičnim materijama ili nizu različitih**

karcinogenih, mutagenih ili reproduktivno toksičnih materija, uključujući one sadržane u opasnim lekovima ili u slučaju promenjenih okolnosti povezanih sa radom, što je novina;

- 2) **pruža periodično u zdravstvenoj ustanovi svim zaposlenima koji su izloženi karcinogenima, mutagenima ili reproduktivno toksičnim materijama, posebno ako se upotrebljavaju novi opasni medicinski proizvodi koji sadrže te materije**, što je novina;
- 3) prema potrebi periodično ponavlja.

Dalje je obaveza poslodavaca o obaveštavanju zaposlenih takođe ovim članom proširena te su poslodavci dužni da obaveštavaju zaposlene o opremi i s njom povezanim posudama koje sadrže karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične materije, obezbeđuju da su sva oprema, ambalaža ili posude koji sadrže karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične materije jasno i čitljivo označene i da su na njima jasno vidljive oznake upozorenja.

Novina utvrđena poslednjim stavom člana 12. Novog Pravilnika odnosi se na **obvezno praćenje zdravstvenog stanja ako je biološka granična vrednost utvrđena u Biološkim graničnim vrednostima i merama pri praćenju zdravstvenog stanja** (koje čine sastavni deo ovog pravilnika kroz Prilog 4.) **za rad s predmetnim karcinogenom, mutagenom ili reproduktivno toksičnom materijom**, a zaposleni se obaveštavaju o tom zahtevu pre nego što im se dodeli zadatak koji uključuje rizik od izloženosti navedenoj karcinogenoj, mutagenoj ili reproduktivno toksičnoj materiji.

Obaveštavanje zaposlenih

Kao i u Starom Pravilniku, prema odredbama člana 13. Novog Pravilnika poslodavac je dužan da sprovodi **preventivne mere**, kojima se obezbeđuje da:

- 1) zaposleni i/ili predstavnici zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu mogu da provere primenu ovog pravilnika ili da učestvuju u njegovoj primeni naročito u pogledu:
 - (1) značaja koji za bezbednost i zdravlje zaposlenih ima izbor, nošenje i korišćenje lične zaštitne opreme i zaštitne odeće, ne dovodeći u pitanje odgovornost poslodavca da utvrdi efektivnost zaštitne odeće i lične zaštitne opreme,
 - (2) mera koje je obezbedio poslodavac u smislu člana 9. stav 1. ovog pravilnika, ne dovodeći u pitanje odgovornost poslodavca da obezbedi primenu tih mera;
- 2) su zaposleni i/ili predstavnici zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu u najkraćem mogućem roku informisani da je došlo do **neuobičajene izloženosti** (dok je ranije korišćen termin nepredviđeno visoke izloženosti, koji je sada usklađen), uključujući i onu iz člana 9. ovog pravilnika, o razlozima zbog kojih je došlo do te izloženosti i merama

koje su preduzete ili će biti preduzete da bi se ispravilo to stanje;

3) se vodi ažuran spisak zaposlenih koji obavljaju poslove za

koje rez

po bez

daci d

4) zdrav

rada k

ili ins

- što je

je odr

medic

slenih

stup n

5) svaki z

odnos

6) zapos

zdravl

podac

Sar

i za

Odredb

slodavca

i zdravlje

pitanjim

nim a sa

u obimu

na radu,

la samo

pitanja k

materija

Prav

star

Nov

Kao i u S

vilnika u

zdravstv

iz člana

ma se ob

izloženi k

materija

zaposlen

lekarske p

sti i zdravlja

odredbama istog člana Novog Pravilnika jeste da **zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada može da**

odredi da se praćenje zdravstvenog stanja zaposlenog mora nastaviti i nakon prestanka izlaganja onoliko dugo koliko smatra da je potrebno radi zaštite zdravlja zaposlenog.

om mestu

o proceni

om, upu-

sve dok

im, mu-

vi ciljani

okovima

lenih na

odredba

punjena

osredno

ednosti i

nom sta-

nim, mu-

ijama ili

nost što

zdravstve-

ok je Sta-

da") vrši

oji su bili

a) vrši se

nika, što

lnika jer

no da se

proceni

vođenja

zdravstvena

a obavlja

je zapo-

og poje-

e i **pove-**

anja, što

avilnika.

ine rada

savete u

završet-

o zdrav-

g stanja.

g stanja,

da zdravstve-

nog stanja u smislu propisa o zdravstvenom osiguranju.

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Svi slučajevi raka, a u skladu sa odredbama Novog Pravilnika i **štetni učinci na polnu funkciju i plodnost odraslih zaposlenih ili identifikovane toksičnosti kod potomstva** koji su u skladu sa posebnim propisima ili praksom utvrđeni kao posledica izloženosti karcinogenoj, mutagenoj ili reproduktivno toksičnoj materiji na radnom mestu prijavljuju se nadležnom organu, u skladu sa zakonom.

Mere pri praćenju zdravstvenog stanja (Prilog 2.) čine sastavni deo Novog Pravilnika.

Evidencija prema Novom Pravilniku

Evidencija karcinogenih i mutagenih materija iz člana 13. tačka 3) (*ažuran spisak zaposlenih koji obavljanju poslove za koje rezultati procene rizika iz člana 4. stav 2. utvrde rizik po bezbednost ili zdravlje zaposlenih, navodeći, ako su podaci dostupni, kolika je izloženost*) i člana 15. stav 6. (*individualna zdravstvena evidencija koja se vodi prilikom sprovođenja praćenja zdravstvenog stanja*) čuvaju se 40 godina po prestanku izloženosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena dokumentacija i evidencije u oblasti zdravstva.

Za reproduktivno toksične materije, spisak iz člana 13. tačka 3) i zdravstvena evidencija iz člana 15. stav 6. čuvaju se najmanje pet godina nakon prestanka izloženosti.

Pre prestanka poslovanja poslodavac je dužan da, evidenciju iz člana 13. tačka 3) dostavi inspekciji rada, a evidenciju iz člana 15. stav 6. dostavi zavodu, odnosno institutu za javno zdravlje u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena dokumentacija i evidencije u oblasti zdravstva.

Granične vrednosti

Članom 17. Novog Pravilnika propisano je da su **granične vrednosti izloženosti na radnom mestu** (Prilog 3.) odštampane uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni deo.

Gašenje Starog Pravilnika i stupanje na snagu Novog Pravilnika

Na kraju, kao što smo i na početku naveli, čl. 18. i 19. utvrđen je prestanak važenja Starog Pravilnika danom stupanja na snagu Novog Pravilnika, koji je kao osmi dan od dana objavljivanja u „Sl. glasniku RS” utvrđen članom 19. Novog Pravilnika, stoga Novi Pravilnik stupa na snagu 1.11.2025. godine. •

Ivana Đinović

PRAVILNIK O PREVENTIVNIM MERAMA ZA BEZBEDAN I ZDRAV RAD PRI IZLAGANJU KARCINOGENIM, MUTAGENIM ILI REPRODUKTIVNO TOKSIČNIM MATERIJAMA

INS BEZ

Zaka
br.
ca
da obez
gućoj m
i bolesti
socijalne

Takođe, z
u oblast
pridržav
zimaju m

Prav i zd

Pravo na

- 1) lic
no
- 2) lic
- 3) uč
na
si
alr
- 4) lic
(o
- 5) lic
i p
de
- 6) lic
po
or
- 7) lic
od
- 8) lic
de
tvora

(zavodi za izvršenje kazne zatvora);

obrazovanje.

u sa po
u skladu

jihovom
posloda-

tegorije
i sa bez-

telesnim

rizikom
stva,
tvrđena

u i zdrav
ugim za
pravilni-
o radu i

radu.

nese akt
u radnoj
e ili sma-

a za sva
sionalnu
temu du-
uje dualno

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Poslodavac je dužan da obezbedi da mere utvrđene aktom o proceni rizika budu integrisane u sve aktivnosti poslodavca i na svim nivoima.

Poslodavac je dužan da izmeni akt o proceni rizika u slučaju pojave svake nove opasnosti ili štetnosti i promene nivoa rizika u radnom procesu, uvođenja novog radnog mesta i nove tehnologije i promene uslova radne sredine.

Akt o proceni rizika zasniva se na utvrđivanju opasnosti i štetnosti na radnom mestu u radnoj sredini, na osnovu kojih se vrši procena rizika od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenog.

Način i postupak procene rizika na radnom mestu i u radnoj sredini propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Imenovanje lica za bezbednost i zdravlje na radu

Prema značenju izraza u Zakonu, predstavnik zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu, jeste lice **izabrano ili imenovano** da predstavlja zaposlene u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca.

Poslodavac je dužan, shodno članu 15. stav 1. tačka 1) Zakona, da **aktom u pisanoj formi imenuje savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu**.

Navedeno izabrano ili imenovano lice, **mora proći obuku**, odnosno ima pravo na obuku radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih, a troškovi obuke ne mogu biti na teret predstavnika zaposlenih. Obuka predstavnika zaposlenih obavlja se odmah po izboru ili imenovanju, a periodične obuke vrše se najkasnije u roku od tri godine od dana prethodne obuke. **Obuka se organizuje u toku radnog vremena bilo u okviru ili izvan prostora poslodavca.**

Poslodavac je dužan da omogući angažovanom pravnom licu ili preduzetniku, savetniku, odnosno saradniku za bezbednost i zdravlje na radu **nezavisno i samostalno obavljanje poslova** u skladu sa ovim zakonom, dovoljno vremena za obavljanje tih poslova i pristup svim potrebnim podacima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Savetnik, odnosno saradnik za bezbednost i zdravlje na radu, koji je imenovan za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, ne može da trpi štetne posledice ako svoj posao obavlja u skladu sa ovim zakonom.

Obezbeđivanje odgovarajuće opreme, sredstava i obuka zaposlenih

Shodno članu 15. stav 1. tač. 4), 5) i 6) Zakona, poslodavac je **dužan da obučava** zaposlene za bezbedan i zdrav rad, obezbedi zaposlenima korišćenje lične zaštitne opreme u skladu sa aktom o proceni rizika; obezbedi održavanje sredstava za rad i lične zaštitne opreme u ispravnom stanju i isključi iz upotrebe sredstva za rad i ličnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu

promene zbog kojih postoje rizici za bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Pored navedenog, shodno članu 10. Zakona, **poslodavac je dužan da:**

- 1) radni proces prilagodi sposobnostima zaposlenog u pogledu bezbednosti i zdravlja na radu;
- 2) obezbedi odgovarajuće uslove radne sredine;
- 3) sredstva za rad i ličnu zaštitnu opremu obezbedi da budu odgovarajući, da ne ugrožavaju bezbednost i zdravlje zaposlenog.

Poslodavac je dužan da se **pri planiranju i uvođenju novih tehnologija konsultuje sa zaposlenima i/ili predstavnicima zaposlenih** po pitanjima izbora opreme za rad, uslova rada i radne sredine i njihovih posledica na bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Poslodavac je dužan da **preduzme mere i obezbedi da samo oni zaposleni kojima su izdata odgovarajuća uputstva i dozvole** za rad imaju pristup zonama u kojima je prisutna ozbiljna, neizbežna ili neposredna opasnost ili štetnost koja može da ugrozi zdravlje zaposlenog.

Pored navedenih obaveza poslodavca, propisane su i **dužnosti** da:

- zaposlenom odredi obavljanje poslova na radnom mestu i u radnoj sredini na kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu;
- obaveštava zaposlene i predstavnike zaposlenih o opasnostima i štetnostima koje mogu da dovedu do povreda na radu i oštećenja zdravlja koji nastaju uvođenjem novih tehnologija i sredstava za rad i da u takvim slučajevima donese odgovarajuća uputstva za bezbedan i zdrav rad;
- angažuje pravno lice sa licencom radi sprovođenja preventivnih i periodičnih pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih, fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklimе i osvetljenosti i bioloških štetnosti;
- obezbedi na osnovu akta o proceni rizika i ocene zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada propisane lekarske preglede zaposlenih u skladu sa ovim zakonom;
- obezbedi pružanje prve pomoći, kao i da obuči odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći;
- zaustavi svaku vrstu rada koji predstavlja ozbiljnu, neizbežnu i neposrednu opasnost za život ili zdravlje zaposlenih.

Postupak i rokove preventivnih i periodičnih pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih, fizičkih

štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklima i osvetljenosti i bioloških štetnosti, propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Ako se pri-

na opre-

rad, lice

je da od-

ili sarad-

mi posta-

savetnik

je da od-

menjene

opreme

oprema

vanja str

lica sa li

primenje

Preveni

du čiji su

nastanka

vezi sa ra

sti bezbe

politiku,

Preventi

duzeti ili

sprečava

Zakon pr

sledeća

mera:

1) izk

2) pr

3) ot

me

4) pr

čit

i iz

to

cilj

5) pr

6) za

zo

7) ra

te

ra

di

8) da

ma

9) odg

i izdava

ergonomskih, zdravstvenih, obrazovnih, socijalnih, organizacionih i drugih mera i sredstava za otklanjanje rizika od povređivanja i oštećenja zdravlja zaposlenih i/ili njihovog svođenja

nja obje-

je, kao i

ostoru u

nja rad-

n za rad,

a hemij-

i osvet-

moćnim

ivima za

na i u tim

opreme

bezbed-

i objekta-

procesu

nim pro-

sprečava

upotre-

po pro-

nosti po-

zaštitne

koji nisu

arajućih

osoblja-

održava

, rukavi-

su dužni

a ošteće-

vezama i

u oblast,

pisa do-

ra koje se

ad primenom

Preventivne mere u ostvarivanju bezbednosti i zdravlja na radu obezbeđuju se primenom savremenih tehničkih,

mera bezbednosti i zdravlja na radu utvrđenih aktom o proceni rizika, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o bezbednosti

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

i zdravlju na radu, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, vrši ministarstvo nadležno za poslove rada preko inspektora rada.

Poslove inspeksijskog nadzora u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu obavljaju inspektori rada koji imaju stečeno visoko obrazovanje u obimu od najmanje 240 ESPB bodova u okviru obrazovno-naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka, medicinskih nauka ili društveno-humanističkih nauka i najmanje tri godine radnog iskustva u struci.

Inspektor rada prilikom vršenja nadzora ima **službenu legitimaciju, značku i odgovarajuću vrstu odeće, obuće i opreme**.

U postupku inspeksijskog nadzora inspektor rada ima **pravo i dužnost** da preduzima radnje kojima se kontrolišu bezbednost i zdravlje na radu, a naročito higijena i uslovi rada, proizvodnja, korišćenje i održavanje sredstava za rad, lične zaštitne opreme, hemijske materije i dr., kao i da:

- 1) pregleda opšte i pojedinačne akte, evidencije i drugu dokumentaciju i po potrebi istu fotografiše, fotokopira ili skenira radi ulaganja u spise predmeta;
- 2) izvrši uvid u ličnu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom, saslušaj i uzima izjave od zatečenih lica, odgovornih i zainteresovanih lica;
- 3) pregleda sredstva za rad, ličnu zaštitnu opremu i druga sredstva koja se koriste u radnom procesu ili su na bilo koji način povezana sa radnim procesom;
- 4) fotografiše i snima radno mesto, sredstva za rad, radnu sredinu u kojoj se vrši inspeksijski nadzor i drugo od značaja za vršenje inspeksijskog nadzora;
- 5) nalaže merenja koja obavlja druga stručna organizacija kada poslodavac samostalno ili preko određene stručne organizacije vrši merenja u odgovarajućim oblastima, a rezultati izvršenog merenja pružaju osnov za to;
- 6) poslodavcima, zaposlenim, njihovim predstavnicima i sindikatu daje obaveštenja i savete u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, kao i o merama čijom primenom se obezbeđuje izvršavanje ovog zakona na najefikasniji način;
- 7) u skladu sa podnetim zahtevom, poslodavca i zaposlenog ili predstavnika zaposlenih obavesti o izvršenom inspeksijskom nadzoru i utvrđenom stanju;
- 8) preduzima druge radnje za koje je ovlašćen drugim propisom.

Poslodavac je dužan da, radi vršenja nadzora, omogući inspektoru rada:

- 1) ulazak u objekte i prostorije, u svako doba kada ima zaposlenih na radu;
- 2) odredi najmanje jednog zaposlenog koji će inspektoru pružati potrebne informacije i obaveštenja, davati podatke, akte i dokumentaciju;
- 3) uvid u stabilnost konstrukcije i objekta za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu i pomoćne konstrukcije i

objekta, kao i konstrukcije i objekta, koji se privremeno koristi za rad i kretanje zaposlenih;

- 4) uvid u primenjene mere bezbednosti i zdravlja na radu na sredstvima za rad i u radnoj sredini;
- 5) uvid u ličnu zaštitnu opremu;
- 6) uvid u podatke i evidencije o proizvodnji, korišćenju i skladištenju hemijskih materija.

Inspektor rada dužan je da izvrši nadzor odmah, nakon prijave poslodavca, odnosno organa za unutrašnje poslove, zdravstvene ustanove ili na osnovu saznanja o svakoj smrtnoj, teškoj ili kolektivnoj povredi na radu, koja se dogodi na radnom mestu i u radnoj sredini, kao i opasnoj pojavi koja bi mogla da ugrozi bezbednost i zdravlje na radu, odnosno odmah po prijemu zahteva, odnosno obaveštenja.

U postupku vršenja nadzora smrtno, teške ili kolektivne povrede na radu inspektora rada i drugog nadležnog organa, u cilju obezbeđivanja dokaza, poslodavac je dužan da zaustavi rad na radnom mestu, odnosno sredstvima za rad na kojima su se one dogodile.

Inspektor rada je dužan da za vreme trajanja okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja zaposlenog, zabrani rad na radnom mestu kod poslodavca, a **naročito kada utvrdi:**

- 1) da su neposredno ugroženi bezbednost i zdravlje zaposlenog;
- 2) da se koristi sredstvo za rad na kome nisu primenjene mere za bezbednost i zdravlje na radu;
- 3) da zaposleni ne koristi propisanu ličnu zaštitnu opremu;
- 4) da zaposleni radi na radnom mestu sa povećanim rizikom, a ne ispunjava propisane uslove za rad na tom radnom mestu, kao i ako se nije podvrgao lekarskom pregledu u propisanom roku;
- 5) da zaposleni nije obučen za bezbedan i zdrav rad;
- 6) da poslodavac nije sproveo mere ili izvršio radnje koje mu je, radi otklanjanja nepravilnosti koje mogu da ugroze bezbednost i zdravlje zaposlenog, naložio inspektor rada.

Inspektor rada je dužan da **zabranu rada koja je izrečena na radnom mestu** kod poslodavca koji izvodi radove na privremenim ili pokretnim gradilištima dostavi i investitoru, odnosno zastupniku investitora i koordinatorskom inspektoratu za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova.

Ako primena mera, odnosno potreba za usaglašavanjem sa propisanim merama bezbednosti i zdravlja na radu predstavlja nedostatak za čije su otklanjanje potrebna veća investiciona ulaganja, a život i zdravlje zaposlenih nisu teže ugroženi, inspektor rada može naložiti poslodavcu da sačini poseban program o postupnom otklanjanju nedostataka sa utvrđenim rokovima za njihovo otklanjanje.

Inspektor rada može da naloži da se sprovede i opšte priznata mera kojom se može otkloniti opasnost pri radu ili smanjiti rizik po zdravlje zaposlenog, u meri u kojoj je to moguće.

15 dana ukoliko su okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja na radu na gradilištu utvrđene drugi put.

Inspektor

pokretni
de do ug
a naročit

- 1) da
- be
- 2) da
- ko
- gle
- 3) da
- stu
- ug
- ili
- ob
- 4) da
- pr
- 5) da
- ne
- (tu
- na
- 6) da
- ra
- šti
- sp
- sti
- za

Zabrana
stitora u
na privre

Zabrana
nja bezb
tri dana
koje dov
gradilištu

Zabrana
nja bezb

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

DRŽAVNI PRAZNIK DAN PRIMIRJA U PRVOM SVETSKOM RATU - 11. NOVEMBAR NERADNI DAN ZA SVE ZAPOSLENE U REPUBLICI SRBIJI U 2025. GODINI

Neradni dan za sve zaposlene u Republici Srbiji, prava zaposlenih za vreme odsustva, odnosno za rad na dan praznika kao i prava zaposlenih koji su na odsustvu uz naknadu iz člana 116. Zakona o radu, a u tom periodu je i dan praznika

Zakonom o državnim i drugim praznicima u Republici Srbiji („Sl. glasnik RS”, br. 43/2001, 101/2007 i 92/2011 - dalje: Zakon), propisani su državni praznici koji se praznuju u Republici Srbiji. Prema članu 1a stav 1. Zakona, jedan od državnih praznika propisanih u ovom članu je **Dan primirja u Prvom svetskom ratu**, koji se, prema stavu 2. ovog člana, **praznuje 11. novembra**.

U 2025. godini, državni praznik Dan primirja u Prvom svetskom ratu - 11. novembar **pada u utorak** i, prema odredbi člana 3. stav 1. Zakona, neradan je dan za sve zaposlene u Republici Srbiji.

Neradni dan povodom državnog praznika Dana primirja u Prvom svetskom ratu - 11. novembar

Povodom **Dana primirja u Prvom svetskom ratu** koji se praznuje u Republici Srbiji **11. novembra** ne rade državni i drugi organi, privredna društva i drugi oblici organizovanja za obavljanje delatnosti ili usluga i kao takvi - **neradni je za sve zaposlene na teritoriji Republike Srbije**.

Neradni dan u Republici Srbiji za sve zaposlene, povodom Dana primirja u Prvom svetskom ratu, je 11. novembar, koji u 2025. godini pada u utorak.

Međutim, državni i drugi organi, privredna društva i drugi oblici organizovanja za obavljanje delatnosti ili usluga dužni su da, u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona, obezbede neprekidno obavljanje delatnosti, odnosno usluga i u dane državnih i verskih praznika koji se praznuju u Republici Srbiji ako bi zbog prekida obavljanja delatnosti, odnosno usluga nastale štetne posledice za građane i državu.

U tom smislu, privredna društva i drugi oblici organizovanja za obavljanje delatnosti ili usluga čija priroda delatnosti, odnosno tehnologija procesa rada zahteva neprekidan rad, mogu da rade i u dane državnih i verskih praznika koji se praznuju u Republici Srbiji.

Možemo napomenuti da, ako jedan od datuma kada se praznuju državni praznici Republike Srbije padne u nedelju, ne radi se prvog narednog radnog dana (što ove godine nije slučaj kada je reč o državnom prazniku Danu primirja u Prvom svetskom ratu koji pada u ponedeljak).

Pravo zaposlenih na naknadu zarade koji odsustvuju na dan državnog praznika - Dan primirja u Prvom svetskom ratu

Pravo na zaradu, predstavlja jedno od osnovnih prava iz radnog odnosa zaposlenog, koju zaposleni ostvaruje, prevashodno, za obavljeni rad i vreme provedeno na radu. Međutim, pored prava na zaradu, članom 114. stav 1. **Zakona o radu** („Sl. glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US, 113/2017 i 95/2018 - *autentično tumačenje*), utvrđeno je i pravo zaposlenog na **naknadu zarade na teret sredstava poslodavca, za vreme kada ne radi, odnosno za vreme odsustvovanja sa rada na dan praznika koji je neradni dan**.

Zaposleni ima pravo na naknadu zarade u visini prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, za vreme odsustvovanja sa rada na dan praznika koji je neradni dan, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva, vojne vežbe i odazivanja na poziv državnog organa.

Zakonom o radu je propisano da **zaposleni ostvaruje naknadu zarade za vreme odsustvovanja sa rada na dan praznika koji je neradni dan**, što se odnosi i na državni praznik Dan primirja u Prvom svetskom ratu, koji sve zaposleni

U okviru zarade na dan da na dan od činjenice **prostorija** **ca (radni)** **koji su na** vreme p je do Obzirom odsustva poslodav pada na bi on rad mentara

Dakle, **zarade sa rada** **svetsko** **zaposle**

- načina radno
- da li je davca kod k
- ili se r prekio slenog 116. Z

Pravo odsus Dan p od ras

Odsustvo du zaradu. Međ **samo ak** **radnog v**

Zaposleni je zakon pravo na na

Zakonom propisano da se taj praznik praznuje. S obzirom da je Zakonom propisano da se državni praznik Dan primirja u Prvom svetskom ratu praznuje jedan dan i pravo na naknadu

zarade za odsustvo na praznik, zaposleni može da ostvari samo za jedan dan.

S tim u skladu, zaposleni koji su na dan praznika na dan praznika, koji zavisi od toga da li je to radno

odavaca **dana od** **nedeljka** **a državni** **poslenih** **enica da** **đeno na** **je u oba** **n. U tom** **ka imaju** **ema ras-** **adni dan** **u Prvom**

no radno **ni nedelj-** **lju već u** **a je isto-** **u Prvom** **ne radi,** **državnog** **ra, a koji** **međutim,** **nema za-** **a nakna-** **obzirom** **a nakna-** **vario za-** **i zaradu.**

m padne **ji po ka-** **edu rad-** **este uto-**

praznika **nije pao** **sporedu** **slenog.**

že, zbog **redi i na** **pada u** **moguće** **, za njega**

nog praznika

- 11. novembar, redovan radni dan i ovaj zaposleni, kao i svi ostali zaposleni, **ima pravo da odsustvuje na dan praznika**

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

koji je po zakonu neradan dan i da mu se isplati naknada zarade zbog odsustva na dan praznika.

- Na ovom mestu napominjemo da je članom 42. Zakona o radu propisano da radni odnos može da se zasnuje za **obavljanje poslova van prostorija poslodavca**. Radni odnos za obavljanje poslova van prostorija poslodavca obuhvata **rad na daljinu i rad od kuće**.

U tom smislu, za zaposlene kojima poslodavci i omogućavaju **obavljanje poslova van prostorija poslodavca (rad na daljinu i rad kod kuće)**, na svim radnim mestima na kojima je moguće organizovati takav rad u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, na ovom mestu je bitno istaći da **ovi zaposleni ostvaruju sva prava iz radnog odnosa kao da rade i obavljaju poslove u prostorijama poslodavca**. Iz prethodnog proizilazi da na isti način i pod istim uslovima ovi zaposleni ostvaruju i pravo na naknadu zarade za odsustvovanje sa rada u dan praznika Dan primirja u Prvom svetskom ratu koji je neradni za sve zaposlene u Republici Srbiji - u zavisnosti od toga kako je kod poslodavca raspoređeno nedeljno radno vreme - petodnevna ili šestodnevna radna nedelja, kao i u zavisnosti od toga u koje dane padaju dani nedeljnog odmora, ali ne i u zavisnosti da li poslove obavljaju u prostorijama poslodavca ili van istih - rad na daljinu i rad od kuće.

Evidentno je da se pravo zaposlenog na naknadu zarade u slučaju odsustvovanja povodom praznika Dan primirja u Prvom svetskom ratu utvrđuje, prevashodno, u zavisnosti od načina na koji je kod poslodavca raspoređeno radno vreme u toku nedelje, kao i od činjenice da li praznik pada na dan nedeljnog odmora zaposlenog ili na dan u kojem bi radio da nije praznik; ali naglašavamo da na ostvarivanje predmetnog prava zaposlenih nije od značaja da li se poslovi obavljaju u prostorijama poslodavca ili van istih.

Prilikom utvrđivanja prava na naknadu zarade zbog odsustvovanja za praznik, napominjemo da zaposleni, bez obzira da li radi u prostorijama poslodavca ili poslove obavlja van istih (rad na daljinu ili rad kod kuće) ima pravo na naknadu zarade samo za dan državnog praznika - Dan primirja u Prvom svetskom ratu 11. novembra ako bi da je radio ostvario zaradu, dok mu ne pripada pravo na naknadu zarade ukoliko taj dan predstavlja njegov dan nedeljnog odmora.

Pravo na naknadu zarade na dan državnog praznika - Dan primirja u Prvom svetskom ratu, koji je neradni i za zaposlene koji u istom mesecu ostvaruju naknadu zarade iz člana 116. Zakona o radu

Članom 116. Zakona o radu propisano je da **za vreme prekida rada, odnosno smanjenja obima rada poslodavca, do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog, najduže do 45 radnih dana**

u kalendarskoj godini a uz saglasnost ministra i duže, kada zaposleni ima pravo na naknadu zarade najmanje u visini 60% prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, s tim da ne može biti manja od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom.

Detaljnije o utvrđivanju naknade zarade iz člana 116. Zakona o radu videti u okviru stručnog komentara: **NAKNADA ZARADE ZAPOSLENOG ZA VREME PREKIDA RADA, ODNOSNO SMANJENJA OBIMA RADA DO KOJEG JE DOŠLO BEZ KRIVICE ZAPOSLENOG - ČLAN 116. ZAKONA O RADU: • Pravo zaposlenog da odsustvuje sa rada uz naknadu zarade na teret sredstava poslodavca, obračun poreza i doprinosa • koji je u relaciji sa ovim komentaram.**

U pomenutim okolnostima, veoma aktuelno pitanje je **da li zaposleni koji ostvaruju naknadu zarade iz člana 116. Zakona o radu za mesec novembar, u kojem se državni praznik - Dan primirja u Prvom svetskom ratu (koji ove godine pada u utorak) praznuje neradno u Republici Srbiji, imaju pravo na naknadu zarade za taj dan u skladu sa članom 114. stav 1. Zakona o radu** prema kojoj zaposleni za vreme odsustvovanja sa rada na dan praznika koji je neradan dan, ima pravo na naknadu zarade u visini prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu.

U vezi prethodne dileme, **Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja je iznelo svoj stav u mišljenju br. 011-00-376/2018-02 od 25.5.2018. godine** po kome kada se zaposleni upućuje na odsustvo zbog prekida rada ili smanjenja obima rada do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog najduže do 45 radnih dana, a u tom periodu su i praznici koji su neradni dani za te dane zaposleni ima pravo na isplatu naknade zarade u visini prosečne zarade u prethodnih 12 meseci i ti dani se ne računaju u gore navedeno odsustvo.

Iz mišljenja Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, br. 011-00-376/2018-02 od 25.5.2018. godine:

„Članom 114. stav 1. Zakona o radu („Sl. glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US i 113/2017) propisano je da zaposleni ima pravo na naknadu zarade u visini prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, za vreme odsustvovanja sa rada zbog, između ostalog, vojne vežbe i odazivanja na poziv državnog organa.

Članom 116. stav 1. Zakona o radu, propisano je da zaposleni ima pravo na naknadu zarade najmanje u visini 60% prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, s tim da ne može biti manja od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, za vreme prekida rada, odnosno smanjenja obima rada do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog, najduže 45 radnih dana u kalendarskoj godini.

Prema tome, imajući u vidu da se **plaćeno odsustvo odnosi na radne dane a da Vaskršnji praznici spadaju u verske praznike koji su neradni dani po Zakonu o državnim i drugim** 43/2001. imate pravo na zarade **stav 1. odsustva**

Pomenu plaćenom Zakona o su neradni knade za Zakonom zarade za neradni prazniku zaposlen da se cit verski pr mirja u P

Utv zar na o prim

Kao što s đeno je ne zarad i ugovor praznika

Prema n vanja sa manja o Zakona o minimal prethod o radu.

Utvrd zarade

Prilikom ci, pre sv Zakona o ra

zarada zaposlenog sastoji od:

- zarade za obavljeni rad i vreme provedeno na radu,

- zarade po osnovu doprinosa zaposlenog poslovnom uspehu poslodavca (nagrade, bonusi i sl.) i
- drugih primanja po osnovu radnog odnosa u skladu sa op-

azumeva nose koji

se sma iz člana 4), člana

koje se sva pri zaradu,

nih dva - stimu-

t meseci čnog ra menama vca; kao

oja su u , regres, ja imaju

prstva za 011-00- zelo svoj e zarade čl. 114-

bračka i 2.2020.

RS", br. 3/2017 načenje koju je leno na lovnom primanja n i ugo-

Zakona, primanja

iz člana 14, člana 42. stav 3. tač. 4) i 5), člana 118. tač. 1-4), člana 119, člana 120. tačka 1) i člana 158. ovog zakona.

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

U osnov za utvrđivanje naknade zarade uzimaju se sva primanja koja čine zaradu u skladu sa članom 105. stav 3. Zakona, a koja su u prethodnih 12 meseci pre meseca u kome je zaposleni započeo da koristi odsustvo sa rada, isplaćena zaposlenom, a to su:

- *isplaćena zarada po satu za efektivne sate rada u prethodnih 12 meseci, deo zarade po osnovu radnog učinka (stimulacije i dr.);*
- *uvećanje zarada isplaćenih u prethodnih 12 meseci po osnovu rada na dan praznika, noćnog rada, rada u smenama, prekovremenog rada, „minulog rada” i drugih uvećanja propisanih opštim aktom poslodavca;*
- *druga primanja koja imaju karakter zarade a koja su u prethodnih 12 meseca isplaćena (topli obrok, regres, terenski dodatak, dodatak za odvojeni život i druga davanja zaposlenima koja imaju karakter zarade).*

Zakonom, u članu 114. stav 1. utvrđeno je pravo zaposlenog na naknadu zarade u visini prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, za vreme odsustvovanja sa rada na dan praznika koji je neradni dan, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva, vojne vežbe i odazivanja na poziv državnog organa.

Shodno članu 115. ovog zakona, zaposleni ima pravo na naknadu zarade za vreme odsustvovanja sa rada zbog privremene sprečenosti za rad do 30 dana, najmanje u visini 65% prosečne zarade u prethodnih 12 meseci pre meseca u kojem je nastupila sprečenost za rad, ako je sprečenost za rad prouzrokovana bolešću ili povredom van rada, odnosno 100% ako je sprečenost za rad prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću, ako zakonom nije drugačije određeno.

Takođe, u skladu sa članom 116. ovog zakona, zaposleni ima pravo na naknadu zarade najmanje u visini 60% prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, s tim da ne može biti manja od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, za vreme prekida rada, odnosno smanjenja obima rada do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog, najduže 45 radnih dana u kalendarskoj godini.

U svim napred navedenim slučajevima osnovica za obračun naknade zarade je prosečna zarada u prethodnih 12 meseci.

S obzirom da je osnovica za obračun naknade zarade - zarada za efektivne časove rada, to isplaćene naknade zarada (za vreme plaćenog odsustva, bolovanja, godišnjeg odmora i dr.), kao ni sati odsustvovanja za koje je isplaćena naknada ne ulaze u zbir ovih zarada.

Prema tome, osnovica za obračun naknade zarade za vreme odsustvovanja sa rada zaposlenog u smislu čl. 114-116. Zakona je prosečna zarada zaposlenog koju je ostvario u prethodnih 12 meseci koji prethode mesecu u kome odsustvuje sa rada.”

Napomena: U vezi utvrđivanja osnova za naknadu zarade kada je zaposleni u prethodnih 12 meseci delimično radio i ostvarivao zaradu, a delimično odsustvovao sa rada i ostvarivao naknadu zarade izjasnilo se **Ministarstvo rada i socijalne politike** (pored prethodno citiranog) i u svom **mišljenju br. 011-00-00311/2008-02 od 7.7.2008. godine** u skladu sa kojim, radi utvrđivanja prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, isplaćene naknade zarada po bilo kom osnovu u prethodnih 12 meseci (za vreme bolovanja, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva i drugo) ne ulaze u zbir zarade koja čini osnov za utvrđivanje visine naknade zarade, kao ni sati za koje su iste ostvarene.

Dakle, u osnov za utvrđivanje naknade zarade - radi utvrđivanja prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, uzimaju se sva primanja iz radnog odnosa koja je zaposleni ostvario za vreme provedeno na radu u prethodnih dvanaest meseci i ukupno ostvareni efektivni sati rada u prethodnih dvanaest meseci (radni sati koje je zaposleni efektivno proveo na radu u tih dvanaest meseci - redovni, prekovremeni, noćni, na dan praznika), dok isplaćene naknade zarada po bilo kom osnovu u prethodnih 12 meseci (za vreme bolovanja, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva i drugo) ne ulaze u zbir zarade koja čini osnov za utvrđivanje visine naknade zarade, kao ni sati za koje su iste ostvarene.

Utvrđivanje osnova za naknadu zarade - prosečne zarade zaposlenog koji u prethodnih 12 meseci, koja prethode mesecu za koji se obračunava naknada, nema efektivne sate rada

Moguće su situacije u kojima zaposleni u prethodnih 12 meseci, koji prethode mesecu za koji se obračunava naknada, nema efektivne sate rada, a samim tim ni ostvarenu zaradu, pa se obračun naknade zarade ne može vršiti primenom prethodno navedenih zakonskih odredbi iz razloga što zaposleni u prethodnih 12 meseci nije radio, niti je primao zaradu. Tada osnov za obračun naknade zarade za vreme njegovog odsustvovanja sa rada u dane praznika koji su Zakonom proglašeni za neradne dane čini osnovna zarada iz ugovora o radu uvećana za „minuli rad”. To se može desiti:

- u slučaju da zaposleni ostvaruje pravo na naknadu zarade u mesecu u kojem je zasnova radni odnos kod poslodavca ili
- kada zaposleni u prethodnih 12 meseci nema efektivne sate rada iz razloga što je odsustvovao sa rada zbog bolovanja, porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege i posebne nege deteta i u drugim slučajevima plaćenog odsustva, kada je primao naknadu zarade a ne zaradu.

Utvrđivanje osnova za naknadu zarade
- prosečne zarade zaposlenog kome u
prethodnih 12 meseci nije isplaćivana zarada

Primer utvrđivanja naknade zarade
zaposlenom koji odsustvuje sa rada na dan
državnog praznika koji je neradni dan

Za razliku
viti potp
prethod
Ovo se o
meseci
zaradu a
mene” r
zarade u
isplatio
poslodav
za koji ni

lenom za
n primir-
vembar-
o vreme
u pripa-
koji ove
kada se
e za dan
koji ulaze
ostvario
bruto, a
meseci je
ra bruto.

Tabela b

R. br.	
1.	P
2.	P
3.	M
4.	Č
5.	Č
6.	M
7.	M
8.	Z
9.	Z
10.	M
11.	U

OS
.000,00
174
160
152
8
574,71
.000,00
750,00
.000,00
.597,68
.597,68

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Prime
koji je
zarade
period

naknadu
za vreme
avca, do
5 radnih
a i duže,
u visini
m da ne
kladu sa

Kako je
**Pravo na
primirja
slene ko
116. Zak
zbog pre
bez krivi
periodu
sleni ima
zarade u p
menuto odsustvo.**

de zara-
oslenom
o radu,
la, zapo-
576/2018-

je i dan držav-
nog praznika (Dan primirja u Prvom svetskom ratu) koji je
neradni dan - pod pretpostavkom da je njegovo radno vreme

raspodeljeno na petodnevnu radnu nedelju od ponedeljka do petka, kada mu pripada naknada zarade za dan praznika (11. novembar - utorak). Obračun se daje za novembar kada se zaposlenom isplaćuje, pored naknade zarade iz člana 116. Zakona o radu i naknada zarade za dan praznika iz člana 114.

Zakona o radu. Ovaj zaposleni je u prethodnih 12 meseci (novembar 2024 - oktobar 2025. godine) koji ulaze u osnov za utvrđivanje visine naknade, bio na radu i ostvario prosečnu mesečnu zaradu u iznosu od 150.000 dinara bruto, a prosečan mesečni fond časova rada u prethodnih 12 meseci je 174.

Tabela br. 2. Obračun naknade zarade za mesec novembar 2025. godine

R. br.	OPIS	IZNOS
1.	Prosečna mesečna zarada zaposlenog ostvarena u prethodnih 12 meseci za efektivne časove provedene na radu bruto	150.000,00
2.	Prosečan mesečni fond časova rada za vreme provedeno na radu u prethodnih 12 meseci	174
3.	Mogući fond časova rada u mesecu novembru	160
4.	Časovi plaćenog odsustva - član 116. Zakona o radu	152
5.	Časovi odsustva u dan državnog praznika 11. novembra (1 dan x 8 časova)	8
6.	Dvanaestomesečni prosek zarade po radnom efektivnom času odnosno naknada zarade po času iz člana 114. Zakona o radu - bruto (r. br. 1. / r. br. 2)	862,07
7.	Naknada zarade iz člana 116. Zakona o radu za ceo mesec (60% x 1 ali ne niže od minimalne zarade)*	90.000,00
8.	Naknada zarada iz člana 116. Zakona o radu po radnom času za mesec novembar - bruto (r. br. 7. / r. br. 3)	562,50
9.	Naknada zarade iz člana 116. Zakona o radu za dane plaćenog odsustva u novembru (20 dan x 8 časova) - bruto (r. br. 8 x r. br. 4)	85.500,00
10.	Naknada zarade za dan praznika - bruto (r. br. 5. x r. br. 6)	6.896,56
11.	UKUPNO NAKNADA ZARADE ZA NOVEMBAR - BRUTO (r. br. 9. + r. br. 10)	92.396,56

* Obzirom da minimalna bruto zarada za mesec novembar 2025. godine iznosi 72.864,05 dinara, a da 60% od prosečne mesečne zarade zaposlenog ostvarene u prethodnih 12 meseci za efektivne časove provedene na radu iznosi 90.000,00 dinara - bruto, za naknadu zarade iz člana 116. Zakona o radu se uzima veći iznos - u ovom slučaju to je 60% dvanaestomesečnog proseka ostvarene zarade odnosno iznos od 90.000,00 dinara.

Pravo zaposlenog koji radi na dan državnog praznika - Dan primirja u Prvom svetskom ratu

Saglasno članu 108. stav 1. Zakona o radu, **zaposleni ima pravo na uvećanu zaradu u visini utvrđenoj opštim aktom i ugovorom o radu**, i to:

- **za rad na dan praznika koji je neradni dan - najmanje 110% od osnovice;**
- **za rad noću, ako takav rad nije vrednovan pri utvrđivanju osnovne zarade - najmanje 26% od osnovice;**
- **za prekovremeni rad - najmanje 26% od osnovice;**
- **po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu kod poslodavca (dalje: minuli rad) - najmanje 0,4% od osnovice.**

Ako su se **istovremeno stekli uslovi po više osnova** za uvećanu zaradu, **procenat uvećane zarade ne može biti niži od zbira procenata po svakom od osnova uvećanja.**

Takođe, opštim aktom i ugovorom o radu **moгу da se utvrde i drugi slučajevi u kojima zaposleni ima pravo na uvećanu**

zaradu, kao što je uvećanje zarade po osnovu rada u smenama.

Osnovicu za obračun uvećane zarade čini osnovna zarada utvrđena u skladu sa zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu.

U nastavku ćemo se osvrnuti na strukturu zarade, da bismo pojasnili šta čini osnovnu zaradu koja predstavlja osnovicu za obračun uvećane zarade.

Zarada se sastoji od zarade za obavljeni rad i vreme provedeno na radu, zarade po osnovu doprinosa zaposlenog poslovnom uspehu poslodavca (nagrade, bonusi i sl.) i drugih primanja po osnovu radnog odnosa, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu. Dalje, **zarada za obavljeni rad i vreme provedeno na radu sastoji se od osnovne zarade**, dela zarade za radni učinak i uvećane zarade.

Osnovna zarada, kao deo zarade za obavljeni rad i vreme provedeno na radu, **određuje se na osnovu uslova, utvrđenih pravilnikom, potrebnih za rad na poslovima za koje je zaposleni zaključio ugovor o radu i vremena provedenog na radu.** Pojednostavljeno rečeno, osnovna zarada se može utvrditi na dva načina: (1) na osnovu koeficijenta utvrđenog

za radno mesto i cene rada utvrđene za koeficijent jedan ili (2) na osnovu cene rada utvrđene po radnom času i vremenu provedenog na radu, zavisno od toga kako je poslodavac svojim opštim aktima ili drugim aktima, ali u skladu sa zakonom, nosno ce

Na osnovu ovog zakona, koji služi k manja po minulog skladu sa nagrade lako zapo ju i drug regres ili se uveća drugom osnovnu

U okviru radu po dan za sv zaposlen daljinu i ma poslo ćanu zar poslodav predmet

Dakle, u radu na žavnog noveml Srbiji, u

- način radno radni 11. no kao i nedel
- da li je davca kod k

Pravo za rad primir

Pravo na praznika nedeljno rad

- Najčešće prisutna situacija u praksi je da se kod poslodavca **raspored nedelnog radnog vremena vrši na pet radnih**

dana kada se radi od ponedeljka do petka ili na šest radnih dana kada zaposleni radi od ponedeljka do subote. U konkretnom slučaju, ove godine kada državni praznik 11.

koji radi na slodavca st radnih oslene je zaposleni **rade na dan**

a može, **asporedi** jnog od nedelje,

oređeno u **utorak** om svet-slodavca remeno i ostvaru-o vreme

o na pet jnog od- ora, a na aznik za- ni osnov- u zaradu e zarade vremeni sini 26%

o na šest edelnog zaposleni u visini uvećanu ovne za- aradu za da ovom oristi od- kladu sa

o vreme mora za- padaju u kada je dan

državnog praznika - 11. novembar, evidentno je da zaposleni koji radi na dan praznika ostvaruje pravo na uvećanu zaradu za rad na dan praznika u zavisnosti od toga na koliko dana u

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

radnoj nedelji je raspoređeno radno vreme - na pet ili na šest radnih dana.

Imajući u vidu da se **Dan primirja u Prvom svetskom ratu praznuje 11. novembra koji ove godine pada u ponedeljak, pravo na uvećanu zaradu zaposlenom koji radi na dan praznika zavisi od rasporeda nedeljnog radnog vremena kod poslodavca**, tj. da li je radno vreme raspoređeno na pet ili na šest radnih dana u nedelji, kao i od činjenice **da li zaposleni radi na dan praznika koji pada u njegov redovni radni dan ili u dan nedeljnog odmora**.

U navedenim situacijama kada zaposleni radi na dan praznika i ostvaruje pravo na uvećanu zaradu za rad na dan praznika, ako se steknu uslovi da je istovremeno radio i noću ili *u smenama**, ima pravo na uvećanu zaradu i po tim osnovima u procentu propisanom zakonom i opštim aktom.

Napomena: Kada je u pitanju *rad u smenama* Zakonom o radu nije propisano pravo na uvećanu zaradu za smenski rad, međutim, zaposleni to pravo može da ostvari samo ukoliko je poslodavac takvu mogućnost propisao svojim opštim aktom ili ugovorom o radu.

- Kada je reč o zaposlenima kojima poslodavci, saglasno čl. 42. Zakona o radu, omogućavaju **obavljanje poslova van prostorija poslodavca** - rad na daljinu i rad od kuće, na svim radnim mestima na kojima je moguće organizovati takav rad u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, na ovom mestu je bitno istaći da **ovi zaposleni ostvaruju sva prava iz radnog odnosa kao da rade i obavljaju poslove u prostorijama poslodavca**. Iz prethodnog proizilazi da na isti način i pod istim uslovima ovi zaposleni ostvaruju i pravo na uvećanu zaradu za rad na dan praznika Dan primirja u Prvom svetskom ratu koji je neradni za sve zaposlene u Republici Srbiji.

Primer utvrđivanja uvećane zarade zaposlenom koji radi na dan državnog praznika

U tabeli br. 3 je prikazan obračun zarade za mesec novembar 2025. godine za zaposlenog koji je radio na dan državnog praznika - 11. novembar u noćnoj smeni 12 časova neprekidno, od toga osam časova redovnog rada u noćnoj smeni i četiri časa prekovremenog rada. U ovom slučaju, potrebno je **obračunati uvećane zarade za rad na dan praznika kada su se stekli uslovi za uvećanje po više osnova**. Mesečni iznos osnovne zarade zaposlenog iznosi 100.000 dinara bruto, za obračun minulog rada ima 10 godina rada kod poslodavca, a minuli rad iznosi 0,4% za svaku punu godinu rada.

U ovom slučaju, zaposleni ima pravo na uvećanje po osnovu minulog rada koji se obračunava najmanje 0,4% za svaku punu godinu radnog staža od osnovice koju čini osnovna zarada, koja predstavlja deo zarade za obavljeni rad i vreme provedeno na radu.

Obzirom da zaposleni ostvaruje osnovnu zaradu za obavljeni rad i vreme provedeno na radu, za sve efektivne sate rada, to znači da istu ostvaruje i za vreme prekovremenog rada. Ovo dalje podrazumeva da se uvećanje po osnovu minulog rada obračunava na osnovnu zaradu koju je zaposleni ostvario za redovan rad kao i osnovnu zaradu koju je ostvario za prekovremeni rad, ali ne i na uvećanje koje je ostvario po osnovu prekovremenog rada, noćnog i rada na dan državnog praznika.

Ovom zaposlenom za rad na dan praznika pripada uvećana zarada:

- za 12 časova rada na praznik uvećana zarada za 110%;
- za četiri časa prekovremenog rada i uvećana zarada za prekovremeni rad od 26%;
- za osam časova rada u noćnoj smeni uvećana zarada za rad noću od 26%.

Tabela br. 3. Obračun zarade (i uvećane zarade) za mesec novembar 2025. godine

R. br.	OPIS	IZNOS
1.	Osnovna zarada bruto za mesec novembar	100.000,00
2.	Mogući fond časova rada u mesecu novembar (20 radnih dan x 8h)	160
3.	Časovi prekovremenog rada	4
4.	Ukupno časovi provedeni na radu (r. br. 2 + r. br. 3)	164
5.	Osnovna zarada po radnom času (r. br. 1 / r. br. 2)	625,00
6.	Osnovna zarada bruto za časove provedene na radu - za redovan rad 160h + prekovremeni rad 4h (r. br. 4 x r. br. 5)	102.500,00
ČASOVI ZA UVEĆANU ZARADU - OD UKUPNO PROVEDENIH NA RADU:		
7.	Za uvećanje po osnovu rada na dan državnog praznika - 11. novembar (8h redovan rad + 4h prekovremeni rad)	12
8.	Za uvećanje po osnovu prekovremenog rada (4h)	4
9.	Za uvećanje po osnovu noćnog rada (8h)	8

R. br.	OPIS	IZNOS
	UVEĆANA ZARADA	
10.	Uvećanje	7.500,00
11.	Uvećanje	650,00
12.	Uvećanje	300,00
13.	Uvećanje	100,00
14.	Uvećanje	050,00

Potrebno
što su bo
za rad na
ne i na o

anja kao
a zarada
aradu, a
•

na Kostić

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Da li ste već upoznali Kancelarka?

program za elektronsko kancelarijsko poslovanje

Kadrovik

Kadrovska evidencija, evidencija radnog vremena, odsustva, karneti i usklađenost sa propisima

modul **1**

e-Fakture

Jedinstveno rešenje za jednostavno kreiranje, slanje i primanje e-Faktura

modul **2**

e-Delovodnik

Program za vođenje delovodnih i ostalih knjiga dokumenata kao i arhivske knjige prema Zakonu o arhivskoj građi

modul **2**

Principal

Poslovni rokovnik u kojem lako organizujete sve svoje predmete i obaveze

modul **4**

e-Poštar
e-Procedure
e-Magacin

ostali moduli

Ušteda vremena

Definisana kolaboracija

Backup i sigurnost

Obuka

Podrška

Zakažite besplatnu prezentaciju

paragraf.rs/kancelarko

063/379-151

063/379-192

Kan elarko

AKTUELNO

KOMENTAR ZAKONA O STAVLJANJU NA TRŽIŠTE DRVETA I DRVNIH PROIZVODA - "Sl. glasnik RS", br. 96/2025

Zakon je stupio na snagu 15.11.2025. godine

Zakonom o stavljanju na tržište drveta i drvnih proizvoda („Sl. glasnik RS”, br. 96/2025 - dalje: Zakon) uređuju se prava i obaveze pravnog lica i preduzetnika koji prvi put stavljaju na tržište drvo i drvene proizvode, obaveze trgovca drvom i drvnim proizvodima, nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, kao i druga pitanja od značaja za praćenje porekla drveta i drvnih proizvoda koji se stavljaju na tržište.

Donošenjem ovog zakona unapređen je pravni okvir u oblasti stavljanja na tržište drveta i drvnih proizvoda u Republici Srbiji i izvršeno je usklađivanje sa međunarodnim obavezama koje proizilaze iz evropskih politika održivog upravljanja šumama i borbe protiv ilegalne seče.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na drvene proizvode ili delove tih proizvoda dobijene od drveta ili drvnih proizvoda čiji je životni ciklus završen i koji bi inače bili tretirani kao otpad u skladu sa propisima kojima se uređuje otpad.

Ovim zakonom propisuje se obaveza uspostavljanja i primene sistema dužne pažnje, koji omogućava sledljivost porekla drveta i procenu rizika u cilju sprečavanja prometa drveta iz nezakonitih izvora, a što predstavlja ključnu meru za očuvanje prirodnih resursa, poštovanje zakonodavstva države porekla drveta i zaštitu tržišta od nelojalne konkurencije.

Cilj ovog zakona je da se obezbedi unapređenje sistema očuvanja šuma i viši nivo zaštite životne sredine, uključujući očuvanje i zaštitu biodiverziteta i smanjenje uticaja klimatskih promena.

Ovim zakonom su propisane definicije, odnosno značenje pojedinih izraza koji su upotrebljeni u ovom zakonu.

Nadležni organ za sprovođenje ovog zakona je ministarstvo nadležno za poslove šumarstva (dalje: Ministarstvo).

Propisana je zabrana stavljanja na tržište drveta koje je nezakonito posečeno, kao i proizvoda dobijenih od takvog drveta, kao i da se drvo i drveni proizvodi za koje je država seče drveta izdala FLEGT, odnosno CITES dozvolu, smatraju zakonito posečenim u smislu ovog zakona.

FLEGT (Forest Law Enforcement, Governance and Trade) jeste skup mera Evropskog saveta kojim se uređuju pitanja sprovođenja zakona, upravljanja i trgovine u oblasti šumarstva na osnovu kojih se izdaje FLEGT dozvola.

CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) jeste međunarodna konvencija potvrđena Zakonom o potvrđivanju Konvencije o međunarodnom prometu ugroženih vrsta divlje flore i faune („Sl. list SRJ - Međunarodni ugovori”, br. 11/2001) u skladu sa kojom se izdaje CITES dozvola.

Vezano za **uspostavljanje sistema dužne pažnje** propisano je da se radi sprečavanja nezakonite seče i nezakonitog stavljanja na tržište drveta i proizvoda od nezakonito posečenog drveta primenjuje sistem dužne pažnje.

Primenom sistema dužne pažnje obezbeđuje se sledljivost porekla drveta i drvnih proizvoda koji se stavljaju na tržište.

Subjekt je dužan da uspostavi i primenjuje sistem dužne pažnje za prvo stavljanje drveta, odnosno drvnih proizvoda na tržište. Subjekt održava i redovno procenjuje sistem dužne pažnje.

Vezano za **sistem dužne pažnje** propisano je da isti obuhvata:

- prikupljanje podataka o drvetu i drvnim proizvodima, koje subjekt stavlja na tržište;
- procenu rizika stavljanja na tržište nezakonito posečenog drveta i drvnih proizvoda dobijenih od takvog drveta;
- ublažavanje identifikovanog rizika.

Subjekt koji stavlja drvo, odnosno drvene proizvode na tržište dužan je da ima određene podatke.

Po prethodno sprovedenoj **proceni rizika** od stavljanja na tržište nezakonito posečenog drveta i proizvoda dobijenih od takvog drveta, subjekt stavlja na tržište drvo, odnosno drvene proizvode. Procena rizika vrši se na osnovu podataka određenih ovim zakonom.

Subjekt preduzima određene mere za **ublažavanje rizika** od stavljanja na tržište nezakonito posečenog drveta i proizvoda

dobijenih od takvog drveta, kada je postupkom procene rizika utvrđeno postojanje rizika izuzev ukoliko je rizik neznatan.

Vezano za primenu sistema za verifikaciju proizvoda, sistem dužnosti proizvođača, tokom kojeg se vrši kontrola i nadzor nadležnih nadležnosti, o primerima ne proizvedene proizvode druge zahtevne odnosno pisivanje osiguravaju nadzorni.

Ovim zakonom **gi verifikacija** procene

U svim drugim

Sledljivo

- subvencije
- drvna
- trgovačka
- zvo

O navedenim

Inspekcija na vrši nadzor

sredinu, a utvrđeni su prilikom inspeksijskog nadzora. Ovim zakonom su definisana prava i dužnosti šumarskog inspektora, kao i mere koje nalaže šumarski inspektor. Na rešenje šu-

u roku od 15 dana od prijema žalbe. Ako se žalba ne okrene

edni pre-

arajućim

voje po-
eseca od

nose na
a stupa-

nje drve-
glasnik
na snagu

transpa-
og zako-
resursa,
o i za is-

.

Zagorac

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

KOMENTAR NOVOG ZAKONA O SEMENU I SADNOM MATERIJALU POLJOPRIVREDNOG I UKRASNOG BILJA - "Sl. glasnik RS", br. 91/2025

Navedenim zakonom se bliže i bolje definiše proizvodnja, kontrola proizvodnje, dorada, kvalitet, pakovanje, obeležavanje, stavljanje na tržište, postkontrolno ispitivanje i uvoz određenih grupa i vrsta semena i sadnog materijala poljoprivrednog i ukrasnog bilja, kao i druga pitanja od značaja za oblast semena i sadnog materijala poljoprivrednog i ukrasnog bilja, kao jedan od najvažnijih inputa u poljoprivrednoj proizvodnji

Zakonom o semenu i sadnom materijalu poljoprivrednog i ukrasnog bilja („Sl. glasnik RS”, br. 91/2025 - dalje: Zakon) uređuje se proizvodnja, kontrola proizvodnje, dorada, kvalitet, pakovanje, obeležavanje, stavljanje na tržište, postkontrolno ispitivanje i uvoz određenih grupa i vrsta semena i sadnog materijala poljoprivrednog i ukrasnog bilja, kao i druga pitanja od značaja za oblast semena i sadnog materijala poljoprivrednog i ukrasnog bilja.

Navedeni zakon je donet usled postojanja značaja proizvodnje kvalitetnog semena i sadnog materijala poljoprivrednog i ukrasnog bilja sorte poznatog genetičkog identiteta sa staništa poljoprivredne proizvodnje, unapređenja semenarstva i rasadničke proizvodnje, zaštite potrošača i životne sredine. Jedan od najvažnijih segmenata poljoprivredne proizvodnje je proizvodnja kvalitetnog semena i sadnog materijala zato što su seme i sadni materijal poljoprivrednog i ukrasnog bilja značajni i kao direktna roba za tržište i kao input i repromaterijal za poljoprivrednu proizvodnju.

Ova oblast je bila uređena određenim zakonima i podzakonskim aktima, ali se javila potreba da predmetna materija bude objedinjena u jednu zakonsku celinu. U tom smislu je propisano da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe:

- 1) *Zakon o semenu („Sl. glasnik RS”, br. 45/2005 i 30/2010 - dr. zakon);*
- 2) *Zakon o semenu i sadnom materijalu („Sl. glasnik RS”, br. 54/93, 67/93, 35/94, 43/94 - ispr., 135/2004 - dr. zakon, 18/2005 - dr. zakon, 45/2005 - dr. zakon i 101/2005 - dr. zakon);*
- 3) *Zakon o sadnom materijalu voćaka, vinove loze i hmelja („Sl. glasnik RS”, br. 18/2005 i 30/2010 - dr. zakon).*

Navedenim zakonom se bolje definišu poslovi i aktivnosti koji su vezani za seme i sadni materijal poljoprivrednog i ukrasnog bilja, kao jedan od najvažnijih inputa u poljoprivrednoj proizvodnji.

Takođe, poljoprivredna politika Republike Srbije je u širem smislu definisana potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane i Republike Srbije, sa druge strane, koji je stupio na snagu 1. septembra 2013. godine, čime je Republika Srbija dobila status države pridružene Evropskoj uniji. Dve najvažnije obaveze iz oblasti poljoprivrede koje je Republika Srbija preuzela potpisivanjem ovog sporazuma su uspostavljanje zone slobodne trgovine i usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije.

Nekadašnja zakonska regulativa je u velikom procentu usaglašena sa propisima Evropske unije, ali su pojedine odredbe ranijih propisa u velikoj meri zastarele posebno iz razloga što su donete pre mnogo godina, a u međuvremenu su razvijene i nove tehnologije i međunarodno tržište uređeno je novim propisima. Takođe, prethodna zakonska rešenja u određenim oblastima nisu imala propisane odredbe u vezi sa normama (zahtevima) kvaliteta, iz kog razloga oblast kvaliteta semena i sadnog materijala nije bila definisana.

Oblast kvaliteta semena obuhvata sledeće:

- predmet ispitivanja i utvrđivanja kvaliteta;
- stavljanje na tržište semena koje ne ispunjava sve zahteve kvaliteta;
- ispitivanje kvaliteta;
- čuvanje uzoraka semena;
- sertifikat o semenu;
- takse.

Oblast kvaliteta sadnog materijala obuhvata sledeće:

- kvalitet sadnog materijala;
- stavljanje materijala na tržište;
- sve za

Zakonod

istog otk

U pogled

je da se

tom koji

de, nave

seme i s

Navede
kontrola
vanje, s
određen
privred
oblast s
snog bil
proizvo

Cilj nave

kontrole

ve za pro

stvari us

ve za po

Na osno

domaće

usaglas

se od da

granični

Očekuje

terijala

obezbed

trošačim

vrednu p

Oblast

- inspek

- dužno

spekci

- prava

- prava

- mere l

- mere l

- žalba r

sanitar

- troškov

na i sadnog

- troškovi

ispitivanja i utvrđivanja kvaliteta uzoraka semena i sadnog materijala.

U pogledu **kaznenih odredbi** definisani su:

- privredni prestup;

a defini-

stalog je

i upisani

opisima,

onom);

reduzet-

njem na

i predu-

na tržište

de svoje

donetih

e od da-

anizacije

terijala u

estali da

roka na

započeti

kladu sa

važe).

ena pod

vođenje

lana stu-

opisa na

e propisi

i su pre-

onom).

vropskoj

iniji;

a snagu

Zagorac

ILJALU

ILJA

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

INSPEKCIJSKI NADZOR NAD PRIMENOM ZAKONA O CENTRALNOJ EVIDENCIJI STVARNIH VLASNIKA

U praksi se dešava situacija da je firma registrovana na fizičko lice, koje ima udela u recimo 30% kapitala u firmi, ali zapravo lice koje finansira firmu i donosi sve odluke, je lice koje nije registrovano u Agenciji za privredne registre (dalje: Agencija), ni kao vlasnik firme, ni kao zakonski zastupnik, niti u delu ostalih zastupnika. To lice postupa samo na osnovu potpisanog ovlašćenja sa licem koje je registrovano u APR-u, da može da upravlja firmom.

Sve više zemalja zahteva da privredni subjekti zakonski prijavе stvarnog vlasnika u poseban registar.

Agencija za privredne registre RS vodi **Centralnu evidenciju stvarnih vlasnika**, na osnovu **Zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika** („Sl. glasnik RS”, br. 19/2025, 51/2025 i 60/2025 - ispr.).

Ovo je novi zakon i danom početka primene ovog zakona prestaju da važe **Zakon o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika** („Sl. glasnik RS”, br. 41/2018, 91/2019, 105/2021 i 17/2023) i podzakonski akti doneti na osnovu tog zakona.

Novi zakon je u primeni od 1.10.2025. godine, osim:

- odredbe člana 12. stav 4, koja propisuje da ovlašćeno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (3) ovog zakona (lice koje je ovlašćeno za zastupanje u Registrovanom subjektu u svim drugim slučajevima i poverenik trasta, odnosno u slučaju pravnog odnosa sličnog trastu lice koje je uporedivo sa poverenikom), **dužno je da**, u skladu sa propisima o arhivskoj građi, **čuva dokumente** na osnovu kojih je evidentiran stvarni vlasnik Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu, pet godina od dana prestanka Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu.
- i odredbe člana 19. stav 3, koja se odnosi na novčane kazne za prekršaj ukoliko fizičko lice kao ovlašćeno lice u smislu člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (3) ovog zakona, **ne čuva dokumente** na osnovu kojih je evidentiran stvarni vlasnik Registrovanog subjekta,

koji se primenjuju od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Na zahtev zainteresovanog lica, Agencija izdaje izvode i potvrde iz Centralne evidencije stvarnih vlasnika i može se podneti elektronskim putem ili u pisanoj formi, a i sâm dokument se može dobiti, takođe u elektronskom obliku ili u pisanoj formi.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika, **na zahtev zainteresovanog lica Agencija izdaje:**

- izvod iz Centralne evidencije o podacima o stvarnim vlasnicima registrovanog subjekta;
- potvrdu iz Centralne evidencije o istorijskim podacima o stvarnim vlasnicima registrovanog subjekta (potvrda za registrovanog subjekta);
- potvrdu iz Centralne evidencije da je neko fizičko lice upisano ili je bilo upisano kao stvarni vlasnik registrovanog subjekta (potvrda za fizičko lice).

Ukoliko se zahtev podnosi elektronski, naknada za izdavanje izvoda ili potvrde se plaća elektronski, a ukoliko se zahtev podnosi u pisanoj formi, uz isti se prilaže i dokaz o uplati naknade za izdavanje izvoda, odnosno potvrde.

Zakonski rok za izdavanje izvoda ili potvrde u papirnoj formi je dva dana od dana podnošenja zahteva, ali se u praksi izvod dobija odmah u Agenciji (odnosno njenim organizacionim jedinicama) ako se zahtev preda lično i ukoliko je priložen ispravan dokaz o uplati.

Primena Zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika

Ovaj zakon primenjuje se na sledeća pravna lica i druge subjekte registrovane u Republici Srbiji u skladu sa zakonom:

- 1) privredna društva, osim javnih akcionarskih društava;
- 2) zadruge;
- 3) ogranke stranih privrednih društava;
- 4) poslovna i druga udruženja, osim privrednih komora i predstavništava stranih privrednih komora, političkih stranaka, sindikata, sportskih organizacija i udruženja, crkava i verskih zajednica;
- 5) fondacije i zadužbine;

- 6) ustanove;
- 7) predstavništva stranih privrednih društava, udruženja, fondacija i zadužbina.

Evidentiranje je upis, promena ili brisanje podataka koji su ovim zakonom i drugim propisima određeni kao predmet evidentiranja u Centralnoj evidenciji.

Ovaj zakon

- 1) tra

ko

po

ili

go

te

- 2) pr

iz

u

po

ko

go

te

Upravlja
publike s
uporediv
ima regi
Srbiji.

Transakc
čuvanje,
ljučujući
pružanje
nom u s

Gotovini
novca.

U znače
lice, osn
smrti, a
poveren
posebno

- (1) in

- (2) p

in

ili

- (3) u

se

o

ra

ci

- (4) je

li

to

Takođe, p

Centralna evidencija je javna, jedinstvena, centralna, elektronska baza podataka o fizičkim licima koja su stvarni vlasnici Registrovanog subjekta.

subjekta

rovanom

odnosa
nikom.

posедује
kapitalu
še prava
ravljanju

no ima
onošenje

osredno
osnovu
ravljanja
anja o

korisnik
đen krug
ao i lice
trastom,

odnosno
određen
odnosno
ondacije,

odrediti
aju kada
odredio
vlasnik,
e koje je
strovano

ra, shod-

ka Srbija,
samouprave

jedini član, odnosno osnivač;

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

- 2) za Registrovane subjekte čiji su jedini članovi Registrovani subjekti iz tačke 1) ovog člana, javna preduzeća, Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave;
- 3) za Registrovane subjekte koji su u stečaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, u slučaju kada je pre pokretanja postupka stečaja stvarni vlasnik Registrovanog subjekta evidentiran u skladu sa članom 3. stav 1. tačka 7) ovog zakona;
- 4) za Registrovane subjekte nad kojima je pokrenut postupak prinudne likvidacije u skladu sa zakonom;
- 5) u odnosu na Republiku Srbiju, autonomnu pokrajinu i jedinicu lokalne samouprave, kada se one nalaze u vlasničkoj strukturi kapitala Registrovanog subjekta;
- 6) u odnosu na fond čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, kada se one nalaze u vlasničkoj strukturi kapitala Registrovanog subjekta;
- 7) u odnosu na stečajnu masu u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, kada se stečajna masa nalazi u vlasničkoj strukturi kapitala Registrovanog subjekta;
- 8) u odnosu na društveni kapital i Registar akcija i udela, kada se društveni kapital nalazi u vlasničkoj strukturi kapitala Registrovanog subjekta.

Obaveza godišnje provere evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku

Registrovani subjekt, odnosno ovlašćeno lice iz člana 3. odnosno lice koje je ovlašćeno za zastupanje u Registrovanom subjektu u svim drugim slučajevima i poverenik trasta, odnosno u slučaju pravnog odnosa sličnog trustu lice koje je uporedivo sa poverenikom, **dužno je** da izvrši proveru tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku **u roku od godinu dana** od dana poslednjeg evidentiranja podataka o stvarnom vlasniku, odnosno od dana poslednje potvrde tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku i da u daljem roku od 30 dana **potvrdi tačnost i ažurnost** evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku.

Tužba za zaštitu prava lica koja su evidentirana kao stvarni vlasnici

Fizičko lice koje je evidentirano kao stvarni vlasnik Registrovanog subjekta **može podneti tužbu** protiv Registrovanog subjekta nadležnom sudu prema sedištu Registrovanog subjekta **radi utvrđivanja da to lice nije stvarni vlasnik.**

Fizičko lice koje je evidentirano kao stvarni vlasnik trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu može podneti tužbu protiv poverenika trasta, odnosno lica koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu nadležnom sudu prema mestu sedišta Agencije radi utvrđivanja da to lice nije stvarni vlasnik.

Sud, po pravnosnažnosti presude, kojom je utvrđeno da tužilac nije stvarni vlasnik, **dostavlja presudu Agenciji radi brisanja tog lica iz Centralne evidencije.**

Postupak po tužbi je hitan.

Registrovani subjekt, odnosno ovlašćeno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (3) ovog zakona dužno je da evidentira novog stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju, najkasnije u roku od 30 dana od dana brisanja lica za koje je pravnosnažnom presudom utvrđeno da nije stvarni vlasnik i istovremeno sa evidentiranjem učita dokumente na osnovu kojih je novi stvarni vlasnik određen.

Ko vrši kontrolu?

Nadzor nad evidentiranjem, tačnošću i ažuriranjem evidentiranih podataka i dokumenata i čuvanjem podataka i dokumenata, vrši Agencija, shodno članu 14. Zakona.

Agencija proverava da li je Registrovani subjekt u Centralnoj evidenciji izvršio:

- 1) evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku i istovremeno sa evidentiranjem učitao dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen, u roku iz člana 8. stav 4. ovog zakona od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 1) ovog zakona;
- 2) potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku u roku iz člana 9. ovog zakona.

Agencija proverava da li je poverenik trasta, odnosno lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu izvršilo potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku u roku iz člana 9. ovog zakona.

Agencija je ovlašćena za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka protiv Registrovanog subjekta, poverenika trasta, odnosno lica koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu ako utvrdi da Registrovani subjekt, poverenik trasta, odnosno lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu nije postupilo u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana.

Nadležni organi iz člana 12. stav 3. ovog zakona u vršenju poslova nadzora i kontrole iz delokruga poslova koje obavljaju, proveravaju da li je Registrovani subjekt, poverenik trasta i lice uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu, izvršilo evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku u Centralnu evidenciju u roku iz člana 8. st. 4. i 5. ovog zakona od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tač. 2) i 3) ovog zakona, da li je evidentiralo tačne podatke, kao i da li Registrovani subjekt, poverenik trasta i lice uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu, čuva podatke i dokumente na osnovu kojih je evidentiralo stvarnog vlasnika.

Organi iz stava 4. ovog člana ovlašćeni su za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka protiv Registrovanog subjekta, poverenika trasta i lica uporedivog sa

poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu, ako u vršenju nadzora utvrde da:

mera, uključujući i izricanje novčanih kazni prema tim Registrovanim subjektima, vrši Narodna banka Srbije u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje tih Registrovanih

obavljanje
poslova.

vezanih
rtije od
zakonom
istrovani
naročito
asniku u
g zakona
tačka 2)
o i da li
osnovu
eduzima
im Regi-
uređuje

e na svo-
bjekata
entralnu
odnosno
lencije u
ostojećih
ne ovog
odatke o

stava 1.
bjekti sa
visokog
e pranja

starstvo

anog su-
u, u Cen-
vlasniku,
o istinit,
ku Regi-
u sličnom
do pet go-

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se

Skenirajte QR kod

Narodna
iz delokr
Registron
bjekt isp
da li je iz
Centraln
od dana
ovog zak
gistrovan
je evider

Kada je
usluga p
koje oba
Srbije vrš
nih funk

viii.

Propisana je i prekršajna odgovornost

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj Registrovani subjekt - pravno lice:

- 1) ako u Centralnu evidenciju **ne izvrši evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku** Registrovanog subjekta i istovremeno sa evidentiranjem ne učita dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik Registrovanog subjekta određen, najkasnije u roku od 30 dana od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tač. 1) i 2) ovog zakona (član 8. stav 4.);
- 2) ako u Centralnu evidenciju **ne evidentira tačne podatke** iz člana 6. stav 3. ovog zakona (član 8. stav 6.);
- 3) ako u Centralnoj evidenciji, **ne izvrši potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka** o stvarnom vlasniku u propisanom roku (član 9.);
- 4) **ako ne čuva podatke i dokumente** na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta (član 12. stav 2.);
- 5) ako na zahtev nadležnog organa ovlašćenog za vršenje nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor ne učini dostupnim i ne dostavi podatke i ažurirane dokumente na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prijema zahteva (član 12. stav 3.);
- 6) ako u Centralnu evidenciju **ne izvrši evidentiranje podataka o novom stvarnom vlasniku** Registrovanog subjekta i istovremeno sa evidentiranjem ne učita dokumente na osnovu kojih je novi stvarni vlasnik Registrovanog subjekta određen, najkasnije u roku od 30 dana od dana brisanja lica za koje je pravnosnažnom presudom utvrđeno da nije stvarni vlasnik (član 13. stav 5.).

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se odgovorno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtačka (2) ovog zakona u Registrovanom subjektu - pravnom licu.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice kao ovlašćeno lice u smislu člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (3) ovog zakona ako ne čuva dokumente na osnovu kojih je evidentiran stvarni vlasnik Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu, pet godina od dana prestanka Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu, u skladu sa članom 12. stav 4. ovog zakona.

Prekršaj u slučaju osnivanja Registrovanog subjekta elektronskim putem

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj Registrovani subjekt - pravno lice, ako u

postupku osnivanja Registrovanog subjekta elektronskim putem u Centralnu evidenciju ne evidentira tačne podatke iz člana 6. stav 3. ovog zakona, u skladu sa članom 8. stav 6. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se odgovorno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtačka (1) ovog zakona u Registrovanom subjektu - pravnom licu, odnosno zakonski zastupnik osnivača ako je osnivač pravno lice.

Prekršaj u slučaju evidentiranja trasta i pravnog odnosa sličnog trastu

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice - poverenik trasta, odnosno pravno lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trastu:

- 1) ako u Centralnu evidenciju ne izvrši evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu i istovremeno sa evidentiranjem ne učita dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu određen, najkasnije u roku od 30 dana od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 3) ovog zakona (član 8. stav 5.);
- 2) ako u Centralnu evidenciju ne evidentira tačne podatke iz člana 6. st. 2. i 3. ovog zakona (član 8. stav 6.);
- 3) ako u Centralnoj evidenciji, ne izvrši potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku u propisanom roku (član 9.);
- 4) **ako ne čuva podatke i dokumente** na osnovu kojih je evidentiralo stvarnog vlasnika trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu (član 12. stav 2.);
- 5) ako na zahtev nadležnog organa ovlašćenog za vršenje nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor ne učini dostupnim i ne dostavi podatke i ažurirane dokumente na osnovu kojih je evidentiralo stvarnog vlasnika, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prijema zahteva (član 12. stav 3.);
- 6) ako u Centralnu evidenciju ne izvrši evidentiranje podataka o novom stvarnom vlasniku trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu i istovremeno sa evidentiranjem ne učita dokumente na osnovu kojih je novi stvarni vlasnik trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu određen, najkasnije u roku od 30 dana od dana brisanja lica za koje je pravnosnažnom presudom utvrđeno da nije stvarni vlasnik (član 13. stav 5.).

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se odgovorno lice u pravnom

licu - povereniku trasta, odnosno u pravnom licu koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trastu.

Novčanom kaznom od 150.000 do 450.000 dinara

šaj iz stava
- povere
poveren

Zaštit

Za prekr
tu se mo
delatnos
brana vr

Za prekr
niku tras
vereniko
izreći zaš
je vršilo

Zaštitna
meseci d

Sudsku d
snažnost
privreme

Korišćenje skrivenih vlasnika, ima za cilj protivpravno postupanje, u najvećoj meri da bi se izbegla obaveza plaćanja poreza ili izbegavanje izvršenja sankcija i iz drugih razloga.

inistarstvo
riste tzv.
enuti niz

u o Cen-
žišna in-
oje obla-
stvarnog
odležnim
ostupaka

poresku
akonito-

utavdžić

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Isprobajte **BESPLATNO**

Kamatni kalkulator

Deo paketa kalkulatora koji čine:

Kalkulator zarada

Kalkulator sudskih taksi

Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

Više informacija na:
paragraf.rs

e0TPREMNIcE

ODGOVORI NA PITANJA IZ PRAKSE U VEZI SA PRIMENOM ZAKONA O ELEKTRONSKIM OTPREMNICAMA

Veza e-otpremnice i e-fakture, neuslovljenost slanja e-fakture prihvatanjem e-prijemnice, Izrada e-fakture na osnovu otpremnice, navođenje na otpremnici proizvoda koji nisu akcizni zajedno sa akciznim proizvodima i izrada e-otpremnice za robu koja se prevozi vazdušnim putem

Zakon o elektronskim otpremnicama („Sl. glasnik RS”, br. 94/2024 - stupio na snagu 6.12.2024. godine - dalje: Zakon) donet je, pre svega, da bi se izašlo u susret zahtevima privrede iz prethodnog perioda, koji su se intenzivirali u poslednje dve godine, od kada je započeto korišćenje sistema elektronskih faktura.

Zakon predviđa uvođenje centralizovanog sistema elektronskih otpremnica, a propisuje da primena prvih obaveza nastupa od 1.1.2026. godine, dok će puna primena početi od 1.10.2027. godine.

U nastavku dajemo nekoliko odgovora na pitanja koja se tiču primene Zakona:

Veza e-otpremnice i e-fakture

Pitanje:

- Da li će otpremnice biti povezane sa e-fakturama i ako hoće na koji način?

Odgovor:

Otpremnice će biti povezane sa e-fakturama na dva načina, i to prvo, tako što će iz SEF biti moguće „pozvati” podatke iz elektronske otpremnice prilikom izrade nacrt elektronske fakture.

Na drugi način, u razvoju je funkcionalnost lakog kopiranja stavki sa elektronske fakture u nacrt elektronske otpremnice (postoje situacije kada je to potrebno).

Neuslovljenost slanja e-fakture prihvatanjem e-prijemnice

Pitanje:

- Da li je istina da će sistem funkcionisati tako da će e-faktura moći da se šalje tek kada se prihvati e-prijemnica?

Odgovor:

Navedeno nije tačno. Naime, nacrt elektronske fakture biće moguće izraditi po broju elektronske otpremnice, i to tako što se prenesu stavke otpremnice kod koje je započela otprema. Zatim, ukoliko je prijemnica prihvaćena, ona postaje dokument na osnovu kojeg može da se izradi nacrt elektronske fakture (više ne može na osnovu otpremnice).

Izrada e-fakture na osnovu otpremnice

Pitanje:

- Na osnovu čega se izrađuje e-faktura ukoliko nije prihvaćena e-prijemnica?

Odgovor:

Ukoliko nije prihvaćena prijemnica, e-faktura može da se izradi na osnovu otpremnice.

Navođenje na otpremnici
proizvoda koji nisu
akcizni
akcizni

Primer - zdravstvena ustanova šalje besplatnu pošiljku bioloških uzoraka u inostranstvo radi laboratorijske analize. Analožan je šreditor, pravosudnik koji šalje pošiljku uzoraka do aerodroma, izvoznog, ortovati

Pitanje:

- Od 1. otpremni otpremni koji to samo moraju

Odgovor:

Na otpremni akcizni.

Izra
se p

Pitanje:

- U članu ra sm u slučaju porez celost U slučaju se kre od po ji se o unosi je pri

anspor-
i organ,
o raspo-
i nema
vidu na-
da kre-
koji se

avstvena
kretanje
la" prije-
ko treba.
svoj situ-
ostoji. •

nir Pejčić

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

ODGOVORI NA PITANJA IZ PRAKSE IZ OBLASTI PRIMENE PROPISA O ELEKTRONSKIM OTPREMNICAMA

Transport i promet lekova, "spoljni prikaz" e-otpremnice, status subjekta javnog sektora, promet akcizne i robe koja nije akcizna, izdavanje e-otpremnice uvek kada je u pitanju kretanje dobara, izdavanje e-otpremnice za prevoz mazuta, izdavanje interne otpremnice od skladišta do carine, izdavanje e-otpremnice u slučaju prevoza donirane robe i aktivno legitimisano lice za izdavanje e-otpremnice

Zakon o elektronskim otpremnicama („Sl. glasnik RS”, br. 94/2024 - stupio na snagu 6.12.2024. godine - dalje: Zakon) donet je, pre svega, da bi se izašlo u susret zahtevima privrede iz prethodnog perioda, koji su se intenzivirali u poslednje dve godine, od kada je započeto korišćenje sistema elektronskih faktura.

Zakon predviđa uvođenje centralizovanog sistema elektronskih otpremnica, a propisuje da primena prvih obaveza nastupa od 1.1.2026. godine, dok će puna primena početi od 1.10.2027. godine.

U nastavku dajemo nekoliko odgovora na pitanja koja se tiču primene Zakona:

Transport i promet lekova

Pitanje:

- Da li je za transport i promet lekova potrebno da ide e-Otpremnica, sada od 1. januara?

Odgovor:

Obaveza primene Zakona uvodi se fazno. U prvoj fazi, od 1.1.2026. godine, obaveza se primenjuje na kretanje dobara prema i od subjekata javnog sektora, kao i na sva kretanja akciznih proizvoda. Za sva ostala kretanja dobara, obaveza izdavanja elektronskih otpremnica postaje obavezna od 1.10.2027. godine.

Dakle, ukoliko je preduzeće obveznik PDV i nalazi se u kategoriji (subjekta privatnog sektora), ne vrši kretanje dobara prema ili od javnog sektora i ne prometuje akcizne proizvode, obaveza izdavanja elektronskih otpremnica nastupa od 1.10.2027. godine.

„Spoljni prikaz” e-otpremnice

Pitanje:

- U pitanju je lanac maloprodajnih objekata. Trgovac vrši prevoz robe iz centralnog magacina u prodavnice, sopstvenim kamionima. Plan je da vozačima koji su u radnom odnosu kod trgovca, bude odštampan spoljni prikaz e-otpremnice odnosno interne otpremnice, koje su evidentirane u sistemu e-otpremnice i koje će pratiti robu do prodavnice. Da li je u skladu sa Zakonom, da se odštampa prikaz e-otpremnice, odnosno interne otpremnice i da se kada je vozač potpiše, kao dokaz da je preuzeo robu, ona skenira i okači kao prilog u sistemu e-otpremnice?

Odgovor:

Trenutni odgovor je da bi trebalo, ali je savet sačekati novo korisničko uputstvo. Razmatra se i povlašćeno postupanje za interne otpremnice u pogledu toga da za njih ne bude potrebna potvrda fizičkog prijema niti izdavanje prijemnice.

Generalno je pravilo da ako se u transportu koristi tzv „spoljni prikaz”, obavezno se prilaže skeniran spoljni prikaz sa potpisom vozača da je preuzeo, ali svakako se sa novim korisničkim uputstvom očekuju pojašnjenja.

Status subjekta javnog sektora

Pitanje:

- Kao banka sa jasno artikulisanim državnim kapitalom u sistemu elektronskih faktura klasifikovana je kao privatni sektor, a ne kao javni sektor. Da li se na banku primenjuje Zakon od 1.1.2026?

Odgovor:

Zakonom je regulisano da „subjekt javnog sektora ima znač-
nje kako je prethodno definisano“ i „nisi subjekt javnog
fakturisan“
po **Zakon**
44/2021
ni po Zak

akciznim proizvodima su dobra iz **Zakona o akcizama („Sl. glasnik RS”, br. 22/2001, 73/2001, 80/2002, 43/2003, 72/2003, 43/2004, 55/2004, 135/2004, 46/2005, 101/2005**

43/2011, odluka, sklađeni
3/2014 - 5/2015 - sklađeni
18/2018 din. izn.,
enih din.
11/2021
5/2022 -
22 - od-
odluka,
odluka,
odluka,
din. izn.,
5 - izm.

e

a da se

a kojima
e otpre-
ko uput-

be

navede-
koga je
obzirom
avo ras-

Pro
koja

Pitanje:

- Ukoličite se za
la ima
da pri

Odgovor

Od 1.1.2020
Za robu

Izda
kad

Pitanje:

- Banka smatra e-otp...

Odgovor

Odgovor
go (dve
otprem
tora (ako
godine.

Izda
za p

Pitanje:

- Da li n...

Odgovor:

Odgovor je da treba. Za svako kretanje akciznih proizvoda izdaje se e-otpremnica od 1.1.2026. Dobra koja se smatraju

Potrebno je da se precizno utvrdi, kada primalac donacije prima donaciju, odnosno da li kod donatora u firmi ili kad mu se

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se

Skenirajte QR kod

doveze. Od toga zavisi ko izdaje e-Otpremnicu. U svakom slučaju, ako se dobra otpremaju (kreću sa jedne na drugu adresu), treba da postoji e-Otpremnica. Da li ova obaveza nastupa od 1.1.2026. godine ili 1.10.2027. godine, zavisi od toga ko su lica (da li je bar jedno lice subjekt javnog sektora) i da li se radi o donaciji akciznih proizvoda.

Odgovor:

e-Otpremnicu izdaje lice koje ima pravo raspolaganja nad dobrima u momentu početka kretanja.

Aleksandar Vasić

Aktivno legitimisano lice za izdavanje e-otpremnice

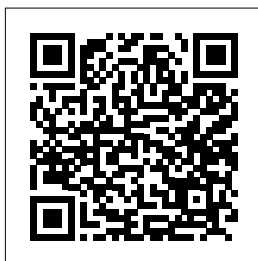
Pitanje:

- U pitanju je donacija robe koja je stigla u magacin, a zatim se iz magacina transportuje do primaoca donacije koji je subjekt javnog sektora. Ko je obavezan da izda otpremnicu?

ZAKON O ELEKTRONSKOM FAKTURISANJU

ZAKON O AKCIZAMA

SPECIJALNO ZA DELATNOSTI

KOMENTAR UREDBE O DOPUNAMA UREDBE O POSEBNIM USLOVIMA ZA OBAVLJANJE TRGOVINE ZA ODREĐENU VRSTU ROBE - "Sl. glasnik RS", br. 93/2025

Trgovci na malo dužni su da sa dobavljačima zaključe anekse ugovora kojima usklađuju poslovanje sa odredbama člana 5. Uredbe

majući u vidu nameru donosioca ovog propisa da se blagovremeno reaguje u skladu sa stanjem na tržištu u Republici Srbiji, Uredba o posebnim uslovima za obavljanje trgovine za određenu vrstu robe doživela je već drugu promenu, a ovoga puta radi se o dopuni.

Saglasno odredbi člana 3. stav 2. **Uredbe o posebnim uslovima za obavljanje trgovine za određenu vrstu robe („Sl. glasnik RS”, br. 76/2025, 78/2025 i 93/2025** - dalje: Uredba), fakturna cena dobavljača ne može biti veća od fakturne cene koja je važila na dan 1.8.2025. godine, osim za sveže voće i povrće, **jaja**, sveže meso i svežu ribu, kao i berzansku robu, odnosno kafu i kakao.

Kao što se vidi, **dodata su jaja, budući da je prepoznato da cena ove robe varira i da je postojala mogućnost da dođe do nestašice ove robe.**

Značajnija promena je u odredbi člana 5. Uredbe, gde je dodat stav 7. koji glasi:

„Trgovci na malo dužni su da sa dobavljačima zaključe anekse ugovora kojima usklađuju poslovanje sa odredbama ovog člana.”

Trgovci na malo dužni su da, u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe, usklade ugovore sa dobavljačima (članom 5. Uredbe).

Uredba o dopunama Uredbe o posebnim uslovima za obavljanje trgovine za određenu vrstu robe objavljena je u „Sl. glasniku RS”, od 24.10.2025. godine i stupila je na snagu narednog dana od dana objavljivanja, odnosno 25.10.2025. godine.

Ovom promenom trgovci na malo se obavezuju da zaključe anekse ugovora sa svojim dobavljačima u kojima će biti ugovoreni uslovi koje propisuje nova uredba, a to su da ukupan iznos svih naknada koje trgovac na malo može da fakturiše pojedinom dobavljaču, koje podrazumevaju sve procentualno ugovorene i sve naknade u apsolutnom iznosu, ne može biti veći od 10% od ukupnog neto iznosa na fakturama koji je taj dobavljač fakturisao tom trgovcu na malo u roku važenja ove uredbe (član 5. stav 1. Uredbe).

Iznos naknada iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na logistički rabat i naknade za manjak robe ili otpis, čiji najviši iznosi ne mogu biti veći od 3% za logistički rabat i 1% za manjak robe ili otpis (član 5. stav 2. Uredbe). Ukoliko su naknade iz stava 1. ovog člana, kao i logistički rabat i naknade za manjak robe ili otpis bili manji na dan 1. avgusta 2025. godine, ne mogu se povećavati (član 5. stav 3. Uredbe).

Trgovci na malo koji nisu imali ugovorene naknade iz stava 1. ovog člana, kao i logistički rabat i naknadu za manjak robe ili otpis na dan 1.8.2025. godine, mogu prilikom obračuna marže u maloprodajnu cenu uključiti dozvoljeni iznos propisan ovim članom (član 5. stav 1. Uredbe).

Zaključenim aneksima dobavljači su zaštićeni od eventualnih tužbi trgovaca na malo za realizaciju prethodno zaključenih ugovora, kada Uredba prestane da važi.

UREDBA O POSEBNIM USLOVIMA ZA OBAVLJANJE TRGOVINE ZA ODREĐENU VRSTU ROBE

OD
OP
OD

Nemo
za nep
sve uč

U
z
i

vi za oba
nje marž
iznosa n

U nastav
primenu

Ner
fakt
doz

Pitanje:

• Trgov
snim pr
roba ši
licima i
dnevno
ba i da
vanja, u
dinara u

Odgovor:

Uredbor
za određ
ko i na m
čin dostav

Saglasno odredbi člana 5. stav 3. Uredbe, ova uredba u oba-
vezi su da primenjuju trgovci na malo koji obavljaju nespeci-
jalizovanu trgovinu na malo i koji su u 2024. godini ostvarili

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

dinara,
enosivim
uređuje

viša sto-
nu cenu
an 1. av-
ne može
omet na

an iznos
še poje-
entualno
nože biti
koji je taj
enja ove
osi se na
ji najviši
% za ma-
og člana,
s bili ma-
ćavati.

oji obav-
ecijalizo-
marketi,
upan po-
nkretnoj
Registar
redbama
ležnu de-
o registraci-

ji, a može obavljati i sve druge delatnosti koje nisu zakonom

zabranjene nezavisno od toga da li su određene osnivačkim aktom, odnosno statutom.

Imajući u vidu napred navedeno, ukoliko je trgovac obuhvaćen Uredbom, a kako je navedeno u pitanju jeste, jer je imao promet preko 4.500.000.000,00 dinara u 2024. godini, obuhvaćen je ovom uredbom i **ne može da naknadno fakturiše više od dozvoljenog iznosa (10%+3%+1%).**

Odgovornost trgovca na malo za neprimenu Uredbe od strane dobavljača

Pitanje:

• Veletrgovina se, između ostalog, bavi prometom mesnih prerađevina, snabdeva lance ali i male trgovine. Od većine svojih kupaca dobila je anekse ugovora koji su usklađeni sa Uredbom, međutim, od pojedinih nije dobila tako da se i dalje obračunava vanfakturni rabat po starom, pre početka primene Uredbe. Da li je odgovornost trgovcu ili na njegovim klijentima?

Odgovor:

Uredbom se propisuju posebni uslovi za obavljanje trgovine za određenu vrstu robe, ograničenje marži u trgovini na veliko i na malo, ograničenje ukupnog iznosa naknada, kao i način dostavljanja cenovnika.

Saglasno odredbi člana 5. Uredbe, ukupan iznos svih naknada koje trgovac na malo može da fakturiše pojedinom dobavljaču, koje podrazumevaju sve procentualno ugovorene i sve naknade u apsolutnom iznosu, ne može biti veći od 10% od ukupnog neto iznosa na fakturama koji je taj dobavljač fakturisao tom trgovcu na malo u roku važenja ove uredbe (stav 1.). Iznos naknada iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na logistički rabat i naknade za manjak robe ili otpis, čiji najviši iznosi ne mogu biti veći od 3% za logistički rabat i 1% za manjak robe ili otpis (stav 2.).

Imajući u vidu napred navedeno, **odgovornost je na kupcu, to jest trgovac na malo ne sme da primi od dobavljača naknade i logistički rabat i rabat za otpis u iznosu koji je veći od propisanog, pod pretnjom prekršajne odgovornosti**, za koju su zaprećene novčane kazne u fiksnom iznosu (prekršajni nalog) i to: od 300.000 dinara za pravno lice; 50.000 dinara za odgovorno lice i 150.000 dinara za preduzetnika. Takođe, odgovornom licu i preduzetniku može se izreći zaštitna mera zabrane da vrši određene poslove u trajanju od šest meseci do jedne godine.

Ograničenje logističkog rabata

Pitanje:

• Da li se ograničenje logističkog rabata po Uredbi odnosi samo na proizvode nabrojane u članu 2. pomenute Uredbe?

Odgovor:

Uredbom se propisuju posebni uslovi za obavljanje trgovine za određenu vrstu robe, ograničenje marži u trgovini na veliko i na malo, ograničenje ukupnog iznosa naknada, kao i način dostavljanja cenovnika.

Saglasno odredbi člana 5. stav 1. Uredbe, ukupan iznos svih naknada koje trgovac na malo može da fakturiše pojedinom dobavljaču, koje podrazumevaju sve procentualno ugovorene i sve naknade u apsolutnom iznosu, ne može biti veći od 10% od ukupnog neto iznosa na fakturama koji je taj dobavljač fakturisao tom trgovcu na malo u roku važenja ove uredbe.

U skladu sa odredbom člana 5. stav 2. Uredbe, iznos naknada iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na logistički rabat i naknade za manjak robe ili otpis, čiji najviši iznosi ne mogu biti veći od 3% za logistički rabat i 1% za manjak robe ili otpis.

Imajući u vidu napred navedeno, **logistički rabat vezan je za dobavljača, to jest odnosi se na neto iznos na svim fakturama koje je dobavljač fakturisao kupcu, za svu prodatu robu, a ne samo za robu obuhvaćenu uredbom.**

Primena Uredbe na sve učesnike u prodaji

Pitanje:

• Da li se odredbe člana 5. Uredbe odnose isključivo na trgovce na malo ili mogu da se primene na sve trgovce?

Odgovor:

Uredbom se propisuju posebni uslovi za obavljanje trgovine za određenu vrstu robe, ograničenje marži u trgovini na veliko i na malo, ograničenje ukupnog iznosa naknada, kao i način dostavljanja cenovnika.

Odredbom člana 5. stav 1. Uredbe, propisano je da ukupan iznos svih naknada koje trgovac na malo može da fakturiše pojedinom dobavljaču, koje podrazumevaju sve procentualno ugovorene i sve naknade u apsolutnom iznosu, ne može biti veći od 10% od ukupnog neto iznosa na fakturama koji je taj dobavljač fakturisao tom trgovcu na malo u roku važenja ove uredbe.

U skladu sa odredbom člana 5. stav 2. Uredbe, iznos naknada iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na logistički rabat i naknade za manjak robe ili otnos. Čiji naivši iznosi ne mogu biti veći od 3% za lo

Imajući u
učesnika
trgovac
naknada
trgovac
vornost

da je za trgovca na malo koji fakturiše i primi veći iznos za naknade, odnosno rabate od trgovca na veliko (dobavljača), propisana novčana kazna u fiksnom iznosu (prekršajni nalog)

ra za odgo-
odgovor-
zabrane
do jedne

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

PRAVILA PRODAJE ROBE SA DIGITALNIM ELEMENTIMA

Rešenja predviđena tekstem Nacrta zakona o zaštiti potrošača

U savremenoj digitalnoj svakodnevnici, aplikacije i softveri su postali sastavni deo uređaja koje koriste potrošači, odnosno ugrađeni su u satove, telefone, televizore, kućne aparate, tablete i sl. i čine osnovnu funkcionalnost tih uređaja.

Uređaji sa integrisanim digitalnim elementima odavno se prodaju na tržištu, kako u maloprodajnim objektima (oflajn), tako i u veb šopovima trgovaca (onlajn). Primer takvog proizvoda je pametni sat koji je postao neizostavni deo svakodnevnog života potrošača, kako profesionalnog tako i privatnog. Ne samo da na pametnom satu potrošač može da pročita poruku ili mejl ili primi poziv, već pametni sat meri fizičku aktivnost, broj koraka u jednom danu, pređene kilometre, kalorijsku potrošnju, brzinu otkucaja srca itd. Iz prirode proizvoda kakav je pametni sat, nesporno se može zaključiti da bi odsutnost digitalnih elemenata tj. digitalnih sadržaja ili digitalnih usluga, onemogućila funkcionalnost i upotrebu pametnog sata.

Osim pametnih satova i telefona, na tržištu se prodaju i drugi uređaji sa integrisanim digitalnim elementima koji omogućavaju povezivanje na internet, prikupljanje podataka, interakciju sa korisnikom i ažuriranje softvera. U pitanju su sledeći uređaji:

- **pametni frižider** - ekrani, internet konekcija, praćenje zaliha, podsećanja, recepti;
- **pametni termostat** - automatsko podešavanje temperature, učenje rutina korisnika, upravljanje preko mobilne aplikacije;
- **pametne veš mašine za pranje i/ili sušenje veša** - daljinsko pokretanje, notifikacije o završetku pranja;
- **robot usisivač** - korišćenje senzora, mapiranje prostora, planiranje čišćenja, upravljanje preko aplikacije.

Digitalni sadržaj koji je ugrađen u robu ili s njom povezan, može se odnositi na sve podatke koji su proizvedeni i isporučeni u digitalnom obliku, kao što su operativni sistemi, aplikacije i bilo koji drugi softver. Digitalni sadržaj može biti prethodno instaliran u uređaj u trenutku sklapanja ugovora o kupoprodaji ili se, ako je tako predviđeno u ugovoru, može instalirati naknadno.

Digitalne usluge povezane sa robom mogu obuhvatati usluge koje omogućavaju kreiranje, obradu ili čuvanje podataka u digitalnom obliku ili pristup tim podacima, kao što su „softver kao usluga” koji se nudi u kladu ili, na primer, kontinuirano pružanje individualno prilagođenih planova treninga u slučaju pametnog sata.

Kada je reč o **oglašavanju ovih proizvoda**, važno je ukazati da oglasna poruka za pametni televizor kojom trgovac informiše potrošače da pametni televizor uključuje i integrisanu video aplikaciju, sa pravnog stanovišta znači da je ta video aplikacija sastavni deo ugovora o prodaji.

Kao što je pojašnjeno, **digitalni sadržaj ili digitalna usluge mogu biti prethodno instalirani u uređaj, pa se tada uređaj smatra robom sa digitalnim elementom**. Primer bi bila aplikacija koja je prethodno instalirana u pametni telefon koji sadrži standardizovanu prethodno instaliranu aplikaciju za kameru ili budilnik.

Sa druge strane, **moguće je da se digitalni sadržaj naknadno preuzima na drugom uređaju i da je povezan sa robom**. Na primer, pametni sat se smatra robom sa digitalnim elementima koja može funkcionisati isključivo sa aplikacijom obuhvaćenom ugovorom o prodaji, ali je potrošač mora preuzeti na svoj pametni sat. U tom slučaju bi aplikacija bila povezani digitalni element. Dalje, prema ugovoru o prodaji **moguće je da povezani digitalni element isporučuje treća strana**, te bi u tom slučaju potrošač, u okviru bilateralnog odnosa sa trgovcem, morao biti saglasan i sa sporazumom o licenciranju sa trećom stranom kako bi mogao da koristi digitalni sadržaj odnosno aplikaciju na svom satu.

Ukoliko odsutnost ugrađenog ili povezanog digitalnog sadržaja/usluge ne sprečava funkcionisanje robe ili ako potrošač zaključi ugovor o isporuci digitalnog sadržaja/usluge koji ne čini deo ugovora o prodaji robe sa digitalnim elementima, taj **ugovor treba da se tumači odvojeno od ugovora o prodaji robe, čak i u situaciji da trgovac deluje kao posrednik za taj drugi ugovor sa dobavljačem koji je treća strana**. Na primer, potrošač na pametni telefon preuzme aplikaciju za igrice iz prodavnice aplikacija (play store). U tom slučaju, ugovor o

isporuci aplikacije je odvojen od ugovora o kupovini samog pametnog telefona.

U Evropskoj uniji, digitalni sadržaji i usluge su definisane kao digitalni sadržaji i usluge. Takođe, i obaveze ne odnose se na nju su slične. Zakonodavstvo EU (2019/77) i Zakonodavstvo Republike Srbije (Zakon o zaštiti prodaji robe sa digitalnim sadržajima) sadrže određene aspekte o boljoj zaštiti potrošača.

U Republici Srbiji, Zakon o zaštiti prodaji robe sa digitalnim sadržajima (Zakon RS), koji u kupoprodajnim elementima na zaštitu prodaji robe sa digitalnim sadržajima, rokove ispunjenja u slučaju. Imajući u vidu specifičnosti odgovora iz prometa, zaštiti potrošača nose preporuke kao i na Internetu. Zakon o zaštiti prodaji robe sa digitalnim sadržajima uređuje obaveze prodavaca o p

Predugovorno informisanje potrošača o robi sa digitalnim elementima (član 12. stav 2. tač. 3) i 4))

atima potrošača o informacija

uključujući

robe sa digitalnim sadržajima i informacijama.

obaveze predavaca o robi sa digitalnim elementima.

zakona o zaštiti prodaji robe (član 12. stav 2. tač. 3) i 4))

funkcije s

oniše sa digitalnim sadržajima (robama i uslugama); oniše sa digitalnim sadržajima i obično

odredbe primenjuju

ovu saopštenje o kupovini

odredbe, net isporuke robe sa digitalnim sadržajima i uslugama

govca da se da je objekat primenjen na trećeg lica

potrošača, a o čijem postojanju potrošač nije obavešten, niti je na to pristao.

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Nacrt

Definisanje (član 12. stav 2. tač. 3) i 4))

Roba sa digitalnim sadržajima i uslugama je povezana sa stvarnom robom ili uslugom

Iz definicije digitalnog sadržaja i usluge ne može da se izvede da su oni neodvojivi deo te robe.

na način da bez tog digitalnog sadržaja/usluge ne može da funkcioniše i da su oni neodvojivi deo te robe.

čijem postojanju potrošač nije obavešten, niti je na to pristao.

Subjektivni zahtevi za saobraznost su ugovoreni, tako da tamo gde je primenjivo, roba mora da:

- odgovara opisu, vrsti, količini i kvalitetu kao i da poseduje funkcionalnost, kompatibilnost, interoperabilnost i druge karakteristike u skladu sa ugovorom o prodaji,
- bude podesna za svaku posebnu namenu za koju je potrošaču potrebna i o kojoj je potrošač obavestio trgovca najkasnije u vreme zaključenja ugovora o prodaji i u odnosu na koju je trgovac dao pristanak,
- bude isporučena sa svom dodatnom opremom i uputstvima, uključujući uputstva za instalaciju i korisničku podršku, kako je utvrđeno ugovorom o prodaji, i
- bude isporučena sa ažuriranjima kako je utvrđeno ugovorom o prodaji.

Objektivni zahtevi za saobraznost su da roba:

- ima svojstva potrebna za redovnu upotrebu robe iste vrste u skladu sa propisima ili tehničkim standardima ili, ako takvih tehničkih standarda nema, primenjivim kodeksom ponašanja u odnosnom sektoru;
- ako je primenjivo, odgovara kvalitetu i opisu uzorka odnosno modela koji je trgovac pokazao potrošaču pre zaključenja ugovora;
- ako je primenjivo, bude isporučena zajedno sa dodatnom opremom, uključujući ambalažu, uputstvom za instalaciju ili drugim uputstvom, čiji prijem potrošač može razumno da očekuje;
- odgovara količini i poseduje kvalitet i druge karakteristike, uključujući one koje se odnose na trajnost, funkcionalnost, kompatibilnost i bezbednost, koje su uobičajene za robu iste vrste i koje potrošač može razumno da očekuje s obzirom na prirodu robe i uzimajući u obzir javno datu izjavu koje je dao trgovac ili drugo lice u lancu isporuke uključujući proizvođača, ili koje su date u njihovo ime, naročito ako je obećanje učinjeno putem oglasa ili označavanjem robe.

Ažuriranje robe sa digitalnim elementima (član 54)

U ugovorima o prodaji robe sa digitalnim elementima u kojima je predviđena jednokratna isporuka digitalnog sadržaja ili digitalne usluge, trgovac je dužan da obavesti potrošača o ažuriranjima, uključujući sigurnosna ažuriranja, koja su potrebna da roba bude saobrazna, kao i da mu obezbedi ažuriranja tokom perioda u kom ih potrošač može razumno očekivati s obzirom na vrstu i svrhu robe i digitalnih elemenata a uzimajući u obzir okolnosti i prirodu ugovora o prodaji.

Obaveza trgovca o obezbeđivanju ažuriranja kod ugovora o prodaji kojim je predviđena kontinuirana isporuka digitalnog sadržaja ili digitalne usluge na rok duži od dve godine traje do isteka roka za koji je dogovorena isporuka, a kod kojih

je kontinuirana isporuka dogovorena na dve godine i kraće, obaveza trgovca o obezbeđivanju ažuriranja traje dve godine od trenutka prelaska rizika.

Ako **potrošač u razumnom vremenskom roku ne instalira ažuriranja dostavljena** u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana, trgovac nije odgovoran za nesaobraznost koja proizilazi isključivo iz propuštanja instalacije ažuriranja ako:

- 1) je obavestio potrošača o dostupnosti ažuriranja i posledicama propuštanja ažuriranja i
- 2) propust potrošača da instalira ažuriranje ili pogrešna instalacija ažuriranja od strane potrošača nisu posledica nedostataka u uputstvu koje je dostavljeno potrošaču.

Propisivanje ovakvih odredbi jasno ukazuje da je **za pravilno funkcionisanje robe sa digitalnim elementima neophodna instalacija ažuriranja**, kao i da potrošač koji je uredno informisan o potrebi i pravilima ažuriranja, a koji propusti da ažuriranje obavi, ne može pozivati trgovca na odgovornost za nesaobraznost jer roba ne funkcioniše.

Odgovornost za nesaobraznost (član 55)

Opšta pravila koja uređuju odgovornost trgovca za nesaobraznost isporučene robe ugovoru, dodatno su precizirana pravilom koje se odnosi na nesaobraznost robe sa digitalnim elementima. U članu 55. stav 2. tačka 2) definisano je da je trgovac odgovoran i za nesaobraznost nastalu usled nepravilne instalacije ako je roba za koju je bilo predviđeno da je instalira potrošač nepravilno instalirana od strane potrošača, a nepravilna instalacija je posledica nedostatka u uputstvu koje je dostavio trgovac ili, u slučaju robe sa digitalnim elementima, koje je dostavio trgovac ili trgovac digitalnog sadržaja ili digitalne usluge.

Dakle, obaveza dostavljanja ispravnog uputstva za instalaciju robe sa digitalnim elementima je preduslov koji se mora ispuniti, kako bi se potrošaču isporučila roba saobrazna ugovoru.

Rokovi i teret dokazivanja (član 59. stav 2)

Opšte pravilo da je trgovac odgovoran za nesaobraznost robe ugovoru koja se pojavi u roku od dve godine od dana prelaska rizika na potrošača, dopunjeno je odredbom koja se odnosi na robu sa digitalnim elementima:

„Kad je ugovorom o prodaji robe s digitalnim elementima predviđena kontinuirana isporuka digitalnog sadržaja ili digitalne usluge na period od dve godine ili kraće, trgovac je odgovoran za nesaobraznost digitalnog sadržaja ili digitalne usluge koja se pojavi ili postane očigledna u roku od dve godine od dana prelaska rizika na potrošača. Ako je ugovorom predviđena kontinuirana isporuka na period duži od dve godine, trgovac je odgovoran za nesaobraznost digitalnog sadržaja ili digitalne usluge koja se pojavi ili postane očigledna u

periodu u kojem je digitalni sadržaj ili digitalnu uslugu trebalo isporučivati po ugovoru o prodaji.”

Pravo n

Za obave
saobrazn
štanjem,
nim elen
lancu na
osnovu t

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Isprobajte **BESPLATNO**

Kalkulator sudskih taksi

Deo paketa kalkulatora koji čine:

Kalkulator zarada

Kamatni kalkulator

Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

Više informacija na:

paragraf.rs

PRAVOSUĐE

IZVRŠNI POSTUPAK

KOMENTAR ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O IZVRŠENJU I OBEZBEĐENJU - "Sl. glasnik RS", br. 91/2025

Neposredni povod za ovaj rad je usvajanje novih dopuna **Zakona o izvršenju i obezbeđenju** („Sl. glasnik RS”, br. 106/2015, 106/2016 - *autentično tumačenje*, 113/2017 - *autentično tumačenje*, 54/2019, 9/2020 - *autentično tumačenje*, 10/2023 - *dr. zakon* i 91/2025 - dalje: Zakon), a kojim se štiti imovina fizičkih lica, kada je reč o novčanom potraživanju, odnosno zakonodavac dopunama štiti nekretnine u vlasništvu izvršnih dužnika i iste se prema predlogu zakonodavca izuzimaju od mogućnosti izvršenja pod određenim uslovima predviđenim zakonom, čime se štiti pravo građana na imovinu. Iako generalno dobro rešenje, postavlja se i nameće logično pitanje da li je ova dopuna zaista dobra i da li će se zaista imovina fizičkih lica zaštititi na ovaj način, te ostaje da se vidi kako će se isti sprovoditi u praksi. Usvojene dopune deluje na prvi pogled da zaista štite izvršne dužnike u slučaju da imaju samo jednu nepokretnost i da im je to jedina nekretnina za život, čime se kako to zakonodavac najavljuje, štiti pravo na dom fizičkih lica, međutim, nužno se nameće logično pitanje šta je sa pravom izvršnih poverilaca na naplatu potraživanja i ostvarivanjem prava naplate novčanog potraživanja prema izvršnim dužnicima i da li to zakonodavac sada uskraćuje pravo izvršnih poverilaca da se naplate, a da dužnici, po našem mišljenju koriste ovo pravo i samim tim nisu u obavezi da plaćaju svoja novčana potraživanja. Međutim ono što je nužno naglasiti je činjenica da ostaje nejasno šta je zakonodavac ovom dopunom hteo postići u praksi, jer i u prethodno važećem zakonskom rešenju postoji obaveza poštovanja načela srazmere i naplate dugovanja na onim sredstvima i predmetima izvršenja koja najmanje pogađaju izvršnog dužnika, tako da i trenutno rešenje sada štiti izvršne dužnike, od prekomernog oštećenja, tako da u praksi javni izvršitelj ne može da proda nepokretnost izvršnog dužnika za dug koji je novčano manji u odnosu na tržišnu vrednost nepokretnosti izvršnog dužnika.

Postavlja se i nameće logično pitanje da li se i država odriče svojih potraživanja prema izvršnim dužnicima, jer novom dopunom Zakona nigde nije taksativno navedeno da li će izvršni dužnici koji imaju u vlasništvu samo jednu nepokretnost do 60 m² biti u obavezi da plaćaju svoje obaveze prema državi i da li će država, bez obzira na izuzimanje određene kategorije izvršnih dužnika i njihovih nepokretnosti do 60 m², ostati kao prioritetni i prvenstveni poverilac u slučaju postojanja potraživanja, čime je praktično, ovim rešenjem najviše po našem mišljenju na gubitku država, jer zakon nigde ne predviđa obavezu plaćanja novčanih potraživanja prema državi od strane dužnika, bez obzira na to što imaju u svom isključivom vlasništvu samo jednu nepokretnost za život i do 60 m².

Uvod

Dopune Zakona iako na prvi pogled izgledaju dobro, po našem mišljenju favorizuju destrukciju samog zakona i mogućnosti naplate potraživanja, jer ne daju pravo poveriocima da naplate svoja potraživanja prema izvršnim dužnicima. Dakle, u praksi se strogo poštuje načelo srazmere i nekretnine nisu predmet sitnih potraživanja i dugovanja. Ostaje nejasno i zašto država štiti samo pojedine građane, a druge ne, odnosno zašto vrši podelu, te oni koji imaju stan do 60 m² su u povoljačenom položaju, od onih koji su kupili i u svom vlasništvu imaju 80 m², a isto im nepokretnost služi radi zadovoljenja stambenih potreba, što je po našem mišljenju loše zakonsko rešenje, te je zakonodavac mogao da ide sa iznosom, i da bez obzira na kvadraturu stambene jedinice, predmet izvršenja ne može biti jedina nepokretnost u isključivoj svojini izvršnog dužnika koja služi zadovoljenju njegovih stambenih potreba pod uslovom da iznos glavnice ne prelazi recimo 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan plaćanja.

Samo ograničenje zakonodavca na kvadraturu stana nije po našem mišljenju dobro zakonsko rešenje, jer osim što je izvršena podela na one koji imaju 60 m² i one koji imaju isključivu nepokretnost u svom vlasništvu, ali nekoliko kvadrata više, trebalo bi, po našem mišljenju, da su svi građani pred zakonom jednaki i da predmet izvršenja ne mogu biti nepokretnosti u isključivoj svojini izvršnog dužnika pod uslovom da iznos glavnice ne prelazi recimo 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po važećem kursu na dan plaćanja.

Imajući u vidu napred navedeno problem koji može da se u praksi desi, da svi oni koji imaju isključivo vlasništvo na nekretnini do 60 m² sada slobodno mogu da izbegavaju sva plaćanja za koja postoji obaveza plaćanja, odnosno sada zakonodavac onemogućava poverioce da naplate svoja potraživanja.

Razlozi donošenja zakona sa osvrtom na Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Prema obrazloženju zakonodavca razlozi donošenja dopuna Zakona je zaštita prava na porodični dom koji garantuje **Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda** („Sl. list SCG - Međunarodni ugovori”, br. 9/2003, 5/2005,

7/2005 - ispr. i „Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori”, br. 12/2010 i 10/2015- dalje: Konvencija). Prema Konvenciji, svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života.

doma i pre
da i u pra
nepokre
izvršenje
članova
na visinu
neprihva
samo gr
nužno za
da se od
kriterijum
čiva svoj
druge ne

Takođe r
na poroc
njegove
ne posm
svi građ
ge strane
sprečava
osujeti r
rilaca, te
poverio
duguju,
da potra
izvršnom
nije uzeo

kvadratom više ne spadaju u tu grupu, što je po našem mišljenju loše zakonsko rešenje i vrši podelu građana na one koji zaštićeni i one koji su prepušteni mogućnosti izvršenja na nepokretnosti.

drugi stan od
štiti samo
shodnije
a, a da je
ve bi bilo
le građan
ali zakoni
i građani
70 m² ili
bi smela
e da li je
građana.

vo iz na
no da bi
kvadra
dnakost i
zakonski
ankcioni
edio nez
zato što
kvadrata
e morao
e trebao
navede
kretnost
turu.

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Osv

Osnov za
garantov
Srbije („
mirno už
osnovu z
no samo
naknadu
ograniči
nje imov
zvoljeno

Dakle, Us
vinu svih
samo u j
oduzima
mo jedan

jedinu nepo
za zadovoljenje životnih potreba ima zaštitu i ta imovina neće moći biti predmet izvršenja, dok drugi građani Republike Srbije koji takođe imaju u isključivu svojinu jednu nepokretnost, ali sa kojim

elj bio je
radi na
i između
predme
predme
žnosti da
edstvom
anje ne
e izvršni
glasio da
eđenom
a postoji
g se mo

izvršitelj
ke, određivao
da se izvršenje sprovede na drugoj nepokretnosti ili drugim sredstvom i predmetom izvršenja, ako postoji očigledna

nesrazmera između visine potraživanja izvršnog poverioca i vrednosti nepokretnosti koju je izvršni poverilac predložio u predlogu za izvršenje, a druga nepokretnost, odnosno drugo sredstvo i predmet izvršenja su dovoljni za namirenje potraživanja izvršnog poverioca u razumnom roku. Ako su određeni drugo sredstvo i predmet izvršenja, zabeležba rešenja o izvršenju na nepokretnosti ostajala je upisana u katastru nepokretnosti sve dok potraživanje izvršnog poverioca ne bude namireno.

Dakle, imajući u vidu napred navedeno **i do sada je zakon pružao zaštitu izvršnim dužnicima u vidu zaštite imovine i to nepokretnosti prilikom određivanja izvršenja**, jer javni izvršitelj mora da se vodi načelom srazmere, te tako za dug koji nije znatan, ne može izvršenje sprovoditi na nepokretnosti izvršnog dužnika, tako da je zaštita nepokretnosti izvršnih dužnika postojala i ranije, te je po našem mišljenju bilo nužno konkretizovati ovo načelo kroz taksativno nabrojavanje iznosa do kojih se izvršenje ne može sprovesti na nepokretnosti, dok sada imamo jedno kontradiktorno rešenje i podelu građana, što je protivno Ustavu koji garantuje jednakost svih građana Republike Srbije pred zakonom i ustavom, što po našem mišljenju u konkretnom nije slučaj.

Osvrt na nove dopune Zakona o izvršenju i obezbeđenju

Novine koje donose dopune Zakona su kao što je napred navedeno, da se u Zakonu u članu 55. posle stava 3. dodaje se novi stav 4, koji glasi: „*Predmet izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja ne može biti jedina nepokretnost u isključivoj svojini izvršnog dužnika koja služi zadovoljenju njegovih stambenih potreba, pod uslovima propisanim ovim zakonom.*” Dakle, imajući u vidu ovakvu definiciju koju zakonodavac daje reklo bi se da je reč o punoj primeni zakonskog rešenja na sve građane. Međutim, u praksi zakonodavac daje ograničenja i ovo rešenje odnosi se na određene kategorije građana, garantujući pravo na dom i porodični život samo građanima do 60 m², ne i ostalim, što je po našem mišljenju nedopustivo zakonsko rešenje.

Dakle, zakonodavac određuje da nepokretnost koja ne može biti predmet izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja, jeste nepokretnost koja je u isključivoj svojini izvršnog dužnika koja služi zadovoljenju njegovih stambenih potreba i ne može biti predmet izvršenja pod sledećim uslovima: ako se radi o jednoj nepokretnosti izvršnog dužnika; ako se radi o nepokretnosti na kojoj izvršni dužnik ima prebivalište najmanje pet godina pre podnošenja predloga za izvršenje, ako ta adresa nije pasivizirana; ako se radi o nepokretnosti površine do 60 m²; ako glavnicu potraživanja koje se namiruje ne prelazi polovinu tržišne vrednosti nepokretnosti utvrđene u skladu sa aktom jedinice lokalne samouprave; izvršni dužnik u periodu od tri godine pre dana podnošenja predloga za izvršenje nije prodao ili poklonio drugu

nepokretnost ili se odrekao prava na nasleđivanje nepokretne imovine ili zaključio ugovor o doživotnom izdržavanju.

Dakle, da bi se nepokretnost izuzela od izvršenja, **potrebno je kumulativno ispuniti napred navedene uslove**, što je generalno i sa pravne strane u redu, **ali nije u redu po našem mišljenju ograničavati se na kvadraturu nepokretnosti**, potrebno je bilo doneti zakon, odnosno isti dopuniti zakonskim rešenjem koje će važiti za sve građane pod uslovom da je ta nepokretnost u isključivoj svojini izvršnog dužnika, bez obzira na kvadraturu, te je zakonodavac po našem mišljenju, na zakonsko rešenje mogao da primeni drugi kriterijum za izuzimanje od izvršenja, a recimo to su novčani iznosi, odnosno potraživanja do kojih nije moguće sprovesti izvršenje na nepokretnosti koja je jedina u vlasništvu izvršnog dužnika i služi zadovoljenju osnovnih potreba njega i njegove porodice.

Zakonodavac je predvideo da **o ispunjenosti napred propisanih uslova predviđenih ovim zakonom odlučuje sud nadležan za odlučivanje o predlogu za izvršenje, te to znači još jedno značajno opterećenje za sud**, jer je sada sud dužan da utvrđuje uslove za ispunjenost izvršenja, što znači još jedno opterećenje pravosudnog sistema koji je već i onako opterećen, a kako će se to sprovesti u praksi, ostaje nejasno jer **zakonodavac nije predvideo kako će izvršno odeljenje jednog suda znati da li se izvršni dužnik odrekao nasleđstva ili kako će javni beležnici obavestavati sud o obavljenoj kupoprodaji ili zaključenog ugovora o poklonu, pa se zakonskim rešenjem stvara dosta nejasnoća**, jer nismo sistem koji to može i da sprovede u praksi, te mislimo da će novo zakonsko rešenje u svemu otežati rad sudova koji o predlogu za izvršenje treba da odluče, samim tim krši se i pravo stranaka da se o njenom zahtevu odluči u razumnom roku, predviđeno **Zakonom o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku („Sl. glasnik RS”, br. 40/2015 i 92/2023)**, ali svakako ostaje da se vidi kako će novo zakonsko rešenje biti primenjivano u praksi. Takođe, **nije definisano ko će snositi odgovornost za propuste u praksi u slučaju da sud propusti da prikupi sve relevantne činjenice**, te će po našem mišljenju ovo zakonsko rešenje imajući u vidu našu preopterećenost sudskog sistema **stvoriti i nove sporove i to usmerene protiv države za štetu prouzrokovanu radnjama državnih organa i to sudova**, što će samo naneti štetu budžetskom sistemu, jer dešavaju i sada propusti, ali svakako građani će štetu moći da nadoknade shodno **Zakonu o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ”, br. 29/78, 39/85, 45/89 - odluka USJ i 57/89, „Sl. list SRJ”, br. 31/93, „Sl. list SCG”, br. 1/2003 - Ustavna povelja i „Sl. glasnik RS”, br. 18/2020)** za propuste u radu državnih organa u ovom slučaju sudova, jer će ih svakako biti, ali svakako smatramo propustom to što zakonodavac to nije taksativno naveo novim dopunama, a po našem mišljenju je nužno, jer svakako da će u praksi i dalje biti propusta, ali i zloupotreba.

Ako je u predlogu za izvršenje naznačena nepokretnost kao predmet izvršenja, sud će po službenoj dužnosti utvrditi da li postoje uslovi za primenu člana napred navedenih taksativno nabrojanih uslova ovog zakona, pa će sud odbiti predlog za

izvršenje ako utvrdi da se radi o nepokretnosti koja ispunjava uslove ovog zakonskog rešenja. Protiv rešenja o izvršenju izvršni dužnik može izjaviti pravni lek i zbog pogrešne primene člana navedenog.

Napred...
njem, je...
jednu od...
nog dužni...
neprihva...
ovim slu...
čaju odb...
jednosta...
uslovi, je...
izvršni po...
loga, a nu...
dužnik st...
nigde to...
ju da izvr...
poverilac...
izvršenje...
sada ispu...
kvim reš...
šenja u k...
šenih pra...
bi bilo pr...
što je zak...
verilac ka...
nese for...
pravno p...
strane su...
zakonom...
koji bi se...
zakonoda...
ako recin...
na, da li...
ruje na d...
formalno...
je ranije...
nje sprov...
suda i pr...

Ukoliko...
nje izvrš...
zahtev d...
izvršenja...
viđenih...
sudu pre...
osam da...
popisu n...
suda koji...
od dostavljanja...
htevu može se izjaviti prigovor u roku od osam dana od dana dostavljanja, preko javnog izvršitelja koji sprovodi izvršenje, a

o prigovoru odlučuje veće troje sudija suda koji je doneo rešenje o izvršenju, u roku od osam dana od dana dostavljanja prigovora. Imajući u vidu napred navedeno, izvršni poverioci

žak proces...
trenutnu...
poteškoća...
konoda...
h, svaka...
za izvrš...
što je po...
meće se...
izvršnih...
to doka...
uspeha...
pka, a o...
voriti i to...
rikuplja...
dužnika...
epokret...
ma.

mu se ne...
htevu.

dužnik u...
da se iz...
e koje se...
og dela.

uti posle

e njego...
rešenje...
ana, jer...
izvršne...
naravno...
ove, jer...
ima ve-

a izvrše...
nameće...
vi izvršni...
a izvrše...
raditi o...
dvideo.

sno pri...
bi odlu...
sno zako-

nedavno nije predviđeno kako će funkcionisati prikupljanje tih podataka od strane izvršnog odeljenja i to od strane javnih beležnika koji će biti dužni da dostave informacije o promeni

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

ili poklonima nepokretnosti, zatim ostavinskih odeljenja u slučaju da se izvršni dužnik odrekao nasleđa, tako da je imajući u vidu naš preopterećen pravni sistem, po našem mišljenju ovo manjkavost zakonskog rešenja i svakako dug proces ostvarivanja prava izvršnih poverioca, s tim što se i dalje bez obzira ne predlog ne zna kako će sistem funkcionisati, a tu još imamo i potrebu pribavljanja podataka od policije o prebivalištu i prikupljanju drugih važnih činjenica, kao što je recimo posedovana kvadratura, pa se nameće logično pitanje, kako će sud utvrđivati stvarnu kvadraturu izvršnog dužnika kada je opšte poznata činjenica da imamo stanove od 60 m², zvanične podatke i na terenu nelegalno dograđivane terase i druge prostorije, te hoće li se sud koristiti zvaničnim podacima RGZ ili stvarnim podacima na terenu. Dakle, i to je još jedan podatak koji je nužno prikupiti, jer dužnik mora da dokaže da njegova nepokretnost ima 60 m², pa da li će teret dokazivanja ove činjenice biti na izvršnom dužniku, ostaje nejasno i zakonodavac nije predvideo kako će dužnik dokazati ovu činjenicu, da li zvaničnim podacima dostavljenim od RGZ ili samo pukim ostavinskim rešenjem, ugovorom o poklonu, kupoprodajom, te ostaje da se vidi primena u praksi.

Imajući u vidu nelegalnu dogradnju i da upisani podaci u katastru nisu uvek identični stvarnom stanju na terenu, ostaje da se vidi da li će izvršni poverioci preuzeti još jednu obavezu dokazivanja veće kvadrature nepokretnosti izvršnog dužnika i kako će se i da li će se uopšte moći utvrđivanje stvarnog stanja sprovoditi u praksi i na koji način.

Zakon je donet veoma brzo, šturo predviđa neka prava građana, deli građane na posedovanu kvadraturu, a pritom zakonodavac nije predvideo sve slučajeve u praksi, već je dao predlog koji opširno i šturo reguliše neka prava izvršnih dužnika i obaveze suda, a da je prethodno propustio da utvrdi kako će ovo zakonsko rešenje primenjivati u praksi.

Ostaje da se vidi kako će i ovo zakonsko rešenje uticati na banke i odobravanje kredita za stanove do 60 m², s tim što i tu postoji manjkavost, jer kupovinom stana do 60 m² u praksi može da se radi o jedinjoj nepokretnosti izvršnog dužnika, ali izvršni dužnik kupovinom nepokretnosti ne ispunjava uslov o najmanje pet godina prebivališta na toj adresi gde se nalazi nepokretnost, a glavnicu svakako premašuje (odobreni kredit) vrednost nepokretnosti, pa se nameće logično pravno pitanje da li će banke moći da u slučaju potrebe pokreću postupke izvršenja, što po našem mišljenju je da će

moći u situaciji kada izvršni dužnik ne otplaćuje odobreni kredit, jer u praksi odobreni krediti su najčešće veći od polovine tržišne vrednosti nepokretnosti, a uslove predviđene dopunama Zakona potrebno je ispuniti kumulativno.

U Zakonu je navedeno da se izuzimanje od izvršenja na jedinjoj nepokretnosti ne odnosi na slučajeve kada je izvršenje određeno radi namirenja potraživanja iz založnog prava (hipoteke) ili druge izvršne isprave u kojima je sadržana saglasnost izvršnog dužnika da se namirenje sprovede iz predmetne nepokretnosti. Kako je hipoteka založno pravo koje se zasniva na nepokretnosti, a koje je po svojoj prirodi jače od običnog novčanog potraživanja, a dužnik je prilikom potpisivanja ugovora o stambenom kreditu već dao saglasnost da se banka, u slučaju neplaćanja, namiri prodajom te nekretnine, te se usvojene dopune Zakona, odnosno pravo na dom ne primenjuju u datom slučaju. Stoga, ta nekretnina i dalje ostaje predmet namirenja po osnovu ugovora o kreditu.

Ukratko, zaštita *jedinog doma do 60 kvadrata* primenjuje se na namirenje drugih novčanih potraživanja (npr. dugovi za komunalije iznad određenog iznosa, neplaćeni računi, ostali dugovi), ali ne štiti od prinudne naplate potraživanja po osnovu stambenog kredita obezbeđenog hipotekom.

Imajući napred navedeno u vidu imamo nepotpunu zaštitu prava na dom, jer potraživanje banke je obezbeđeno i jače u odnosu na prava na dom čak i ako je to jedina nepokretnost izvršnog dužnika, te praktično u praksi ovo pravo ostaje samo zakonski priznato, a neostvarivo kada su banke u pitanju.

Takođe, ako uzmemo i dugovanja po osnovu komunalija neplaćenih računa i slično, izvršni dužnici će moći da do određenog iznosa ne plaćaju svoje račune i finansijske obaveze, kao što su komunalije, porez i slično, te ako nemaju druge prihode i primanja, a nemaju ni druge nepokretnosti, ovo potraživanje postaje nenaplativo, a imajući u vidu da svako potraživanje zastareva, ovo pravilo omogućuje izvršnim dužnicima da ne plaćaju državi dažbine, račune i slično, da prate stanje duga da ne premaši polovinu tržišne vrednosti nepokretnosti i kasnije da se u slučaju prinudne naplate ili utuženja pozovu na zastarelost duga, te smo mišljenja da je ovde na gubitku i sama država, jer se nije razmišljalo o tome da unese odredba da bez obzira na pravo na dom postoji obaveza svih građana i izvršnih dužnika da plaćaju taksativno obavezna novčana potraživanja utvrđena prema državi.

Maja Gluščević

ZAKON O IZVRŠENJU I OBEZBEĐENJU

KRIVIČNO PRAVO

TAJNI NADZOR KOMUNIKACIJE

Tajni nadzor komunikacije spada među posebne dokazne radnje, čiju primenu uređuju čl. 161. do 170. *Zakonika o krivičnom postupku („Sl. glasnik RS”, br. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 - odluka US i 62/2021 - odluka US* - dalje: *Zakonik*). Ovom merom se predviđa, da sud može odrediti snimanje komunikacije koja se obavlja putem telefona ili drugih tehničkih sredstava, ili nadzor elektronske adrese i zaplenu pisama i drugih pošiljki, a što obuhvata i razgovore koji se vode na ulici, na javnom skupu ili drugom javnom mestu uz magnetofonsko i optičko snimanje. Da bi ova mera bila određena, **mora postojati osnov sumnje da je određeno lice učinilo krivično delo, kao i da se dokazi ne bi mogli prikupiti na drugi način ili da bi ovo prikupljanje bilo znatno otežano.** Pri tome, zakon propisuje da **ovu meru predlaže tužilaštvo** uz obrazlaganje ispunjenosti svih uslova, a da o njoj **odlučuje sud**, donošenjem obrazložene naredbe, a **sprovodi je policija, Bezbednosno-informativna agencija ili Vojnobezbednosna agencija.** Ova mera može se odrediti ukoliko postoji sumnja da je izvršeno neko od najtežih krivičnih dela, a ista može biti primenjena najviše tri meseca sa mogućnošću dvostrukog produženja.

Osnovno pitanje koje se može postaviti u vezi sa primenom ove mere jeste **kakav je odnos između legitimne i neophodne potrebe društva za smanjivanjem i borbom protiv kriminaliteta i sa druge zaštite ustavnih načela i osnovnih ljudskih prava?**

Evropska konvencija o ljudskim pravima i Evropski sud za ljudska prava

Evropska konvencija o ljudskim pravima („Sl. list SCG - Međunarodni ugovori”, br. 9/2003, 5/2005, 7/2005 - ispr. i „Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori”, br. 12/2010 i 10/2015 - dalje: EKLJP) u članu 8. predvidela je da svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske. U stavu 2. istog člana navodi se da se javne vlasti neće mešati u vršenje ovog prava sem ako to nije u skladu sa zakonom i neophodno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbednosti, javne bezbednosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite

zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih, što znači da **EKLJP dopušta primenu ove mere, ako su, naravno, ispunjeni određeni uslovi.** Ti uslovi jesu **da je primena ove mere definisana zakonom, da se ista preduzima radi ostvarivanja legitimnog cilja i da postoji proporcionalnost prime-** ne. U pogledu odredbi koje zakon u tom smislu mora sadržati su i odredbe koje sprečavaju proizvoljnost i zloupotrebu na taj način što će jasno odrediti katalog krivičnih dela na koja se može primeniti, odredbe o maksimalnom trajanju ove mere, kao i postupak za korišćenje ovih podataka. Prihvatljivo je da se katalog krivičnih dela odnosi samo na dela nacionalne bezbednosti ili sprečavanje nereda i zločina. Pored navedenog potrebno je da postoji legitimnost cilja, šta podrazumeva da se radi o krivičnom delu koje predstavlja ozbiljnu opasnost po bezbednost države. Na kraju, potrebno je da **njena primena bude neophodna u demokratskom društvu da bi se taj cilj ostvario i da postoji mogućnost održavanja određenog stepena privatnog i porodičnog života.**

Zakonski okvir i problemi u primeni

Pre svega, uslovi za primenu ove posebne dokazne radnje preširoko su definisani i relativno lako ostvarljivi. Tako je **kao neophodan stepen sumnje predviđen osnov sumnje, odnosno da postoji skup činjenica koji samo posredno ukazuje da je određeno lice učinilo krivično delo,** pri čemu nije neophodno ni da je delo izvršeno, već se može samo sumnjati da se ono priprema. **Ova mera mogla bi se odrediti čak i ako bi krivično delo moglo da bude sprečeno na drugi način, ali bi sud ocenio da bi to bilo otežano ili iziskivalo velike troškove.**

Nadalje, primetno je da spisak krivičnih dela na koje se ova mera može primeniti obuhvata više od 50 krivičnih dela pa se postavlja pitanje, s obzirom na to da se radi o meri koja značajno ograničava Ustavom garantovana prava, **da li je neophodan katalog sa ovolikim brojem dela sa tako raznovrsnim objektima zaštite?** Ukoliko, na primer uzmemo krivično delo Neovlašćeno iskorišćavanje autorskog dela ili predmeta srodnog prava iz člana 199. *Krivičnog zakonika („Sl. glasnik RS”, br. 85/2005, 88/2005 - ispr., 107/2005 - ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016, 35/2019 i 94/2024* - dalje: KZ), opravdano možemo

posumnjati da se radi o delu koje izpolnjuje uslove propisane EKLJP, odnosno da se radi o delu kome je zaštitni objekt nacionalna bezbednost ili opšte očuvanje reda i mira i sprečavanje ve

čavanje ve
krivičnih
druge st
mesta za
što je Da
156. KZ,
kratskog

Odredbom
njem po
nom del
đivanju p
ristiti u p
162. ovd
što ona
ako je u
sumnje
u vezi ko
zakonit
koje pre
ju da se
rodice n
ukoliko i

Posebna
liko na c
stupka s
njena. To
odredbe
jer bi lici
njivana i
ispunjen
odredbe
specifičn
toga da
tim podr

**Medijska
formacij**
konom j
sprovođ
datke. M
u nekim
i to kako
predstav

Uz sve v
u važeći
mativnoj
65/2014

suje da obrazloženi predlog za primenu mere predsedniku Višeg suda u Beogradu podnosi direktor agencije (po ZKP meru predlaže isključivo tužilaštvo).

Zaključak

Živimo u vremenu kada ljudski um mora više nego ikada

lačku moć
tomskoj
orne sile
ve: ma-
na u ča-
aočara.
r" može
spavaće
i u sva-
ake pri-
bi smeli
mljaju"
snimak
n, zako-

terven-
izmena
pozitivni
a razvoj
, prati i
ardima.
ovoj po-
n sistem
više ne-
ažena u
e države
ljudskih
ograni-

toj meri
važnosti.
zakon-
a mogu
koga od
dna i da
a, ali da
emaju?
akonske
a EKLJP
m da se
rečava-
eke no-
ljamo.

na vrata
Upravnog
i Osnovnom
u Prokuplju

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

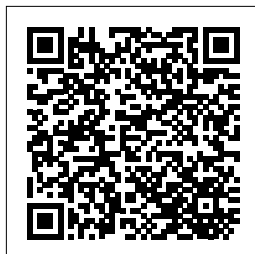
Prijavite se

Skenirajte QR kod

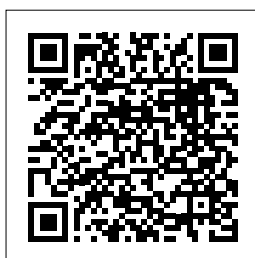

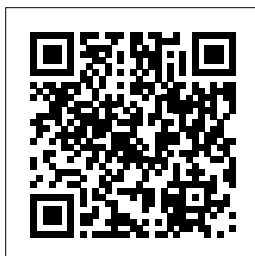
EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

ZAKONIK O KRIVIČNOM POSTUPKU

KRIVIČNI ZAKONIK

STEČAJNO PRAVO

NADZOR NAD SPROVOĐENJEM PLANA REORGANIZACIJE

Kao neophodan element sadržine plana reorganizacije **Zakonom o stečaju („Sl. glasnik RS”, br. 104/2009, 99/2011 - dr. zakon, 71/2012 - odluka US, 83/2014, 113/2017, 44/2018, 95/2018 i 44/2025 - odluka US** - dalje: Zakon), i to članom 156. u stavu 1. tačka 10) propisano je sledeće:

10) ime nezavisnog stručnog lica koje će pratiti sprovođenje plana u interesu svih poverilaca obuhvaćenih planom i način na koji će to lice obaveštavati poverioce o sprovođenju plana reorganizacije, iznos i dinamiku isplate nagrade za njegov rad, uz navođenje postupka za njegovu promenu

Dalje, podzakonskim aktom i to **Pravilnikom o utvrđivanju nacionalnih standarda za upravljanje stečajnom masom („Sl. glasnik RS”, br. 62/2018)**, Nacionalni standard broj 6. Nacionalni standard o podacima koje treba da sadrži plan reorganizacije, u delu II Sadržina plana reorganizacije stav 6. navodi se sledeće:

„Plan reorganizacije sadrži detaljan opis dužnosti nezavisnog stručnog lica koje će u ime poverilaca pratiti sprovođenje plana reorganizacije, način na koji će to lice obaveštavati poverioce o sprovođenju plana reorganizacije, kao i iznos i dinamiku isplate nagrade za njegov rad.”

Kako se uočava iz navedene regulative, sa jedne strane određivanje lica za praćenje je neophodno uz opis dužnosti, dok je sa druge strane puno toga ostavljeno na slobodu predlagaču i poveriocima koji će glasati za plan. Bitna stavka je to da **praćenje vrši nezavisno stručno lice, ali nema preciznih kriterijuma u pogledu zadovoljenja ovih kriterijuma**. Praćenje se vrši u opštem interesu poverilaca što na neki način usmerava rad stručnog lica. Plan mora predvideti način na koji se obaveštavaju poverioci, a praksa je pokazala da je najefikasniji način ili putem veb sajta ili putem elektronske pošte. Zavisno od broja poverilaca, kompleksnosti mera u planu, praćenje sprovođenja plana može biti izuzetno radno intenzivna okolnost. Imajući u vidu da su dužnici u reorganizaciji upravo iz razloga teškoća u poslovanju načelo ekonomičnosti treba imati izuzetnu primenu te uz opšti interes poverilaca je nešto od primarnog značaja. Stručno lice treba uvažavati načelo jednakog tretmana i ravnopravnosti.

Treba imati u vidu da **praćenje nije nadzor** što je pojam često korišćen u Zakonu, niti je detaljno propisano postupanje što je i logično imajući u vidu da postoji sloboda predlagača,

kao i poverilaca koji glasaju za plan za međusobno uređenje svojih odnosa uključujući i samo praćenje sprovođenja te je stoga i praksa izuzetno raznolika. I ako je raznoliko definisanje praćenja u planovima, **nije zapaženo da se u sudskoj praksi daje neki poseban značaj sadržini plana u delu odredbe o praćenju sprovođenja plana**.

Za razliku od drugih oblasti reorganizacije (bilo PR ili UPPR), praćenje je u regulatornom smislu ostalo slično, a u smislu prakse relativno raznoliko.

Nezavisno stručno lice

Ključne karakteristike pri određivanju lica zaduženog za praćenje je da je to nezavisno i stručno lice. Nema ograničenja u pogledu kriterijuma da li je u pitanju fizičko ili pravno lice. **Oko stručnosti nema propisanih uslova**, praksa je da su to stečajni upravnici, diplomirani pravnici ili ekonomisti, veštaci, knjigovođe, konsultanti angažovani na izradi PR-a, advokati ili pravna lica koja pružaju konsultantske usluge. **Praksa je pokazala da je u pitanju potreba za kombinacijom stručnih znanja iz oblasti prava, ekonomije/knjigovodstva, te je realna potreba postojanje stručnog tima koji može podržati izradu izveštaja o praćenju sprovođenja plana**. Posebno zahtevno je postupanje na zahtev različitih institucija, pre svega privrednih sudova gde pored zahtevnih rokova su često potrebna multidisciplinarna znanja.

Svrha

Zakon nalaže da se praćenje vrši **u interesu svih poverilaca**. Informisanje poverilaca o toku sprovođenja mera predviđenih planom je jedna od aktivnosti koja može interesovati sve poverioce, i u tom smislu je od velikog značaja poštovanje načela jednakog tretmana te utvrđivanje iznosa koji su izmireni poveriocima po svakoj klasi pojedinačno. Ovim se olakšava i postupanje u slučaju pokretanja stečajnog ili izvršnog postupka.

Dužnosti stručnog lica

Predlagaču i poveriocima je ostavljena značajna sloboda u uređenju ovih odnosa. Naravno i same mere sadržane u PR-u

utiču na dužnosti stručnog lica za izveštavanjem. Opšti princip pri postupanju u izveštavanju su značaj za sprovođenje predloženih mera, dostupnost informacija, ekonomičnost.

Nije propisano

sprovođenje

sečno ili

izveštaji

su dostupni

elektron

Izveštaj

mera sa

vođenje

raspolag

poverila

zija u ka

podacima

stručnim

smislu st

ali i mog

U pogled

da predl

poverioc

takt ema

radi dos

sajtu du

no rešen

početno

nemaju

kako o o

potraživa

Na obim

izveštava

rad struč

rilaca da

izmirenja

ja izmire

resursa

poverioc

ličinom p

izrade p

uslovljen

slu konk

je to izn

i preko

iznos do

plate, ra

dužnosti

veličine

nog lica, o

nog uticaja

gažovanja i finansiranja čini da je stručno lice angažovano od strane dužnika, ali da sama naknada je efektivno finansirana

na teret poverilaca. Kapacitet stručnog lica za izveštavanjem je uslovljen postupanjem dužnika kako u delu dostavljanja podataka tako i u delu izmirenja naknade.

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

treba biti ispunjeno da bi se uopšte omogućila automatizacija, a kamoli da se zadovolji i kriterijum ekonomičnosti.

nju. Slo-

što sa-

a forma.

ed broja

dužniku

fikacioni

naziv su-

početka

u na koji

stoji broj

prilagati

je u toku

a koji su

pokazala

ključno

om izno-

ja treba

plana. U

ni podaci

početnog

mirjenja,

oma bit-

menjivo,

(primer).

sti raču-

praćenje

titi utvr-

ade izve-

postupak

osti kako

edinačne

brojem

ansakcija

je **auto-**

a je to u

postojanje

ormacio-

pogledu

je bi ve-

e. Dokaz

stupkom

ada bi se

klasa (po

Puno toga

Problemi

Ključni problemi u postupku praćenja PR su **nedostavljanje podataka/dokumentacije od dužnika, nemogućnost pravovremenog dobijanja podataka, nemogućnost ili neisplativost makar delimične automatizacije izveštavanja, pogoršanje uslova poslovanja i tržišne pozicije dužnika tokom perioda usvajanja plana, finansiranje rada stručnog lica** (neizmirenje nagrade). U slučaju nemogućnosti izveštavanja praksa je da se dužnik upozori i obavesti o raskidu ugovora o angažovanju ili prekidu aktivnosti izveštavanja ukoliko je ista započeta.

Okončanje praćenja

Rokovi sprovođenja plana su rokovi u kojima se i okončava praćenje sprovođenja. Nije praksa da se utvrđuje stanje potraživanja poverilaca na kraju perioda sprovođenja plana, niti planovi predviđaju tu obavezu. Na zahtev poverilaca može se dostaviti obaveštenje o okončanju roka sprovođenja plana. Izveštajem stručnog lica se može navesti da li je plan sproveden i u kojoj meri, ili da nije sproveden, koje su mere sprovedene i ostalo od značaja za predmetni plan.

Zaključak

Prostor za unapređenje prakse svakako postoji, ali svako dodatno opterećenje treba biti racionalno i ekonomično, posebno u okolnostima rasta troškova i raspoloživosti zaposlenih stručnih lica. Postojeće rešenje daje slobodu predlagачu i poveriocima da urede međusobne odnose i u ovom segmentu, što je obzirom na okolnosti i razlog zbog kojeg se i sprovodi aktivnost praćenja praktično rešenje.

» *Tekst je preuzet iz Stečajnog instruktora broj 1-2/ 2025, autor teksta je Vladimir Drašković, CFA, sudski veštak za ekonomsko-finansijsku oblast*

ZAKON O STEČAJU

PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU NACIONALNIH STANDARDA ZA UPRAVLJANJE STEČAJNOM MASOM

PORODIČNO PRAVO

NAJBOLJI INTERES MALOLETNOG DETETA KAO PRAVNI I ETIČKI PRINCIP

Najbolji interes maloletnog deteta je pravni i etički princip koji ima centralno značenje u porodici, pravu i društvu i primenjuje se kako bi se osiguralo da sve odluke koje utiču na maloletno dete budu donošene s naglaskom na dobrobit deteta. Jedan od najvažnijih principa savremenog porodičnog prava je upravo zaštita najboljeg interesa maloletnog deteta i navedeni princip ima ključnu ulogu u svim postupcima koji se odnose na prava i dobrobit dece. U savremenim pravnim sistemima, kako domaćim, tako i međunarodnim, postoji konsenzus da pravo deteta na zaštitu njegovog interesa mora biti osnovno načelo u svim radnjama koje se preduzimaju u njegovom odnosu sa roditeljima, društvom i institucijama.

Najbolji interes maloletnog deteta je kompleksan skup faktora koji se odnosi na njegovo zdravlje, obrazovanje, emocionalnu stabilnost, socijalne odnose i sigurnost. Navedeni elementi moraju biti pažljivo balansirani kako bi se stvorili uslovi za sretan, zdrav i uspešan život deteta i u svakoj odluci kojom se odlučuje o pravima deteta, treba težiti tome da se obezbede što bolji uslovi za njegov rast i razvoj, uz poštovanje njegovih prava i želja.

Fizičko zdravlje deteta podrazumeva brigu o detetovom zdravlju i dobrom stanju kroz odgovarajuću medicinsku brigu, ishranu, sigurnost i prevenciju povreda i ogleda se kroz **redovne medicinske provere** i vakcinacije, pravilnu **ishranu** koja obezbeđuje normalan fizički razvoj, **zaštitu od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja** i pružanje uslova za **fizičku aktivnost** i zdrav način života. Na fizičko zdravlje deteta nadozvezuje se **mentalno i emocionalno zdravlje, koje se odnosi** na emocionalnu stabilnost deteta i njegovu sposobnost da se nosi sa stresom, anksioznostima i socijalnim izazovima, a naročito uključuje pružanje **sigurnog i stabilnog okruženja u kome dete raste i razvija se, psihološku podršku** kroz odgovarajuće terapije, savetovanja i druge oblike emocionalne pomoći, ukoliko i kada je potrebna. Takođe je veoma bitno detetu pružiti pomoć u razumevanju i regulaciji **emocionalnih potreba i problema, ali i razumevanje njegovih emocionalnih reakcija** na promene (kao što su razvod roditelja ili preseljenje).

Još jedan od veoma bitnih aspekata najboljeg interesa maloletnog deteta je pravo na obrazovanje i intelektualni razvoj.

Obrazovanje je temeljni faktor u oblikovanju budućnosti deteta, a najbolji interes deteta uključuje pristup kvalitetnom obrazovanju koje omogućava sticanje osnovnih znanja i veština, ali podstiče i razvoj socijalnih veza, samopouzdanja i kritičkog mišljenja. Osim formalnog obrazovanja, detetu treba omogućiti emocionalni i socijalni razvoj kroz učešće u vanškolskim aktivnostima, kao što su sport, umetnost, muzika i drugi hobiji koji mogu doprineti njegovoj kreativnosti i socijalnim veštinama. Pored navedenog, od esencijalne je važnosti da detetu bude obezbeđen pristup podršci za učenike sa posebnim potrebama, ukoliko je to potrebno, kako bi se obezbedio jednak pristup svim obrazovnim mogućnostima.

Za emocionalni razvoj deteta ključna je stabilnost i predvidljivost okruženja, što podrazumeva ostvarivanje **kontinuiteta** u odnosima sa roditeljima i važnim osobama u životu deteta (braća, sestre, rodbina), **smanjenje promena** koje bi mogle dovesti do promene ponašanja deteta, kao što su česta seljenja ili prekidi u odnosima sa roditeljima ili starateljima i ostvarivanje **rutine** i stabilnog životnog okruženja koje detetu omogućava da se oseća sigurno i voljeno. Temeljni okvir za razvoj deteta je porodica, tako da porodična dinamika igra ključnu ulogu u određivanju najboljeg interesa deteta. Dete najbolje napreduje u ljubavi, pažnji i sigurnosti koje im pružaju stabilni i podržavajući odnosi sa roditeljima ili starateljima i veoma je važno proceniti da li roditelji ili staratelji mogu obezbediti stabilno i sigurno okruženje koje detetu omogućava zdrav razvoj. Porodična nestabilnost zbog nasilja, zlostavljanja, finansijskih teškoća ili drugih faktora, može dovesti do toga da dete privremeno bude izmešteno iz porodice, u drugi dom ili pod starateljstvo, dok se ne steknu uslovi da se uspostavi stabilnost porodice, ukoliko je to u najboljem interesu deteta. S druge strane, ako roditelji mogu obezbediti stabilan i ljubavljivi ispunjen dom, čak i u slučajevima razvoda ili drugih izazova, sudovi će težiti da se dete vrati u te okolnosti, u meri u kojoj je to moguće. Porodična dinamika uključuje odnose između deteta i šire porodice - bake, deke, stričevi i tetke, kao i prijatelje porodice, koji mogu pružiti dodatnu emocionalnu podršku i pomoć detetu da se oseća voljeno i prihvaćeno. S tim u vezi, veoma je bitno da se, prilikom donošenja odluka o pravima deteta čuje njegovo mišljenje i da se uzmu u obzir njihove želje i potrebe, u skladu sa uzrastom u kome se

nalaze. To znači da institucije moraju da obraćaju pažnju na mišljenje deteta u kontekstu odluka o njegovoj budućnosti - na primer, da li želi da živi sa određenim roditeljem, kakve

aktivnosti i
ca svoje
deca svo
komunik
mogu do
no i pošt

Jedan o
deteta, i
nasilja i
od bilo
balnog, s
hodno p
tetu, om
u širem
uspostav
sudske i
prijave z

Ono što naročito treba imati u vidu je da je svako dete je-
dinstveno i da ima svoje specifične potrebe koje je potrebno
naročito pažljivo razmotriti i ceniti kako bi se na adekvatan i
njegov naj-

regulišu
ne regu-
deteta i
ebno za-
obrazo-
središtu
gana da
ostupaju

gujevcu
ksandra
gujevcu

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Paragraf Lex iOS aplikacija

Preuzmite na **AppStore**

POSEBNI UPRAVNI POSTUPCI

KOMENTAR ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PLANIRANJU I IZGRADNJI - "Sl. glasnik RS", br. 91/2025

Narodna skupština je 23.10.2025. usvojila Zakon o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji, a koji je stupio na snagu **24.10.2025. godine.**

Zakon sadrži 43 člana, i može se reći da su izmene i dopune **Zakona o planiranju i izgradnji** („Sl. glasnik RS”, br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon, 9/2020, 52/2021, 62/2023 i 91/2025 - dalje: Zakon) predložene iz razloga neophodnosti sprečavanja nove nezakonite gradnje, da postoji potreba unapređenja postupaka koji se vode radi izdavanja akata za izgradnju objekata, potrebe da se terminološki usklade odredbe, otklone tehničke greške u postojećem zakonu, a i iz razloga usklađivanja normi sa drugim važećim propisima, kao i da se pojedine norme izrade sa jasnijom sadržinom, budući da je bilo različitih tumačenja u praksi.

Član 1. Pored potrebe da se terminološki usklade odredbe, isprave određene tehničke greške koje su uočene u postojećem Zakonu, te norme zakona usklade sa drugim važećim propisima, pokazalo se kao neophodno i da se **precizira za koje tačno objekte se izrađuje studija zaštite nepokretnih kulturnih dobara, budući da je bilo različitih tumačenja u praksi.** Sadrži izmene i dopune koje se odnose na definicije, odnosno objašnjenja značenja pojedinih pojmova koji se koriste u propisu, te su tako dodate tač. 17a), 17b) i 17v), kao posledica izmene člana 133. Zakona, budući da pozitivni zakonski propisi do sada nisu prepoznavali ove vrste objekata.

Preciziran je pojam pripremnih radova u pogledu odvoženja upotrebljenog građevinskog materijala, odnosno građevinskog otpada na, kako se precizira *ovlašćenu* deponiju, kao i član 2. stav 2. tač. 78) Zakona, na način da se obaveza izrade studije zaštite nepokretnih kulturnih dobara odnosi na objekte u granicama nepokretnih kulturnih dobara od izuzetnog značaja i kulturnih dobara upisanih u Listu svetske kulturne i prirodne baštine, objekata u zaštićenoj okolini kulturnih dobara od izuzetnog značaja sa određenim granicama

katastarskih parcela i objekata u zaštićenoj okolini kulturnih dobara upisanih u Listu svetske kulturne i prirodne baštine.

U tački 82) reč: *građevinskog* briše se, te se predlaže da pojam *trasa koridora linijskog infrastrukturnog objekta* jesu katastarske parcele zemljišta navedene u rešenju o građevinskoj dozvoli za izgradnju koridora, dakle i zemljišta druge namene.

Posle stava 2. dodaje se stav 3, kojim se menja način računanja rokova propisanih Zakonom, pa se nakon stupanja izmena i dopuna **rokovi imaju računati u radnim danima, osim ukoliko su rokovi propisani u mesecima ili godinama.**

Zakonom je i sada propisano u mnogim slučajevima ovakvo računanje rokova, s tim da se sada takvo računanje odnosi na sve rokove.

Ovo se prema tekstu, smatramo **odnosi i na rokove za podnošenje pravnih lekova**, zbog čega nadležni organi trebaju da vode računa prilikom odlučivanja, jer ovakav način računanja rokova kod pravnih lekova nije uobičajen.

Članom 2. izmena i dopuna Zakona, a imajući u vidu buduća unapređenja sistema Centralne evidencije objedinjene procedure propisano je da će se i **dokumentacija u vezi sa uklanjanjem objekta kao i stručna kontrola tehničke dokumentacije ubuduće podnositi i kontrolisati elektronskim putem u cilju ujednačavanja prakse i postupanja nadležnih organa.**

Međutim kako do uspostavljanja novih funkcionalnosti Centralne evidencije objedinjene procedure iz člana 8. stav 1. Zakona, nije došlo, članom 42. je propisano da će se **do tog trenutka dokumentacija za podnošenje zahteva za uklanjanje objekta i stručnu kontrolu dostavljati u papirnoj formi.**

Članom 3. izmena i dopuna Zakona, propisuje se izmena u pogledu toga da treće lice koje traži da mu se u objedinjenoj proceduri prizna svojstvo stranke u postupku, odnosno ako na odluke donete u tom postupku izjavljuje pravne lekove, **nije dužno da koristi elektronske dokumente, niti da se nadležnom organu obraća elektronskim putem.**

Obaveza nadležnog organa je da u tom slučaju primi podnesak i dokument u papirnoj formi, dužan je da isti digitalizuje i

da potvrdi istovetnost te kopije originalu, čime kopija dobija istu dokaznu snagu kao original u okviru sprovođenja tog postupka.

Treća lica meri posrednik tehnički sprovodi

Na ovaj učesnik da, a tim da što la a da to stranke,

Članom izgradnje u pogled o izradi je za pos izrade St

Zakonod čija je re budžeta ukoliko s

U postu baviti m lo da li nih kult i postup odnosno kretnih l lokacijsk ovlašće nepokre

Prema č lokacijsk obavezu građevinskih par trebne o zakonom

Ovakvor vode dve svakom zvoli for

Dosadaš cije, i do no da je p da je izdvojen

be izgradnje objekta (a što investitor na nivou Idejnog rešenja nije mogao da predvidi), te su u tim situacijama investitori

bili obavezni da ponovo sprovedu parcelaciju, te da ponovo ishoduju lokacijske uslove.

Što se posle sta tačka 1) stavlja na tome katastar-

„A” i „B” zdavanje ova.

uređeno cele.

konoda- đevinske ojedinih vrednom dnog ze- pavljanja rivrede i m odno- 35. Zako- e.

imovin- ti pored ouprave rešenja zloženju i to kod

publičke ugovor o n o reše- kome se

be člana

formaci-

ktura; avodnja-

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

10. specifične vučne instalacije;

11. Transformatorske, stanice 10/0,4 kV, 20/0,4 kV 35/0,4 kV i 35/10 kV,
12. priključno razvodna postrojenja 10 kV, 20 kV i 30 kV;
13. merno-regulacione stanica za gas kod potrošača,
14. elektrodistributivne, elektroprenosne, anemometarski i meteorološki stubovi;
15. stubovi elektronskih komunikacija.

Članom 9. izvršeno je ispravljanje tehničke greške člana 70. Zakona, kojim se uređuje pitanje *Određivanje zemljišta za redovnu upotrebu objekta u posebnim slučajevima*, tako da su sada te odredbe preciznije, jasne, i nedvosmislene.

Član 10. je odredba člana 99. stav 2. Zakona, te je tom dopunom propisano da je za otuđenje neizgrađenog građevinskog zemljišta u javnoj svojini koja se sprovodi javnim nadmetanjem ili prikupljanjem ponuda javnim oglašom, po tržišnim uslovima, u skladu sa Zakonom, izričito propisana obaveza Republičkoj direkciji za imovinu Republike Srbije da pre oglašavanja neizgrađenog građevinskog zemljišta za otuđenje pribavi saglasnost Vlade.

Prema obrazloženju zakonodavca pokazalo se kao neophodno da se ovo pitanje uredi na ovaj način, kako bi se ujednačila praksa.

Član 11. odnosi se na **uspostavljanje jedinstva nepokretnosti**, koje je pitanje uređeno odredbom člana 106. Zakona, gde se predlaže da se odredba stava 6. tog člana Zakona menja, tako da se odnosi na sve navedene slučajeve formiranja katastarske parcele iz ovog člana, a ne samo na slučajeve kada se elaborat geodetskih radova izrađuje za potrebe razvrgnuća suvlasničke zajednice u sudskom postupku.

Prema **članu 12.** dodaje se još jedna vrsta objekta za koji građevinsku dozvolu izdaje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva, odnosno kao povereni posao izdaje autonomna pokrajina, ako se u celini gradi na teritoriji autonomne pokrajine.

To je prema obrazloženju predlagача bila inicijativa Ministarstva rudarstva i energetike, i to se odnosi na **objekte za skladištenje električne energije** budući da su baterije i elektrolizeri, kao i postrojenja za biometan nove tehnologije koje se moraju prepoznati u zakonu kao novi objekti te se mora ustanoviti izdavanje građevinske dozvole i za te objekte.

Član 13. menja i dopunjuje član 134. Zakona.

Ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva i posle poveravanja poslova, neposredno izdaje akte za izgradnju objekata preko 20.000 m², a kada je investitor već ishodio lokacijske uslove pred nadležnim organom jedinice lokalne samouprave, pored toga što ne postoji obaveza sprovođenja postupka revizije projekta, što je i do sada bilo propisano, **sada nema ni obaveze investitora da podnosi dokumentaciju koja je izrađena od strane lica upisanog u registar za izradu tehničke dokumentacije**, odnosno građenja objekata, u

skladu sa Zakonom i podzakonskim aktom kojim se na bliži način uređuje to pitanje (velika licenca).

Zakonom se nadalje **otklanja i tehnička greška** u stavu 7. istog člana, te je sada jasno da se isti odnosi na preuzimanje nadležnosti od organa autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kojima su poslovi povereni, kada u zakonom propisanom roku ne reše o zahtevu koji je stranka uredno podnela, i to za izdavanje lokacijskih uslova, građevinske i/ili upotrebne dozvole.

U tim slučajevima nadležno ministarstvo će, po zahtevu stranke, preuzeti nadležnost za izdavanje svih akata, a po preuzimanju nadležnosti, svi dalji postupci o istom zahtevu, vodiće se pred nadležnim ministarstvom.

Konačno, ovim zakonom je propisano i da će, u slučaju kada organ od koga je nadležno ministarstvo preuzelo nadležnost ne dostavi spise predmeta u propisanom roku iz stava 8. ovog člana, ministarstvo samostalno, preko centralne evidencije preuzeti spise predmeta, što se u praksi i do sada dešavalo jer organi autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave najčešće nisu bili ažurni u postupanju po pozivima za dostavljanje spisa.

Članom 14. izvršeno je **ispravljanje tehničkih grešaka i terminološko usklađivanje** u članu 134. Zakona.

Sada odredbe ovog člana jasno ukazuju da jedinica lokalne samouprave može odlukom nadležnog organa jedinice lokalne samouprave preneti investitorska prava i na pravno lice čiji je osnivač ili većinski vlasnik Republika Srbija i koje je osnovano da vrši investitorska prava ili kome je odlukom Vlade preneto da vrši investitorska prava, uz prethodnu saglasnost tog pravnog lica.

Takođe, preciziranje se odnosi i na slučaj, kada je izuzetno, ako se radi o državnom putu, koji je istovremeno i gradska saobraćajnica, odnosno deo državnog puta koji prolazi kroz naselje, investitor dužan da pre podnošenja zahteva za građevinsku dozvolu, **pribavi saglasnost pravnog lica čiji je osnivač ili većinski vlasnik Republika Srbija koje je nadležno da upravlja takvim objektima na projekat za građevinsku dozvolu.**

Napominjem da je u ovim slučajevima već bila propisana obaveza nadležnog organa za izdavanje građevinske dozvole jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se to naselje nalazi, da u postupku izdavanja lokacijskih uslova obavezno pribavi i uslove pravnog lica čiji je osnivač ili većinski vlasnik Republika Srbija koje je nadležno da upravlja takvim objektima.

Članom 15. izvršeno je preciziranje odredbe člana 135. stav 1. Zakona, na način da se **građevinska dozvola izdaje investitoru koji između ostalog dostavi i rešenje o saglasnosti na Plan upravljanja otpadom**, čime se vrši dodatno usaglašavanje sa važećim propisima iz oblasti zaštite životne sredine

(Zakon o upravljanju otpadom, Uredba o načinu i postupku upravljanja otpadom od građenja i rušenja).

Ovom odredbom... 17. čl. 7. stav 1. tačka 1. i 2. je u obrazloženju... u stavu 1. organ iz... ke, koji r... hteva."

Ovakvo... bi se pro... na koji s... u skladu... propušta... dostatke... tramo i d... Dakle, o... naveden... kazalo d...

Ostaje n... i odgovor... trebljava...

Član 16. uređuje gradnju uz zahte člana, pr pravo na i postup njuju se tanje „P samo na

Članom „Rok važ jašnjava ne izvrši snažnos

Pojašnje čaju kad za deo o svih delo

Smatram mene ov

Takođe, zi roka z gde je ta kojim je nosti reše

pribavljanje, nadležni organ može izdati upotrebnu dozvolu u dodatnom roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

a 145. Za ni organ va, a ne e, s obzi stupanje objekata, određuju , gde or e rešenje

pročito u ada mo- adležnog tevu po

an odbi- zahtevu o odnosi vođenje iz člana ležan za lobrenju

a, kojim i postati nogu po

e sa pra- iključke, građenja objekti, enja pri- ozvolu za i podza-

ministra ebne do- jektima, a komu- jekata. te sada ešenja o

ili te oba- dostavlja i uz

Naglašavamo da je članom 41. propisano da za sve objekte za koje nije izdata upotrebna dozvola, a protekao je rok za njeno

zahtev za upotrebnu dozvolu.

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Takođe se **više ne propisuje obaveza da se uz prijavu radova dostavlja saglasnost na studiju o proceni uticaja na životnu sredinu, ako se radi o objektu za koji je utvrđeno da podleže izradi studije o proceni uticaja na životnu sredinu, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine.**

Naime, izmenama od 2023. godine je to pitanje uređeno tako da se uz zahtev za građevinsku dozvolu dostavlja odluka o saglasnosti na studiju i studija o proceni uticaja na životnu sredinu, odnosno odluka da nije potrebna procena uticaja na životnu sredinu.

Uz prijavu radova za linijske infrastrukturne objekte, pored ostalih dokaza propisanih stavom 2. člana 148. Zakona, kada je rešenje o građevinskoj dozvoli izdato na osnovu konačnog rešenja o eksproprijaciji, dostavlja se i akt ministarstva nadležnog za poslove finansija o uvođenju u posed nepokretnosti, u skladu sa posebnim zakonom, odnosno zaključen ugovor o pravu službenosti u skladu sa ovim zakonom, kao i izjava investitora o prihvatanju rizika drugačijeg rešavanja u postupku eksproprijacije nepokretnosti, ako nije dostavljeno pravnosnažno rešenje o eksproprijaciji.

Time se dakle investitor svesno izlaže riziku u slučaju kada rešenja o eksproprijaciji još uvek nisu pravnosnažna, odnosno kada se protiv njih vode sporovi čiji je ishod neizvestan.

Naravno ove odredbe imaju za cilj da se zbog dugotrajnih postupaka ne ometa gradnja infrastrukturnih objekata koji imaju veliki značaj.

Stav 9. člana 148. je izmenjen tako da **investitor ima obavezu ponovne prijave radova ako je nadležni organ doneo rešenje o izmeni građevinske dozvole.**

Ovakva odredba je logična s obzirom na to da se izmenom građevinske dozvole menjaju odlučne činjenice i okolnosti koje utiču na promene u prostoru, na postupke izdavanje akata radi izgradnje objekta, i to kako one u pogledu investitora (član 141. Zakona), tako i one u pogledu promena sadržanih u članu 142. Zakona.

U stavu 10. je izvršeno usklađivanje sa izmenom člana 53a Zakona.

Članom 21. je u članu 152. stav 4. Zakona precizirano da se izuzetak u odnosu na objekte iz člana 2. tačka 37) Zakona, ne odnosi na objekte koji imaju temelje, kao i za elektroenergetske vodove prenosivog sistema.

Naime, prema odredbi člana 152. stav 3. Zakona izvođač uz izjavu o završetku izgradnje temelja prilaže geodetski snimak izgrađenih temelja, a uz izjavu o završetku izgradnje objekta u konstruktivnom smislu geodetski snimak objekta, u skladu sa propisima kojima je uređeno izvođenje geodetskih radova, a prema stavu 4. istog člana (koji se menja), izuzetno od stava 3. za objekte iz člana 2. tačka 37) ovog zakona ne dostavlja se izjava o završetku izrade temelja.

Dakle, **izvođač radova ima obavezu dostavljanja izjave o završetku izrade temelja za sve objekte koji imaju temelje kao i za elektroenergetske vodove prenosivog sistema.**

Podsećamo da prema članu 2. tačka 37) Zakona linijski infrastrukturni objekat-linijska infrastruktura jeste javni put, javna železnička infrastruktura (mreža pruga kojom upravlja upravljač infrastrukture, koloseci u službenim mestima i prateći objekti u funkciji železničkog saobraćaja), metro, aerodromska infrastruktura, kao i objekti u njihovoj funkciji, vodna saobraćajna infrastruktura u lučkom području (operativne obale za pristajanje plovila i sl.), kao i plovni putevi i hidrotehnički objekti koji se grade na njima (plovni kanali, naperi, paralelne građevine sa traverzama, pregrade, pragovi, kaskade, ševroni, brodske prevodnice, nasipi sa pripadajućim objektima (ustave, fiksne crpne stanice), kaskadne i reverzibilne hidroelektrane i obaloutvrde)), prenosna i distributivna mreža (elektroenergetski vod i dr.), naftovod, produktovod, gasovod, derivacioni cevovod, linijska infrastruktura žičara kao podsistema javnog transporta lica ili materijala, infrastruktura kablovskih i bežičnih elektronskih komunikacija, u skladu sa propisima kojima se uređuje izgradnja objekata elektronskih komunikacija, linijska komunalna infrastruktura (vodovodna i kanalizaciona infrastruktura i sl.), koji može biti nadzemni ili podzemni, čija izgradnja je predviđena odgovarajućim planskim dokumentom i/ili podzakonskim aktima kojima se uređuje izgradnja objekata elektronskih komunikacija, kao i objekti u njihovoj funkciji.

Članom 22. je dopunjena odredba člana 153. stav 6. Zakona, tako što je za objekte iz člana 133. tačka 9, čiju izgradnju finansira Republika Srbija, pored stručnog nadzora, i konzervatorskog nadzora, potrebno da investitor obezbedi i projektantski nadzor, naravno od strane privrednog društva koje ispunjava uslove za projektovanje te vrste objekata, čime se kontrola nad izvođenjem radova pojačava projektantskim nadzorom.

Napominjemo da **projektantski nadzor ne pokriva obaveze koje se odnose na zakonske obaveze investitora o stručnom nadzoru, ali pored ostalog obuhvata kontrolu izvođenja radova, proveru da li se radovi izvode u skladu sa projektom, obuhvata obilazak gradilišta tokom građenja, obaveštavanje investitora i izvođača radova o svim greškama nastalim tokom izvođenja, a naročito o odstupanjima od tehničke dokumentacije, davanje mišljenja i odobrenja u pogledu delova Projekta za izvođenje koje je izradio izvođač, tumačenje i pojašnjenje izvođaču nejasnoća vezanih na tehničku dokumentaciju, procenu izvedenih radova i njihove usklađenosti s projektom i zahtevima projektanta tokom građenja, i drugo.**

Članom 23. se u članu 157. stav 1. Zakona ispravlja tehnička greška i dodaje stav 2. kojim je propisano da se za linijske infrastrukture objekte-državne puteve pod uslovima propisanim Zakonom i podzakonskim aktom može odobriti puštanje u probni rad, odnosno odobriti odvijanje drumskog saobraćaja na državnom putu u režimu probnog rada.

Razlozi za izmenu Zakona dati su detaljno u obrazloženju predlagača, koji smatra da se ti razlozi ogledaju u činjenici da je celishodno i svrsishodno omogućiti probni rad na državnim putevima, a ne na lokalnim, kako se to predviđeno u Zakonu, njavaju to da bi se moglo dogoditi da se zbog toga, zbog toga, čaj, ali ne zbog toga, ali ne zbog toga, ali ne zbog toga, ali ne dozvole.

Ovi uslovi
pisao mo
objekata
na zemlj
pis katas
odnosno
pre izdav
nose na

Takođe, tor, pre formira ne, odno lokalne s

Imajući u
kom bro
državnih
vremena
janje kat
izgrađen
nekoliko
imovinski

Da bi se
propisano
biti r
odvijanj
žimu pr
trpi zbog
i postoje

Zakonod
nog rada
njavaju s
za objek
izveštaj o
stoje mo
merama
ako na d
za koje s
geodetski
vinskog i
slu, a što
čije dono

Naime, članom 55. proširena su ovlaštenja ministra pa on briže, između ostalog propisuje i uslove i postupak uspostavljanja

režima probnog rada radi odvijanja drumskog saobraćaja na državnim putevima.

Že... 34... 150... 11... 7... da jasno uka-
da, odno-
ukturnog
atra teh-
nostalno

reciziran
u slučaju
investitor
ure, pre
rđuje na
kturu, ili
frastruk-
ozvolom
bjekta.

cije, kao
postupka

se jasno
upotreb-
e, elabo-
e delove
emne in-
državnog

ako po
ležan za
ji neusa-
bnoj do-
žiće usa-
objektu i

ve držav-
saglaše-
ležan za

dozvoli
lužbenoj
ga da u
ese zah-
potrebnu
ataka na
aje novo

aglašeno-

podataka u elaboratu geodetskih radova, izmeni upotrebn
dozvola u postupku po službenoj dužnosti, odnosno za to

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se

Skenirajte QR kod

treba da postoji zahtev stranke, i taj zahtev mora da se podnese u određenom roku.

Članom 26. član 167. Zakona je dopunjen novim stavom, po predlogu je to stav 2, te će prema njemu organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove građevinarstva doneti rešenje o uklanjanju objekta i u svim slučajevima kada vlasnik objekta izgrađenog u skladu sa zakonom podnese zahtev za uklanjanje objekta nadležnom organu, što je prema obrazloženju predlagača i do sada bila praksa.

Naime, nadležni organ je do sada prema Zakonu, za objekat za koji utvrdi da je usled dotrajalosti ili većih oštećenja ugrožena njegova stabilnost i da predstavlja neposrednu opasnost za život i zdravlje ljudi, za susedne objekte i za bezbednost saobraćaja, postupao po službenoj dužnosti ili na zahtev zainteresovanog lica, a sada se dakle predviđa da se u svim slučajevima pristupi uklanjanju objekta kada je zainteresovano lice vlasnik objekta.

U članu 167. Zakona dosadašnji st. 2. do 7. postaju st. 3. do 8.

Članom 27. je u članu 167. stav 1. Zakona precizirano da se uklanjanju objekta, odnosno njegovog dela za objekat za koji utvrdi da je usled dotrajalosti ili većih oštećenja ugrožena njegova stabilnost i da predstavlja neposrednu opasnost za život i zdravlje ljudi, za susedne objekte i za bezbednost saobraćaja, osim u slučaju izvršenja inspeksijskog rešenja, **može pristupiti samo na osnovu dozvole o uklanjanju objekta, odnosno njegovog dela.**

Takođe je dopunjena tačka 3. stav 2. istog člana Zakona, te je propisana **obaveza dostavljanja Plana upravljanja građevinskim otpadom, ako se radi o objektu za koji je posebnim propisom utvrđena ova obaveza.**

Na kraju člana 168. Zakona, je dodat i novi stav (stav 7) kojim se predviđa **obaveza dostavljanja dokaza o skladištenju građevinskog otpada za objekte za koje se izrađuje Plan upravljanja građevinskim otpadom, organu koji je izdao rešenje - dozvolu o uklanjanju objekta.**

Dopunama je prema tome izvršeno i usklađivanje sa izmenama zakona iz 2023. godine, koje se odnose na upravljanje, odlaganje i deponovanje građevinskog otpada u toku izvođenja radova, kao i sa propisima o zaštiti životne sredine.

Članom 28. je dodat novi član 168a, kojim se obavezuje investitor izvođenja radova na uklanjanju objekta odnosno njegovog dela, da podnose prijavu radova u skladu sa članom 148. Zakona, što znači da se u potpunosti primenjuju te odredbe u pogledu prava i obaveza investitora, izvođača radova, postupanje nadležnih organa i drugo, a čime je, po obrazloženju predlagača ujednačena praksa pribavljanja akata za građenje i uklanjanje objekata propisanih Zakonom.

Članom 29. dopunjen je član 170. stav 3. Zakona, u pogledu obaveze da se pored do sada propisane obaveze uređenja zemljišta i odvoza građevinskog otpada, sada izvrši i skladištenje

otpada po izvršenom uklanjanju objekta, odnosno njegovog dela, sve to uz poziv na propise o zaštiti životne sredine (Zakon o upravljanju otpadom, Uredba o načinu i postupku upravljanja otpadom od građenja i rušenja i drugi).

Članom 30. u stavu 1. člana 171. Zakona, je konkretizovano da se o **uklanjanju objekta, odnosno njegovog dela i to za objekat za koji se utvrdi da je usled dotrajalosti ili većih oštećenja ugrožena njegova stabilnost i da predstavlja neposrednu opasnost za život i zdravlje ljudi, za susedne objekte i za bezbednost saobraćaja (član 167. stav 1. Zakona), stara republički, pokrajinski, odnosno organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove građevinske inspekcije, koji se stara i o izvršenju rešenja o vraćanju objekta u prvobitno stanje, koja se donose na osnovu ovog zakona.**

Članom 31. je izvršena dopuna u članu 176. stav 1. Zakona, pa je u tom stavu dodata još jedna tačka pod brojem 6a. kojom se **proširuju ovlašćenja građevinskog inspektora tako što se građevinski inspektori ovlašćuju da vrše kontinuirano praćenje promena stanja u prostoru i da o tome sedmično obaveštavaju Republičku građevinsku inspekciju, čime se očigledno želi postići bolja prevencija, u pogledu nezakonite gradnje ali i kontrola svih subjekata koji učestvuju u izgradnji objekata koja se vrši na osnovu akata izdatih od strane nadležnih organa.**

Dopuna ovog člana izvršena je i sa nova tri stava, pa se u novom stavu 3. za objekte koji se grade bez akata izdatih u skladu sa ovim zakonom, ovlašćuje nadležni građevinski inspektor da donosi rešenje o obustavi radova i uklanjanju objekta (što je već propisano odredbom člana 176. stav 1. tačka 1) Zakona), s tim što je predloženo da se sada to rešenje bez odlaganja dostavlja republičkom građevinskom inspektor, dok se objekat uklanja, ili sa zemljištem ispod objekta, ili deo objekta, odnosno posebni deo objekta, postaje javna svojina Republike Srbije.

Stavom 4. je predloženo da će se rešenje koje se donosi u skladu sa ovlašćenjem iz prethodno navedenog stava izvršiti na teret lica koje je izgradilo objekat, a stavom 5. propisana je obaveza republičkog inspektora (kome se rešenje dostavlja), da to rešenje dostavi Agenciji, koja upoređuje rešenje sa ID brojem objekta iz evidencije o utvrđenim promenama na objektima koji nisu upisani u katastar nepokretnosti i prosleđuje potvrdu Zavodu, radi upisa prava svojine u korist Republike Srbije.

Napominjemo da **evidencija o utvrđenim promenama na objektima** sadrži podatke o promenama na objektima za teritoriju Republike Srbije (izuzev teritorije Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija) nastalim izgradnjom, dogradnjom ili uklanjanjem objekata na terenu u odnosu na stanje upisano u katastru nepokretnosti, da je odredbama Zakona o državnom premeru i katastru propisano praćenje promena na nepokretnostima poređenjem podataka katastra nepokretnosti

sa podacima dobijenim periodičnim snimanjem teritorije Republike Srbije iz vazduha ili podacima dobijenim drugim metodama i postupcima, a takođe odredbe Zakona o ozakonje-

nju objekta
u katastra
poslove

Pored iz
novi stav
nom raz
cedure e
stavi rad
pored ve

Članom
rešenja
se protiv
upravni

Prema to
građevin
ovlašćen
stupku, i
biti mog
akata, sv
rovima (

Usvojeni
zakonom
stupka v
i urbani
lokalne s
strane re

Članom
ovlašćen
7. tačka
pisuje e
getskih s
jeće zgra
i sadržin
soša, pro
getskih p
za unapr

Ministro
člana Za
ranja od
zetnike k
niranja, i
formu i r

Prema o
nje podz
nja sa evro
materijalnih odredbi zakona.

Dodali bismo u vezi tačke 12), iz razloga što posebnim propisom nije uređeno pitanje forme i maksimalnog iznosa polise osiguranja, a praksa ukazuje da za tim postoji potreba.

zloga ko
bjekta ili
onošenje
sa pred-
postupka
rumskog
upka pri-
e stanice
riključke
ja ili ek-

i posle-
stavu 3,
ažnjava-
u uprave
dozvolu
rađevin-
rešenja
đevinsku
otrebnoj
. 8d, 56,

eti nad-
bim po-

kod pre-
vanje in-
ostojećih
na snagu
kalne sa-
ijska do-
e izdaju.
u članu

5, a od-
na snagu
adnju te-
daje gra-
anistički
adnja te

za spro-
ana stu-

podzakonskih

akata iz ovog zakona primenjivati podzakonski akti doneti na

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

osnovu Zakona ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Nesporno je da s obzirom na predložene izmene i dopune postoji potreba da se podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donesu, te imajući u vidu obim izmena, smatramo da je rok od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona primeren.

Članom 38. je u prelaznim i završnim odredbama jasno propisano da će se započeti postupci za rešavanje zahteva za izdavanje odobrenja za izgradnju, lokacijske uslove, građevinske dozvole, upotrebne dozvole i drugih zahteva za rešavanje o pojedinačnim pravima i obavezama podnetih do dana stupanja na snagu ovog zakona, **okončati po propisima po kojima su započeti.**

Prelazna odredba ne dovodi u nedoumicu postupanje nadležnih organa i nedvosmisleno ukazuje na koji način će se voditi započeti postupci.

Članom 39. je propisano da će važeći planski dokumenti koji su doneti pre 1. januara 1993. godine, prestati da važe po isteku 12 meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, a organi nadležni za njihovo donošenje dužni su da u tom roku donesu novi planski dokument.

Dakle, **nadležnim organima se u ovim slučajevima daje novi rok za donošenje planske dokumentacije, što je bilo propisano i ranijim zakonima i izmenama i dopunama (važeći rok je 4. avgust 2025. godine).**

Kako nisu doneti novi planski dokumenti u određenom roku, smatramo opravdanim da se rok važenja planskih dokumenata koji su doneti pre 1. januara 1993. godine, produži, i da se nadležnim organima omogući da u istom roku donesu plansku dokumentaciju u skladu sa važećim propisima.

Članom 40. određen je rok važenja lokacijskih uslova ishodovanih pred nadležnim organom jedinice lokalne samouprave, koji se mogu priložiti u slučaju kada investitor gradi objekat preko 20.000 m², a dozvolu izdaje ministarstvo.

Investitor iz člana 134. stav 4. Zakona nema obavezu ishodovanja novih lokacijskih uslova pred nadležnim ministarstvom, ukoliko su važeći lokacijski uslovi izdati od strane organa jedinice lokalne samouprave do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članom 41. propisuje se da za sve objekte za koje nije izdata upotrebna dozvola, a protekao je rok za njeno pribavljanje, nadležni organ može izdati upotrebnu dozvolu u dodatnom roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Dakle, **omogućeno je investitorima da pribave upotrebne dozvole za objekte koji su izgrađeni u skladu sa propisima, odnosno nadležni organ može izdati upotrebnu dozvolu u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, naravno samo u slučaju ukoliko su za to ispunjeni uslovi propisani Zakonom.**

Naime, u praksi su najčešće situacije da investitori koji žele da pribave upotrebnu dozvolu u tom postupku ne mogu da prilože građevinske dozvole na osnovu kojih je izgrađen objekat, jer je istekao rok njihovog važenja, između ostalog i zbog toga što nije pribavljena upotrebna dozvola.

Članom 42. je propisano da će se do uspostavljanja novih funkcionalnosti Centralne evidencije objedinjene procedure iz člana 8. stav 1. Zakona, dokumentacija za podnošenje zahteva za uklanjanje objekta i stručnu kontrolu dostavljati u papirnoj formi.

ZAKON O PLANIRANJU I IZGRADNJI

SPECIJALNO ZA PRAVOSUDNE PROFESIJE

KOMENTAR ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SUDSKIM TAKSAMA - "Sl. glasnik RS", br. 91/2025

Zakon o sudskim taksama („Sl. glasnik RS”, br. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001 - dr. zakon, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - dr. zakon, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015, 95/2018 i 91/2025 - dalje: Zakon) propisuje obavezu plaćanja taksi u sudskim postupcima, osnovice za obračun i načine oslobađanja od plaćanja, taksenu tarifu i dr. Pre svega, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 91. stav 1. i članu 97. tačka 15) *Ustava Republike Srbije* („Sl. glasnik RS”, br. 98/2006 i 115/2021) kojim je propisano da se sredstva, iz kojih se finansiraju nadležnosti Republike Srbije, obezbeđuju iz poreza i drugih prihoda utvrđenih zakonom, odnosno obezbeđuje finansiranje ostvarivanja prava i dužnosti Republike Srbije, utvrđenih Ustavom i zakonom.

Motivi za donošenje ovog zakona su, između ostalog, tekuća komunikacija sindikata pravosuđa i Vlade Republike Srbije, odnosno Ministarstva pravde, odnosno izričiti zahtevi predstavnika zaposlenih u pravosuđu za poboljšanjem materijalnog položaja u ovoj trećoj grani vlasti, ali i realni finansijski pokazatelji koje je izvršna vlast iskazala u svom predlogu-nacrtu ovog zakonskog projekta. U tom kontekstu u određenoj meri uključeno je i Ministarstvo finansija, budući da se predlogom budžeta za narednu godinu moraju unapred planirati određena budžetska sredstva za ove namene. Formirana je Radna grupa od strane Ministarstva pravde, a radi koncipiranja potrebnih zakonskih odredaba.

Postojeći normativni okvir pokazuje niz ograničenja koja umanjuju ukupnu efikasnost naplate. Značajne razlike u praksi naplate između sudova različitih nivoa i vrsta, kao i neujednačeno postupanje u vezi sa momentom nastanka obaveze i primenom oslobađanja od plaćanja, dolazi do zastarelosti potraživanja ili nepotpune primene taksene obaveze, ukazuju na potrebu za sveobuhvatnijim uređenjem ovog pitanja. Raspoloživi podaci koje su sudovi dostavili za 2023. i 2024. godinu pokazuju da u proseku više od 40% izrečenih sudskih taksi ostaje nenaplaćeno, a preko 700 miliona dinara godišnje se prosleđuje javnim izvršiteljima. O tim uočenim neujednačenostima u implementaciji ovog dela sudske delatnosti svedoči odlučna činjenica da u naplati taksi prednjače

osnovni i privredni sudovi, imajući u vidu stvarnu nadležnost ovih sudova. Ova heterogenost u ostvarivanju prihoda dodatno potvrđuje potrebu za preciznijim zakonskim uređenjem, uspostavljanjem unutrašnje kontrole naplate sudskih taksi. Realna vrednost sudskih taksi se smanjivala usled toga što visina taksi nije menjana od 2009. godine, uprkos značajnim promenama u ekonomiji države.

Konstatovani su i brojni pravni nedostaci, kao npr. u vezi sa momentom nastanka taksene obaveze i postupanjem u slučaju povlačenja tužbe ili mirnog okončanja spora, odnosno zbog nesavršenosti pravnih normi dolazilo je do različitih tumačenja koja su dovodila do neujednačene sudske prakse i pravne nesigurnosti, čemu treba dodati i relativno kratak rok od tri godine za nastupanje zastarelosti postupka naplate. Pored toga, uočene su neujednačenosti u postupanju sudova i drugih organa u pogledu blagovremenog i jasnog obaveštavanja obveznika o postojanju taksene obaveze, što je rezultiralo smanjenom naplatom i povećanim brojem sporova. Procenjeno je da se poboljšanje u sistemu naplate ne može postići samo izmenom postupanja organa, već da je neophodna izmena samog zakona. Iako se posledice uočenih nedostataka direktno odnose pre svega na stranke u postupku, kao i na same organe koji sprovode zakon u delo, u širem smislu posmatrano ti nedostaci pogađaju sve budžetske korisnike. Dakle, moralo je biti jasno da je reč o vrsti javnog prihoda, koji mora biti transparentan i predvidiv, odnosno kada obaveza nastaje ili prestaje, a kao deo ukupnih troškova sudskih postupaka.

Usklađivanjem iznosa pojedinih taksi sa aktuelnim ekonomskim prilikama obezbeđuje se očuvanje realne vrednosti prihoda od taksi i stvaraju se preduslovi za stabilnije budžetsko planiranje. Cilj je da se svi navedeni efekti ostvare u roku od dve do tri godine od stupanja zakona na snagu, pri čemu će se rezultati meriti kroz smanjenje broja sporova, veću naplatu, efikasnije postupanje i dosledniju primenu instituta oslobađanja od takse. Izmenama i dopunama Zakona se značajno menjaju i pojednostavljuju pojedini aspekti postojećih procedura koji se odnose na utvrđivanje i naplatu sudskih taksi, čime se smanjuje administrativno opterećenje za stranke.

Primena izmena i dopuna Zakona ne zahteva donošenje podzakonskih akata od strane Ministarstva pravde, niti izmenu drugih propisa. Izvršene intervencije u određenim

odredbama
primeni
kao što j
traži ove
za overu
koje se o
ku i post
budući o
nepokre

Pored na
je se odr
sudskih
sudskih
držani u
suda da
zakona i
koje su s
sistem n
sti javnih
ranju tek
ovaj zak

Ministar
od 7. do
Nacrtu z
taksama
šitelji i o
je Odbor
usvojio o
predlaže
Zakona o
50 odsto
zbog pro
cena, inf
odnosno
ovi fakto
čin funk
sistem. O
za pobol
no izvrše
na, kao
zakona,
Ovim pro
denog s
pnošću
gana. Up
prava na
nog pristupa
i socijalnom elementu, odnosno precizirane su i odredbe o oslobađanju od plaćanja sudskih taksi ili njihovom smanjenju.

Prema tome, izmene i dopune Zakona izraz su stremljenja da se pravosudni sistem prilagodi novim ekonomskim uslovima i da se obezbedi održivo finansiranje budžeta Republike Srbije.

avljanja jav
dnosi na
h javnih

dopuna
dacima o
ta u koji
te i broju
kao i Vr
sudova,
ih sudo
odataka

tivne ak
ciji (obu
a, javnih
videncija
dnačene
u radu
suštinski
doprino
i organa
lja pred
šenja ne
u kojima
adi bolje
subjek
ka većoj
manjim
van sud
se, ali se
računa i
ate u na
vnom su
u pojed
kog kon
rimedbe
osnovni
sklađiva
a pažnja
ičnosti u

se raču
obzirom
ližavanja
om želimo

priljubljenje Evropskoj uniji. U tom smislu relevantan je **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike**

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Srbije sa druge strane („Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori”, br. 83/2008), a u pogledu odredbe Sporazuma u „Naslov VII - Pravosuđe, sloboda i bezbednost, u okviru kojeg je član 80. - Jačanje institucija i vladavina prava.”- Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, odnosno sačinjavati propisanu tabelu usklađenosti, niti je potrebno koordinirati ovu delatnost sa Evropskom komisijom zbog specifičnosti materije i dominantnog nacionalnog opusa. Posebno su značajne smernice Saveta Evrope koje se odnose na pristup pravdi i pravičnost sudskih postupaka, kao što su Preporuka Rec(84)5 o naplati sudskih taksi i Preporuka Rec (2001)3 o pristupu pravdi za lica u teškom materijalnom položaju. Ove preporuke ukazuju na potrebu da sudske takse ne smeju predstavljati finansijsku prepreku za pristup sudu. S obzirom na to da se predloženim izmenama ne uvode novi postupci, niti se značajno menjaju postojeće nadležnosti, neće biti potrebno angažovanje dodatnih ljudskih resursa. Takođe, postojeći materijalni i tehnički kapaciteti (prostor, oprema, softveri) u sudovima i javnoizvršiteljskim kancelarijama smatraju se dovoljnim za primenu novog zakonskog rešenja.

Pregled dosadašnjih i sada usvojenih/izmenjenih odredaba u integralnom tekstu Zakona o sudskim taksama

Izmenom člana 2. stav 3. Zakona, precizira se taksena obaveza učesnika sudskog poravnjanja, jer po dosadašnjem rešenju zakona nije bio jasan jezički izraz pravne norme, odnosno stvarana je nedoumica u praksi da li celu taksu treba da plati svaki od učesnika poravnjanja ili na određene delove, što je ovom izmenom precizirano na navedeni način. Dakle, **izvršeno je preciziranje u članu 2. stav 3. Zakona koje se odnosi na obavezu plaćanja sudske takse za sudsko poravnanje, koju plaćaju obe strane u jednakim delovima, osim ako nije drugačije ugovoreno u samom poravnanju, što ima za cilj pravičniju raspodelu troškova kada su obe strane zainteresovane za ishod postupka, čime se postiže ravnoteža i smanjuje mogućnost jednostranog opterećenja.**

Izmenom člana 3. stav 2. zakona **preciziran je momenat nastanka obaveze, što onemogućava izbegavanje plaćanja, vođenje nepotrebnih sporova i neusaglašenost sudske prakse, što može dovesti i do nastanka zastarelosti u naplati.** Pre svega, postoji rizik od neujednačene prakse u primeni novih zakonskih rešenja, naročito u pogledu tumačenja momenta nastanka taksene obaveze. Različito postupanje sudova i tužilaštava u ovim slučajevima moglo bi dovesti do pravne nesigurnosti, neujednačene naplate taksi, kao i porasta broja prigovora i žalbi stranaka. U cilju ublažavanja ovog rizika,

planirane su mere usmerene na unapređenje unutrašnje prakse kroz stručne sastanke, edukacije u okviru strukovnih tela i redovnu koordinaciju sa pravosudnim organima radi postizanja ujednačenog postupanja. Precizira se član 3. stav 2. Zakona odnosno trenutak kada nastaje taksena obaveza za tužbu. Ovom izmenom **taksa za tužbu nastaje ranije danom zaključenja pripremnog ročišta ili prvog ročišta za glavnu raspravu, ali samo ako postupak nije okončan pre održavanja ročišta posredovanjem, mirnim rešavanjem radnog spora, sudskim poravnanjem, priznanjem tužbenog zahteva ili odricanjem od tužbenog zahteva.** Ova izmena omogućava da se taksena obaveza predvidi već u fazi kada su pripremljene već završene, ali postupak još nije okončan, čime se obezbeđuje pravovremeno plaćanje takse. Pored toga, jasnije je utvrđeno kako i kada nastaje taksena obaveza za odgovor na tužbu, tako što se precizira da taksena obaveza za odgovor na tužbu nastaje srazmerno uspehu u sporu, i to danom dostavljanja pravnosnažne odluke koja okončava postupak, što znači da će strana koja nije uspela u sporu snositi veći deo troškova, čime se izbegava da jedna strana bude neopravdano opterećena. Novodonetim stavom 3. ovog člana takođe se vrši preciziranje momenta nastanka taksene obaveze, jer taksena obaveza za tužbu nastaje danom dostavljanja odluke kojom se postupak okončava tužiocu, a usled njegovih propusta zbog kojih je doneta odluka o okončavanju postupka (zbog izostanka, povlačenja tužbe, odabacanja tužbe i obustave postupka).

U članu 5. stav 2. reč: *pravnosnažnosti* zamenjuje se rečima: *dostavljanja pravnosnažne*, čime se takođe **precizira momenat nastanka taksene obaveze, budući da klauzula pravnosnažnosti na odluci je administrativna radnja upravnog suda internog karaktera, što dovodi do nedoumica kod stranaka o nastanku taksene obaveze, pa i postupka prinudne naplate takse.** Preciznije uređenje pojedinih instituta, kao što su momenat nastanka obaveze plaćanja takse (čl. 3. i 39) i način utvrđivanja vrednosti predmeta spora, omogućava dosledniju i bržu primenu propisa u praksi, čime se smanjuje prostor za proizvoljnost, kao i broj sporova i pritužbi u vezi sa obračunom i naplatom takse. Na efikasnost i transparentnost rada sudova direktno utiče stepen realne naplate taksi. Primeri iz prakse pokazuju da sudovi troše značajne resurse na obradu i ponovno slanje opomena, a da pritom ne uspevaju da obezbede prihode. U Prvom osnovnom sudu u Beogradu, tokom 2023. godine utvrđen je iznos sudskih taksi od preko 577 miliona dinara, od čega je nenaplaćeno ostalo više od 150 miliona dinara. Ovakva praksa opterećuje administrativni aparat i umanjuje pravnu izvesnost, što predloženim izmenama treba prevazići. Ovo unapređenje ima indirektan efekat na efikasnije korišćenje ljudskih i tehničkih resursa u sudovima, jer umanjuje potrebu za dodatnim tumačenjima i ispravkama u postupku naplate. Određivanje minimalne vrednosti predmeta spora u praksi će smanjiti administrativne troškove vezane za obradu netipičnih ili nepravilno formulisanih tužbi. Dakle, u

članu 5. stav 2. Zakona predviđeno je da taksena obaveza za podneske i odluke u upravnim sporovima u stvarima penzijskog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja, dečijeg dodatka

starateljstvu, dostavljanje, odbacivanje, jasan i k... ska obav

U članu... što dovo... tri na pe... potraživa... dužava... sudskih... ve napla... svoje ob... štim pra... usklađuj... finansijs... naplatu... obaveza... obaveza... duže sa... de, a po... ne koji u... praktičar... plaćanje... rok jasno

Izmenom... ćanja ta... njuje. P... bođenje... bođena... Stav 6. is... bađaju o... okonča o... posredo... poravna... tužbeno... mogućno

Izmenom... rasprave... oslobađa... no i to št... Na ovaj... propisa... nepotre

U članu 1... ta, a reči: n

šajnom, tako što se **važenje oslobođenja od plaćanja takse u rokovima određenim u ovom članu, dato u parničnom, vanparničnom i krivičnom, proširuje i na prekršajni postupak.**

U članu 14. stav 2. zapeta i reči: *a taksa koja je bila naplaćena će se vratiti*, brišu se. Izvršena je izmena u članu 14. stav 2. Zakona, tako što je predviđeno da se ne vrši povraćaj takse koja

platu takse... veza na... ja takse... e sud će... člana 17.

oji glasi:... je iz sta... osnažne... je inter... e je izvr... nku koja... upku po... pravno-

ku zame... tupak. U... nastan... je vred... zakona o... opisano... nastanka... e. Dakle,... ona, tako... e parnič... ora radi... njegove... menjuju... te takse... ne da se... e prema... taksene... jasnijeg... u praksi

uje utvr... ipovima... entacija... praksa, ... e manje... njem sa... vniju na... utvrđuje... poveća... potrebu... kim uslovi-

ma, što za efekat takođe ima i potencijalno smanjenje broja sporova, što bi moglo smanjiti opterećenje sudova. Različito postupanje sudova i tužilaštava u ovim slučajevima moglo bi

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

dovesti do pravne nesigurnosti, neujednačene naplate taksi, kao i porasta broja prigovora i žalbi stranaka. U cilju ublažavanja ovog rizika, planirane su mere usmerene na unapređenje unutrašnje prakse kroz stručne sastanke, edukacije u okviru strukovnih tela i redovnu koordinaciju sa pravosudnim organima radi postizanja ujednačenog postupanja.

U članu 28. posle reči: *spora* dodaju se zapeta i reči: *odnosno iznos od 30.000 dinara u privrednim sporovima*. Vršiti se dopuna člana 28. Zakona, na način što se dodaje iznos od 30.000 dinara u privrednim sporovima, kada ne može da se utvrdi vrednost predmeta spora.

U članu 31. broj: 7.500 zamenjuje se brojem: 10.000. **Administrativni trošak za građane ostaje u najvećem broju slučajeva nepromenjen, a tamo gde dolazi do povećanja, ono je ograničeno i prati princip proporcionalnosti.** Efekat na društvo, posebno na građane i manja preduzeća, može se oceniti kao umereno pozitivan, jer se stvara uređeniji, transparentniji i pravno izvesniji sistem. Izmenama Zakona ne uvodi se nova finansijska obaveza za građane, niti se proširuje obim postojećih taksenih davanja. Osnovni elementi koji određuju obveznike, predmet obaveze i obavezu plaćanja ostaju nepromenjeni. Ipak, **određene izmene odnose se na preciznije uređenje osnovice za obračun takse, što u pojedinim slučajevima može dovesti do blagog povećanja troškova za fizička lica koja samostalno pokreću postupak.** Naime, u praksi je postojala mogućnost da se vrednost predmeta spora označi simbolično, što je direktno uticalo na visinu takse. Novim rešenjem precizira se da osnovica ne može biti manja od 10.000 dinara, čime se otklanja mogućnost za veštačko umanjene taksene obaveze u tim situacijama. Posledica toga je da će u ograničenom broju postupaka stranke ubuduće plaćati taksu u nešto višem iznosu, ali u skladu sa stvarnim vrednosnim značajem predmeta. Reč je o ponavljajućem trošku koji se javlja isključivo u vezi sa konkretnim postupkom (tužba, žalba, rešenje), i ne nastaje redovno ili periodično.

U članu 33. stav 3. broj: 3.000 zamenjuje se brojem: 10.000. Izmena člana 33. Zakona doneta je i u kontekstu primedbi poput one Upravnog suda, koji je ukazao na **nedostatke u načinu određivanja vrednosti predmeta spora u upravnim postupcima, što je moglo dovesti do nepravilne naplate taksi.** Iako sud nije formalno predlagao konkretnu izmenu člana 33, njegova zapažanja su poslužila kao dodatni argument za formulisane izmene kojom se utvrđuje niža granica vrednosti predmeta na 15.000 dinara.

U članu 35. zapeta i reči: *u zemljišnoknjižnom postupku* briše se. Izvršeno je i normativno-tehničko usklađivanje, imajući u vidu da su u prethodnim izmenama, kao i ovim izmenama, brisane pojedine odredbe ili napomene, kao što je pozivanje na odredbe koje su brisane ili brisanje zemljišno-knjižnog postupka i postupka za upis u druge javne knjige o nepokretnostima. Dakle, **brisane su odredbe koje se odnose na sudske takse u zemljišno-knjižnom postupku i postupku za upis u**

druge javne knjige o nepokretnostima, budući da ove evidencije više ne vode sudovi, već katastar nepokretnosti, odnosno izvršeno je usklađivanje sa pozitivnim pravom.

U članu 36. stav 1. briše se. Dosadašnji st. 2. do 8. postaju st. 1. do 7. Brisanjem stava 1. ovog člana, precizira se da se vrednost koja je osnov za plaćanje takse utvrđuje u skladu sa opštim pravilima iz člana 21. Zakona. Prema tome, **za sve radnje učinjene u postupku, vrednost koja je osnov za plaćanje takse utvrđuje se prema vrednosti predmeta u vreme nastanka taksene obaveze, bez retroaktivnog obračuna na osnovu promena vrednosti tokom postupka, čime se otklanjaju primećene zloupotrebe u primeni ove zakonske norme od strane taksenih obveznika.**

Izmena člana 37. kojom se **uvodi obaveza suda da obvezniku izda pismeni nalog za plaćanje sa svim podacima, čime se povećava transparentnost, sprečava odugovlačenje postupka i smanjuje rizik od zastarelosti.** Sud je dužan da obvezniku dostavi nalog za plaćanje sa svim podacima, čime se **ukida potreba za posebnim slanjem opomene.** Pored toga, **obaveza dostavljanja dokaza o izvršenoj uplati takse, propisana je sa ciljem da se obezbedi pravna sigurnost postupka i efikasna kontrola ispunjenja taksene obaveze od strane suda.** Stranka, kao obveznik taksene obaveze, dužna je da dokaže njeno ispunjenje, što je u skladu sa opštim pravilima o dokazivanju ispunjenja novčane obaveze. Iako sistem eTakse predstavlja koristan pomoćni alat za proveru stanja uplata, on ne obezbeđuje pravno valjan dokaz u spisu predmeta, niti sud ima obavezu da po službenoj dužnosti redovno proverava podatke u tom sistemu. Na ovaj način se obezbeđuje ujednačena praksa i smanjuje rizik od sporenja u pogledu pravovremene i pravilne uplate sudske takse. Prema tome, sud više ne upozorava taksenog obveznika da je dužan da plati sudsku taksu u roku od osam dana, čime se sprečava odugovlačenje postupka naplate takse i takseni obveznik oslobađa plaćanja opomene za plaćanje sudske takse. Nove odredbe su jasnije i preciznije.

U članu 38. reči: *tri mesečne rate* zamenjuju se rečima: *šest mesečnih rata*. **Povećan je iznos mesečnih rata sa tri na šest u kome takseni obveznik može da izmiri svoju taksenu obavezu.** Time se olakšava položaj taksenog dužnika u situacijama kada ima nešto veće opterećenje u plaćanju taksene obaveze.

Predložena rešenja propisa doprinose efikasnosti, odgovornosti i transparentnosti rada sudova kao organa nadležnih za primenu Zakona. Preciznije uređenje pojedinih instituta, kao što su momenat nastanka obaveze plaćanja takse (čl. 3. i 39) i način utvrđivanja vrednosti predmeta spora, omogućava dosledniju i bržu primenu propisa u praksi, čime se smanjuje prostor za proizvoljnost, kao i broj sporova i pritužbi u vezi sa obračunom i naplatom takse. Dakle, **ovim promenama utvrđuju se rokovi za naplatu sudske takse, u zavisnosti od vrste podnesaka, odnosno odluka suda.**

U članu 40. stav 1. u drugoj rečenici zapeta i reči: *odnosno opomena o plaćanju takse* brišu se. Stav 5. briše se. Dosadašnji st. 6. i 7. postaju st. 5. i 6. Izmenom člana 40. **nojednostav-**

ljuje se po

jer sud v

o izvrše

ne odlaž

koja je i

ne je ub

usklađiv

glasnik R

113/201

tično tur

odredab

i naplatu

vodstven

ćanja, po

izvršitelj

menjeni

unapred

slučaju n

predviđe

tu. Infor

za njihov

postupka

poveren

đivanja s

plaćanje

u pogled

Raspolož

proteklo

dišnje pr

izrečenih

potrebu

mene čl

U članu

reči: *ili d*

lice ili pr

očigleda

veznik n

privredn

vanje sa

RS", br.

sud. Tak

koje pos

sudsku t

sa **Zako**

36/2011

95/2018,

na Ustav i pr

Vrhovnog suda.

Član 42. briše se. Brisanje člana 42. Zakona izvršeno je jer je ta odredba u praksi izazivala pravnu nesigurnost u pogledu obaveze plaćanja takse u izvršnom postupku. **Sada sud mo-**

dske takse,

izvršenju

e prelazi

nom po-

ja takse

ajevima

prvoste-

kada se

e jedno-

nim spo-

nih taksi

položaja

procenat

položaja

odima za

sa sred-

uređuje

ti na za-

e uslove

važno sa

na prava,

n obuka-

lja novo

investi-

ovećanja

trezor, u

e od 3,45

ljšanja u

nara. To

periodu

osudnog

a.

su niži i

za viso-

sporu do

na taksa

nara, a u

ogučava

pravdi. U

kladu sa

na i rast

kada su

natu taksi u

odnosu na započete postupke i stupanje na snagu ovog za-

kona.

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

Izvršene intervencije u određenim odredbama su rezultat uočenih nedostataka u dosadašnjoj primeni zakona, tako da su **predložene odredbe primerenije, kao što je na primer ukidanje sudske takse za molbu kojom se traži overavanje potpisa, rukopisa ili prepisa, ili ukidanje takse za overu potpisa na ugovorima.** Takođe, **brisane su odredbe koje se odnose na sudske takse u zemljišno-knjižnom postupku i postupku za upis u druge javne knjige o nepokretnostima, budući da ove evidencije više ne vode sudovi, već katastar nepokretnosti.** Pored navedenog, **izmenjene su i odredbe taksene tarife koje se odnose na upravne sporove, pa pored povećanja iznosa sudskih taksi, precizirane su odredbe dodavanjem različitih sudskih taksi u zavisnosti od vrste postupka koji nisu bili sadržani u ovim odredbama, imajući u vidu predlog Upravnog suda da se ove odredbe preformulišu.** Takođe, **povećan je iznos taksi za žalbu i vanredna pravna sredstva u prekršajnom postupku, u kojem je postojao problem prinudne naplate zbog ograničenja minimalnog iznosa takse podobnog za prinudno izvršenje po ZIO.**

Prema navedenom, može se zaključiti da je intencija predlažača ovog zakonskog projekta, Vlada Republike Srbije, odnosno u krajnjoj liniji Skupština Republike Srbije, posebno imala u vidu da je značajno to što se **izmenama zakona vrši prilagođavanje iznosa sudskih taksi realnim ekonomskim uslovima, budući da one nisu menjane od 2009. godine, uprkos značajnoj inflaciji i povećanju troškova života.** Analizom izmenjenih odredbi zakona moglo bi se reći da su, između ostalog, **najznačajnije sledeće izmene zakona:**

- **jasnije definisanje vrednosti predmeta spora u svrhu obračuna takse, kao i jasnija komunikacija sa strankama** (dostavljanjem uplatnice ili izvoda, kako bi se dokazalo ispunjenje taksene obaveze.). Formalizacijom ove obaveze obezbeđuje se pravna sigurnost i izbegavaju situacije u kojima bi stranka eventualno bila izložena posledicama zbog neevidentirane uplate. Time se ne stvara novi finansijski trošak za građane, već samo formalizuje procesna radnja koja je u praksi već postojala.
- **briše se član 42. Zakona, čime se uređuje da sud može da pokrene postupak za prinudnu naplatu sudske takse i u slučajevima kada iznos neplaćene takse u jednom predmetu, po izvršenju svih radnji, odnosno po pravno-snažnosti predmeta, ne prelazi iznos najniže takse koja se plaća za tužbu u parničnom postupku.** Ovom izmenom se pojednostavljuje postupanje suda i omogućava efikasnija primena prinudne naplate.
- **briše se član 46. Zakona, čime se ukida mogućnost povraćaja takse stranci na njen zahtev u upravnim sporovima u slučajevima kada upravni akt po tužbi bude poništen, odluka prvostepenog suda po žalbi bude preinačena ili ukinuta, ili kada se dozvoli obnova postupka.** Na ovaj način se uređuje jednostavniji i predvidljiviji sistem naplate

taksi u upravnim sporovima, smanjuje se broj zahteva i sporova oko administrativne naplate. Brisanjem čl. 42. i 46. Zakona, kao i propisivanje obaveze dostavljanja dokaza o plaćanju sudske takse, potencijalni troškovi za privredne subjekte su minimalni i odnose se isključivo na administrativne aktivnosti koje stranke već uobičajeno sprovode u praksi. Međutim, ovi slučajevi su u praksi relativno retki i odnose se na specifične postupke. Takođe, iznos takse u upravnim sporovima je fiksni i nije značajno opterećujući za privredne subjekte u poređenju sa ukupnim troškovima vođenja postupka.

- **raspoloživi podaci koje su sudovi dostavili pokazuju da je u proteklom periodu prosečno više od 700 miliona dinara godišnje prosleđivano javnim izvršiteljima, a da je više od 40% izrečenih taksi ostalo nenaplaćeno.** Ovakvi podaci ukazuju na potrebu za **jačanjem mehanizama naplate, što je i suština izmene člana 40. ovog zakona.**
- **poboljšanje materijalnog položaja zaposlenih u pravosuđu preraspodelom naplaćenih sudskih taksi.**
- **izmena člana 10. Zakona - uvođenje jasnog roka do kada takseni obveznik može podneti predlog za oslobođenje od takse (do zaključenja rasprave), čime se sprečavaju zloupotrebe i nepotrebna odlaganja, posebno u standardizovanim sporovima.**
- **usaglašeni iznosi iz taksene tarife u skladu sa tekućih ekonomskim prilikama u državi, taksena tarifa je korigovana postepeno - uvećani su niži i srednji takseni razredi, uz uvođenje gornjih limita za visoke vrednosti sporova.**
- **uspostavljanje sistema prinudne naplate preko javnih izvršitelja.**
- **smanjenje broja zastarelosti naplate takse, efikasniji način naplate, finansijski efekat po budžet države.**
- **razdvajanje obaveza za pravna lica i preduzetnike.**
- **povećanje minimalne osnovice za obračun takse (član 27).**

Konkretni primeri iz prakse ilustruju razmere problema. U Višem sudu u Novom Sadu tokom 2023. godine naplaćeno je manje od 52% taksi, dok je u Osnovnom sudu u Leskovcu naplata iznosila samo 38%. Osnovni sud u Nišu je, prema podacima za 2024. godinu, prosleđio javnim izvršiteljima preko 53 miliona dinara, a Prvi osnovni sud u Beogradu je ukupno u dve godine evidentirao preko 400 miliona dinara nenaplaćenih ili zastarelih potraživanja. Ovi podaci podržavaju predloženu intervenciju kao nužan korak ka efikasnijem sistemu naplate.

Više sudova je u svojim primedbama navelo da **određene norme (npr. član 42) izazivaju zbrku u primeni, što dovodi do različite prakse i umanjenje naplate taksi.** Primeri uključuju slučajeve u kojima taksa nije naplaćena zbog nejasnoća u tumačenju obaveza suda ili usled zastarelosti tokom trajanja žalbenog postupka. Na primer, iako je praksa obaveštavanja stranaka delimično uređena sudskim uputstvima, nejasnoće u čl. 3. i 21. Zakona dovodile su do različitih tumačenja u

pogledu nastanka obaveze i dejstva zahteva za oslobođenje od takse. **Bez izmene zakonskog teksta, nije moguće postići ujednačenu i pravno održivu primenu, dakle ne podzakonskim aktima.**

kao što s
stvo zah
edukacij
tivne sar
nativni p
ocenjene
interven
primeni
trebno o
publike S

Iako je o
zvoja, o
tehničke
povezan
razmatra
sa Kancel
upravu i
najcelisk
Zakona,
(obavešt
uklanjaj
stavke r
beđuje i
interven

Uporedn
ma Evro
razlike u
mogu bi
takse se
Zakonon
a njihov
takse su
bom o ta
gotovins
elektron
podnoše
tronske
50% ako
Mađarsk
od vredn
njima. U
potraživa
je, kao š
značajno
broj posta
tom smislu,

pažnja se preusmerava na mere pravičnog pristupa pravdi i na pravnu pomoć. Ovakav model, iako društveno solidarniji,

nije u potpunosti prenosiv na srpski pravosudni sistem koji se delimično oslanja na prihode od sudskih taksi za finansiranje funkcionisanja pravosuđa. S druge strane, iskustvo

ranja izme
nime, na
ovni sud
prepreku
://www.
presuda
i potrebi
i žele da
rbiju, jer
nsparen-
stranaka
nena za-

ti sistem
osti spo-
ničenim
aciji po-
anja, što
akona, s
njavanja
u, počev
le takse,
nim izvr-

kse, pri-
admini-
platnice
čajanom
Shodno
vo finan-
ubjekte.
si, izvrše-
nih taksi
postupci
erećenja
aju se u
o za pri-
smanje-
roju spo-
enju po-
naplate
a sudove
sudskih
ene visi-
obračun
na odnosi
zvetnike, radi

uvođenja pravne izvesnosti i dosledne prakse. Istovremeno se vrši prilagođavanje iznosa taksi ekonomskim uslovima, s

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

obzirom na inflatorne pritiske i višegodišnji izostanak korekcije vrednosnih pragova. Taksena obaveza zadržava svoj ponavljajući karakter, aktivira se u trenutku podnošenja podneska ili preduzimanja radnje u postupku, a za privredne subjekte ostaje instrument sa pravno predvidivim efektom.

Iako će u pojedinim slučajevima doći do umerenog povećanja nominalne vrednosti takse, ukupni efekat izmena se procenjuje kao pozitivan, jer se povećava pravna sigurnost i transparentnost, smanjuju troškovi tumačenja i primene propisa, sprečavaju zloupotrebe i umanjuje rizik od sporova u vezi sa obračunom i naplatom takse. Takođe, produženjem roka zastarelosti za naplatu sudske takse sa tri na pet godina, ne uvodi se nova finansijska obaveza za taksene obveznike, već se uređuje rok u kome sud kao poverilac može pokrenuti postupak naplate već nastale taksene obaveze. Cilj ove izmene je ujednačavanje sa opštim pravnim standardima u oblasti zastarelosti javnih prihoda, s obzirom da većina uporedivih obaveza (porezi, naknade) ima rok zastarelosti od pet godina. Pored toga, trošenje resursa sudova i rizik od zastarelosti potraživanja se na ovaj način uravnotežuju sa potrebom za održivim finansiranjem budžeta. Za privredne subjekte, efekat ove izmene se ne ogleda u povećanju visine obaveze, već u produženju vremenskog okvira u kome postoji mogućnost njene naplate, pri čemu sama obaveza nastaje jasno definisanim aktom suda (nalogom za plaćanje takse). Istovremeno, ova izmena ne podstiče neefikasnost, jer sud zadržava obavezu ažurnog vođenja evidencije i pokretanja naplate u razumnom roku. Na taj način se obezbeđuje pravična ravnoteža između fiskalnih interesa i pravne sigurnosti privrednih subjekata, bez stvarnog povećanja ili komplikovanja njihovih finansijskih obaveza. Pozitivni efekti izmena ogledaju se u većoj pravnoj izvesnosti i transparentnosti procesa naplate sudskih taksi, što omogućava privrednim subjektima da efikasnije planiraju svoje troškove, izbegnu sporna tumačenja i smanje potrebu za dodatnom pravnom podrškom u tehničkoj primeni propisa. Na taj način, izmene doprinose unapređenju poslovnog ambijenta i predvidivosti troškova u vezi sa sudskim postupcima. Precizniji osnovi za obračun taksi i jasnije definisani izuzeci smanjuju pravnu nesigurnost, što pozitivno utiče na planiranje i upravljanje potencijalnim sporovima. Rokovi koji se odnose na ispunjenje obaveza nisu bitno menjani.

Izmene su koncipirane tako da obezbede pravičnu ravnotežu između javnog interesa (finansiranje pravosudnog sistema i punjenja budžeta) i interesa obveznika (pravičan pristup sudu). **Sa stanovišta pravne sigurnosti i ujednačenosti prakse, pozitivni efekti predloženih izmena ogledaju se u većoj transparentnosti obračuna takse, boljem razumevanju obaveza od strane obveznika i smanjenju sporova povodom naplate. Na taj način se jača poverenje u pravosudni sistem i obezbeđuje predvidljivije postupanje.**

Među značajnijim promenama ovog zakona jeste i **jasnije definisanje vrednosti predmeta spora u svrhu obračuna takse, što obezbeđuje jednaku primenu zakona na sve privredne subjekte, a promena u suštini doprinosi pravičnoj raspodeli troškova sudskog postupka u odnosu na vrednost spora.** Uvođenje nove tarife ima za cilj da obezbedi fiskalnu održivost sistema sudskih taksi i omogući pravično učešće svih subjekata, u finansiranju sudske infrastrukture. Rešenja ne utiču samo na građane već imaju i indirektan uticaj na mala i srednja preduzeća koja, ukoliko ne izmire obavezu blagovremeno, mogu biti izložena prinudnoj naplati uz kaznenu taksu. Ipak, i u ovim slučajevima efekat se ublažava time što obaveza nastupa u jasno definisanom trenutku, stranke se obaveštavaju na propisan način, a sam mehanizam izvršenja ne podrazumeva avansne troškove za sud. Sve u svemu, predložene izmene usmeravaju postojeći postupak u pravcu ujednačenja i pravično uređene prakse. Uvođenje obaveze dostavljanja dokaza o plaćenju sudskoj taksi ima ograničen efekat na građane, jer se u većini slučajeva u praksi ova radnja već sprovodi. Istovremeno, predložena rešenja ne utiču na prava stranka da podnesu zahtev za oslobođenje od plaćanja takse ili za plaćanje u ratama. Mehanizmi zaštite socijalno ugroženih grupa - kao što su lica sa invaliditetom, samohrani roditelji, korisnici socijalne pomoći i druga osetljiva lica - ne samo da su zadržani, već su i preciznije uređeni, čime se obezbeđuje jednak pristup pravdi bez nesrazmernog finansijskog opterećenja. Zbog svega navedenog, predložene izmene nemaju realan uticaj na troškove života građana, niti dovode do šireg finansijskog opterećenja domaćinstava. Za operacionalizaciju ovih promena zakona nije potrebno dodatno zapošljavati kadrovo ili finansirati značajnu opremu u tom smislu, odnosno nije potrebno vršiti dodatne obuke ili prekvalifikacije zaposlenih. Moguće su manje tehničke adaptacije u sudskim informacionim sistemima, pre svega u modulu za obračun takse, evidenciju i dostavljanje naloga za plaćanje. Takve izmene bi se, ukoliko budu neophodne, realizovale u saradnji sa nadležnim tehničkim službama i Kancelarijom za IT i eUpravu, kroz adaptaciju postojećih softverskih rešenja, bez potrebe za dodatnim ulaganjem u opremu ili nove sisteme.

Ipak, izmene člana 51. Zakona koje se odnose na raspodelu dela naplaćenih sudskih taksi imaju indirektan uticaj na položaj zaposlenih u pravosudnim organima, budući da je predloženim rešenjem povećan procenat sredstava namenjenih za poboljšanje materijalnog položaja sudskog i tužilačkog osoblja, kao i zaposlenih u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija bez beneficiranog staža sa srednjom stručnom spremom. Ovakvo rešenje, iako ne uređuje direktno plate i zapošljavanje, može pozitivno uticati na zadržavanje kadrova u pravosuđu, motivaciju i ukupne uslove rada. Takođe, doprinosi stabilnosti sistema, što je važno sa stanovišta kadrovske održivosti. Kao i do sada, primenu odredaba Zakona sprovode sudovi, a za evidentiranje, obračun i naplatu sudskih taksi zadužene su sudske uprave i računovodstvene službe u okviru svakog

suda. U slučajevima neplaćanja, postupak prinudne naplate sprovodi se preko javnih izvršitelja, na osnovu rešenja koje sud donosi u skladu sa izmenjenim članom 40. Zakona

Preciznije i
nastanka
nja vred
primenu
zvoljnost
naplato
taksi. Po
zakonski
ta nasta
vrednosti
Različito
moglo bi
plate tak
cilju ubla
unapređ
kacije u
vosudni
Do sada
no slanje
naplatu.
informis
zastupni
što može
pravde. I
sadržinu
tu, obez
i da služ
strankan
luke. Tak
hoda po
da se de
položaja
dima za
dovoljna
dele, mo
sredstav
donesu
nisati ra
uvažava
drugi riz
kretne n
pravna s
U Prvom
utvrđen
čega je r
kva prak
prevazići, a

dodatnim tumačenjima i ispravkama u postupku naplate, pri čemu je značajno određivanje minimalne vrednosti predmeta spora što će u praksi će smanjiti administrativne troškove

vezane za obradu netipičnih ili nepravilno formulisanih tužbi. Transparentnost se dodatno unapređuje kroz uređenje postupka obaveštavanja stranke u slučaju neplaćene takse (čl.

roku ispuni
obavezi
biće do
nih oba
postupak.
a u ovoj
zloupo
pojedine
ovlašće
ednosti
obaveze
aloga za
ože zah
ocedura
ađivanja,
, kao što
ogrešno
situaci
isteme i
postupke
oprinos
transpa
ađana u
omene,
ne ili bri
u druge
a izisku

Advokat
ma obja
izmene
ećavanje
du, koje
na njih,
aka sve
e proce
a i da se
pitanja,
taksi ili
od poje
gi način.
čemu ne
postupa
e. U tom
a postoje
organa, a ti

me i postojanja mogućnosti za manje opterećivanje budžeta države i ne na uštrb organizacionih sposobnosti treće grane

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

vlasti. Tako npr. nedovoljno je transparentno utvrđeno zbog čega samostalno postoje Apelacioni sudovi u Beogradu, Novom Sadu, Kragujevcu i Nišu, a kod Prekršajnog apelacionog suda i Upravnog suda sedište suda je samo u Beogradu, dok u Novom Sadu, Kragujevcu i Nišu egzistiraju samo Odeljenja. Imperativ toga bio je ujednačavanje sudske prakse, što bi valjda trebalo da važi i za Apelacione sudove. Takođe, Privredni apelacioni sud postoji samo u Beogradu, dakle, bez odeljenja, iako svakako postoji potreba za odeljenjima u većim gradovima. Na mikro planu uočljiva je razlika npr. kod Prekršajnog apelacionog suda i Upravnog suda, jer kod prvog navedenog suda postoje predsednici odeljenja, a kod Upravnog suda ne postoje, pri čemu predsednici odeljenja imaju veće zarade od ostalih sudija, a naravno i druge privilegije, što samo po sebi stvara dodatna opterećenja na rashodnoj strani budžeta države. Takođe, **apsurdno je da sudijski pomoćnici u Prekršajnom apelacionom sudu imaju koeficijente zarada kao sudijski pomoćnici u Apelacionom sudu, a da sudije Prekršajnog apelacionog suda imaju manje zarade od sudija Apelacionog suda, što evidentno ukazuje na kvazikarijerno ustrojstvo ove strukture sudskog osoblja, jer stvara disproporciju sa zaradama sudija u ovom sudu, pa i sa sudijskim pomoćnicima u višim sudovima i privrednim sudovima, pri čemu zbog takvih zarada (veće od sudija prekršajnih sudova, i osnovnih sudova) najveći broj ovih sudijskih pomoćnika se ne odlučuje da se prijavljuje na oglas za sudiju u prvom stepenu, jer na takav način su destimulisani, pri čemu potpuno neobjašnjivo ova kategorija sudskog osoblja dobija uz to i „stimulaciju“, poseban paušalan novčani iznos, te da je nedovoljno objašnjivo i to što sudije privrednih sudova, kao prvostepeni sudovi, imaju zarade kao sudije Viših sudova i Prekršajnog apelacionog suda, odnosno da sudije Upravnog suda su istovremeno i prvostepene i drugostepene sudije, jer nema sudske dvostepenosti.** U tom kontekstu, nema mesta ni diskriminacionoj, ekonomskoj neopravdanosti, normi u **Zakonu o sudijama („Sl. glasnik RS“, br. 10/2023)** da samo sudije Vrhovnog suda, koje već imaju najveće zarade od svih sudija nižestepenih sudova, da mogu raditi do 67. godina života, itd... Naravno, navedeno nije i ne može biti neposredni pandan predmetnoj izmeni zakona, jer se radi o sasvim drugoj materiji, već se samo ukazuje na potencijalne mogućnosti ušteda u budžetu države, što jeste jedan od ciljeva predmetnih izmena zakona. U krajnjoj liniji, država može urediti i dublji način nezavisnosti pravosuđa, uvođenjem pravosudnog budžeta, o kome će voditi računa samo sudska grana vlasti.

Ministar pravde izjavio je da povećanje sudske taksi neće ugroziti materijalni položaj građana koji tu taksu treba da plate, kao i da će se predloženim zakonskim rešenjem unaprediti položaj zaposlenih u pravosuđu i povećati efikasnost i digitalizacija pravosudnog sistema. Dodao je da je jasna praksa Evropskog suda, koja kaže da sudske takse moraju da prate standard i da ne mogu da budu demotivirajuće u smislu da građani nemaju pristup pravdi. On je istakao da Srbija

tradicionalno ima široko postavljene kriterijume vezane za oslobađanje od sudske taksi, naročito imajući u vidu socijalno ugrožene kategorije. „Praksa sudova u Srbiji je vrlo jasna, a to je, recimo, da taksa nikad neće moći da ugrozi materijalne uslove građana. Srbija je jedna od retkih zemalja koja ima da se taksa plaća na kraju postupaka, da nemate kao dosta zemalja u Zapadnoj Evropi, a to je da taksa mora da se plati pre bilo kakvog otpočinjanja postupka“, naveo je ministar. Ukazao je da se nikako ne može govoriti o ugrožavanju građana ili o tome da su građani onemogućeni u pristupu pravdi, pošto to nije tačno. Što se tiče granice zastarevanja sudske taksi, ministar je rekao da je taj rok usklađen sa Zakonom o porezima i poreskoj administraciji, jer takse ulaze u javne prihode, pa predstavlja usklađivanje sa zakonskim okvirom u Republici Srbiji, tako da je ovo usklađivanje sa zakonima u Republici Srbiji i rokovima zastarevanja javnih prihoda koje ostvaruje Republika Srbija.

Prema tome, **nesumnjivo je potrebno propisom urediti na adekvatan način ovaj deo javnih prihoda države o čijoj svrsi se još relativno dosta ranije izjasnio i Ustavni sud Republike Srbije:**

Svrha sudske taksi je da rad sudova finansiraju i učesnici sudskog postupka, kako troškove ne bi snosili isključivo poreski obveznici od kojih mnogi nikada ni ne zatraže bilo koju radnju suda, i zakonodavac je autonoman prilikom uređivanja pitanja kao što su: vrste i naziv fiskalne dažbine, određivanje obveznika, osnovice, visine, olakšica, oslobođenja, momenta nastanka obaveze, rokova plaćanja, sankcija za neizvršavanje obaveze.

Iz obrazloženja:

„Svrha sudske taksi je da rad sudova finansiraju i učesnici sudskog postupka, kako troškove ne bi snosili isključivo poreski obveznici od kojih mnogi nikada ni ne zatraže bilo koju radnju suda. Ustavni sud je, takođe, imao u vidu da sudske takse ne predstavljaju ekonomske kategorije koje se formiraju na bazi tržišnih odnosa ponude i tražnje. Stoga Ustavni sud smatra da se propisivanje taksene obaveze za podneske kao što su odgovor na tužbu, odnosno na izjavljena pravna sredstva, ne može dovesti u pitanje u odnosu na princip zabrane diskriminacije po bilo kom osnovu garantovan Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima. Takođe, Sud je ocenio da se osporenim odredbama Zakona ne povređuje ni odredba člana 32. stav 1. Ustava kojom se utvrđuje pravo na pravično suđenje, kao ni odgovarajuće odredbe potvrđenih međunarodnih ugovora kojima se garantuje ovo pravo. Ovo iz razloga što je cilj jemstva prava na pravično suđenje da se građanima garantuje da o njihovim pravima i obavezama odlučuju zakonom ustanovljeni sudovi, da sud koji vodi postupak i odlučuje bude nezavisan i nepristrasan, da se o pravima i obavezama koji su predmet sudskog postupka raspravi i odluči u razumnom roku, a na osnovu ovog

raspravljanja o spornoj pravnoj stvari, kao i da celokupan postupak pred sudom i odlučivanje suda bude pravično, što znači u skladu sa odredbama važećih procesnih i materijal-

nih propisa. Plaćanje troškova postupka i troškova odbrane, kao i troškova izvršenja, sledi iz osuđujućih odluka. Međutim, na to da građani ne snose teret odbrane, već da se troškovi odbrane snose na teret države, može im biti propušten da iznesu svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju.

Međutim, na to da građani ne snose teret odbrane, već da se troškovi odbrane snose na teret države, može im biti propušten da iznesu svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju.

U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju.

U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju.

U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju.

U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju.

U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju.

U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju.

U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju. U skladu sa odredbama Zakona o sudskom postupku, sud može biti obavezan da iznese svoje mišljenje o ovom pitanju.

Na osnovu iznetog i odredbe člana 45. tačka 14) Zakona o Ustavnom sudu, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Ustava konstituisana je kao temeljni zakon Republike Srbije. Ona definiše osnovne principe ustavnosti i pravosuđa, kao i osnovne principe demokratije i vladavine prava. Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti.

Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti. Ona definiše osnovne principe ustavnosti i pravosuđa, kao i osnovne principe demokratije i vladavine prava. Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti.

Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti. Ona definiše osnovne principe ustavnosti i pravosuđa, kao i osnovne principe demokratije i vladavine prava. Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti.

Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti. Ona definiše osnovne principe ustavnosti i pravosuđa, kao i osnovne principe demokratije i vladavine prava. Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti.

Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti. Ona definiše osnovne principe ustavnosti i pravosuđa, kao i osnovne principe demokratije i vladavine prava. Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti.

Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti. Ona definiše osnovne principe ustavnosti i pravosuđa, kao i osnovne principe demokratije i vladavine prava. Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti.

Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti. Ona definiše osnovne principe ustavnosti i pravosuđa, kao i osnovne principe demokratije i vladavine prava. Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti.

Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti. Ona definiše osnovne principe ustavnosti i pravosuđa, kao i osnovne principe demokratije i vladavine prava. Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti.

Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti. Ona definiše osnovne principe ustavnosti i pravosuđa, kao i osnovne principe demokratije i vladavine prava. Ustavni sud je organ koji nadzire poštovanje Ustava i zakonitosti.

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

sudskim taksama sa Ustavom Republike Srbije i potvrđenim međunarodnim ugovorima, te je podneti predlog odbio.

čijem interesu se preduzimaju radnje u sudskom postupku, za koji je ovim zakonom utvrđeno plaćanje takse.

Odredbom čl. 40. st. 1. navedenog Zakona propisano je da ako fizičko lice, kao takseni obveznik, ne plati taksu u roku određenom u članu 37. ovog zakona, sud u narednih pet dana donosi rešenje o izvršenju u kome obavezuje taksenog obveznika da u roku od pet dana od dana prijema rešenja plati dugovanu taksu i kaznenu taksu od 50% od visine takse i u kome ne određuje sredstvo i predmet izvršenja, i rešenje o izvršenju dostavlja izvršitelju, a u spisu zabeležava da je rešenje dostavljeno izvršitelju. Uz rešenje o izvršenju sud prilaže i dokaz o tome da je taksenom obvezniku dostavljen nalog, odnosno opomena o plaćanju takse. Izvršitelj dostavlja rešenje o izvršenju taksenom obvezniku.

Shodno navedenim zakonskim odredbama Zakona o sudskim taksama, pravilno je prvostepeni sud primenio materijalno pravo kada je zaključio da postoje uslovi za donošenje pobijanog rešenja, imajući u vidu da izvršni dužnik, kao takseni obveznik, nije platio navedene takse u parničnom predmetu Višeg suda u Nišu 7. P. br. 77/14, u roku određenom u članu 37. ovog zakona.

Stoga su neosnovani žalbeni navodi izvršnog dužnika-taksenog obveznika kojim se ukazuje na nepravilnost pobijanog rešenja, u smislu da je prvostepeni sud prilikom donošenja rešenja nepravredno obavezao istog na plaćanje sudskih taksi u predmetu u kome mu je neosnovano uskraćena naknada adekvatne štete. Takođe su neosnovani žalbeni navodi istog kojim je tražio oslobođenje od plaćanja taksi, jer će na taj način biti ugrožena egzistencija njegove porodice, s obzirom da iz spisa predmeta proističe da je pravnosnažnim rešenjem P. 77/2014 od 23. 2. 2017. godine odbijen zahtev tužioca za oslobođenje od plaćanja takse u ovom predmetu kao neosnovan."

**(Rešenje Apelacionog suda u Nišu,
Gž. 2333/2017 od 27.4.2017. godine)**

U postupku prinudne naplate sudskih taksi, ne plaće se taksa.

Iz obrazloženja:

„Odredbom čl. 1. Zakona o sudskim taksama propisano je da se u postupku pred sudovima plaćaju sudske takse (u daljem tekstu: takse) po odredbama ovog zakona i Taksene tarife koja je njegov sastavni deo.

Odredbom čl. 2. st. 1. Zakona o sudskim taksama propisano je da takse propisane ovim zakonom plaćaju lica po čijem predlogu ili u čijem interesu se preduzimaju radnje u sudskom postupku, za koji je ovim zakonom utvrđeno plaćanje takse.

Imajući u vidu citirane odredbe, kao i odredbe Taksene tarife, pogrešan je zaključak prvostepenog suda da postoji obaveza izvršnog dužnika na plaćanje predmetnih taksi, čija se prinudna naplata u konkretnom slučaju traži. Naime, predmetni

postupak se ne vodi po predlogu izvršnog dužnika niti se radnje preduzimaju u interesu izvršnog dužnika, pri čemu odredbama Taksene tarife nije propisana obaveza plaćanja taksi u postupku prinudne naplate sudskih taksi, te je zahtev za prinudnu naplatu predmetnih sudskih taksi neosnovan, a samim tim ne postoji ni obaveza plaćanja kaznene takse na iznos osnovnih sudskih taksi."

**(Rešenje Višeg suda u Valjevu,
Gž. 367/2017 od 11.5.2017. godine)**

Predlog za oslobađanje od plaćanja troškova postupka može se podneti samo do njegovog pravnosnažnog okončanja.

Iz obrazloženja:

„Tačno je da odredbama Zakona o parničnom postupku koje uređuju pravni institut oslobađanja od plaćanja troškova postupka (članovi 168-173), izričito nije predviđen rok u kojem stranka može podneti predlog za oslobađanje od plaćanja troškova postupka. Takav rok nije izričito predviđen ni odredbama Zakona o sudskim taksama o oslobađanju od plaćanja takse (članovi 9-20). Međutim, tumačenjem tih odredaba i njihovim dovođenjem u vezu sa drugim odredbama navedenih zakona može se zaključiti da se takav zahtev mora podneti do pravnosnažnog okončanja postupka.

Parnični troškovi su izdaci učinjeni u toku ili povodom postupka (član 150. stav 1. ZPP-a). Po pravilu, to su i izdaci povodom plaćanja takse za tužbu i odluku, pravne lekove i druge parnične radnje. Odredbom člana 2. Zakona o sudskim taksama propisano je: da takse propisane tim zakonom plaćaju lica po čijem predlogu ili u čijem interesu se preduzimaju radnje u sudskom postupku, za koje je tim zakonom utvrđeno plaćanje takse (stav 1); da je za podneske i za zapisnike koji zamenjuju podneske taksu dužno da plati lice koje ih podnosi, odnosno lice na čiji zahtev se sastavlja zapisnik (stav 2); da je za odluku prvostepenog suda taksu dužan da plati tužilac, odnosno predlagač, a za sudsko poravnanje taksu su dužne da plate obe strane, ukoliko u poravnanju nije drugačije ugovoreno (stav 3); da je za odluku drugostepenog suda i za odluku po vanrednom pravnom sredstvu sudsku taksu dužan da plati podnosilac žalbe, odnosno lice u čijem interesu je pokrenut postupak po vanrednom pravnom sredstvu (stav 4).

U parničnom postupku, u pogledu snošenja parničnih troškova, važi pravilo da svaka strana sama snosi troškove koje je izazvala svojim radnjama. To je izričito propisano članom 151. ZPP-a. Prethodno snošenje troškova znači podmirivanje izdataka koji nastaju u toku parnice i povodom parnice sukcesivno, onako kako oni nastaju i u trenutku kad se priprema ili preduzima neka radnja u postupku. Tako je, odredbom člana 3. Zakona o sudskim taksama propisano je da obaveza plaćanja takse (taksena obaveza) nastaje: za podneske (tužbe, odgovore na tužbu, žalbe i druga pravna sredstva) - kada se predaje sudu, odnosno kada se izvrši

obračun takse ako njen iznos zavisi od vrednosti predmeta spora, a za podneske predate na zapisnik-kada je zapisnik sastavljen (tačka 1) za sudske odluke, kada se objavi, a ako stranka ne objavljuje, tada se objavi na dan objavljivanja prepis o

Od prav
određen
čaju kao
ničnih t
postupk
predlog
Zakona
- Zakon
kona pr
dve god
je da po
ka podr

Iz izlože
đanja o
reta tro
prethod
nja sud
predlog
že se po
U konkr
plaćanje
nju par
kav zah
odluka
tužbe bi
koja je
noj u tu

Povlače
spravu
veze pla
Iz obraz
„Odred
ku („Slu
je da je
materij
mogla d
saciono
opšteg
građana
trebno novo tumačenje prava (posebna revizija).

U konkretnom slučaju, predmet prinudne naplate je neplaćena sudska taksa na tužbu, u parničnom postupku koji je okončan povlačenjem tužbe, pre održavanja prvog ročišta

ano je na
a 9. stav
na oba-
la sudu,
os zavisi
zapisnik
viđen je
ia takse
ana za-
vanjem,
teva ili
rnica ne
danom
vlačenje
avu nije
e plaća-
ilisane i
acionog
opšteg
i građa-
no novo

og suda,
godine)

adnje u

(„Služ-
9/2002,
3/2012,
a najka-
ne oba-

sudsku
ske tak-
aveze u
ksama.
dlog za
radnje,
i, niti je
donoše-
se. Iz tih
prinud-
edbe čla-

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

(Rešenje Privrednog apelacionog suda,
Iž. 1264/2020 od 13.8.2020. godine)

Svakom radnjom suda preduzetom u cilju utvrđivanja, obezbeđenja ili ostvarenja potraživanja radi naplate sudske takse, prekida se rok zastarelosti potraživanja te obaveze i rok propisan odredbom člana 8. Zakona o sudskim taksama počinje teći iznova.

Iz obrazloženja:

„Prema stanju u spisima predmeta proizilazi da su dana 5. 6. 2023. godine, taksenom obvezniku, izdati su nalozi za plaćanju sudske takse na tužbu u iznosu od 1.900,00 dinara i sudske takse na prvostepenu odluku u iznosu od 1.900,00 dinara. Dana 11. 7. 2023. godine, taksenom obvezniku, izdate su opomene za plaćanju sudske takse na tužbu u iznosu od 1.900,00 dinara i sudske takse na prvostepenu odluku u iznosu od 1.900,00 dinara, kao i iznos od po 390,00 dinara na ime troškova opomena a koje opomene je takseni obveznik primio dana 14. 7. 2023. godine, što se utvrđuje iz povratnice združene spisima predmeta.

S obzirom na navedeno, pravilno je i po pravnom zaključku Višeg suda, prvostepeni sud doneo osporena rešenja, shodno članu 40. Zakona o sudskim taksama, kojim je utvrdio iznos neplaćene, sudske takse na tužbu i kaznenu taksu, sudske takse na prvostepenu odluku kao i kaznenu taksu, koje je tužilac kao takseni obveznik, dužan da plati, u smislu člana 2. stav 4. Zakona o sudskim taksama jer su bili ispunjeni zakonski uslovi u momentu donošenja osporenog rešenja imajući u vidu citirane odredbe.

Žalbeni navodi tužioca kojima se ukazuje da je pravo na naplatu sudske takse na tužbe zastarelo zbog čega posledično tužilac nije imao dužnost ni da plati iznos od 1.900,00 dinara na ime sudske takse na presudu, imajući u vidu odredbu člana 42. Zakona o sudskim taksama, ocenjeni su kao neosnovani.

Naime, članom 8. Zakona o sudskim taksama, propisano je da naplata takse zastareva u roku od 3 godine po isteku kalendarske godine u kojoj je nastala taksena obaveza, članom 388. ZOO je propisano da se zastarevanje prekida podizanjem tužbe i svakom drugom poveriočevom radnjom preduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom, u cilju utvrđivanja, obezbeđenja ili ostvarenja potraživanja, a članom 392. stav 1. ZOO, da posle prekida zastarevanje počinje teći iznova, a vreme koje je proteklo pre prekida ne računa se u zakonom određeni rok.

Kako je tužba podneta dana 10. 7. 2020. godine a tužiocu je izdat nalog za plaćanje sudske takse na tužbu dana 5. 6. 2023. godine, a potom mu je izdata i opomena za plaćanje sudske takse dana 11. 7. 2023. godine, od kojih datuma teče iznova novi rok zastarelosti, to jasno proizilazi da sudsku taksu na tužbu treba naplatiti, jer nije zastarela.”

(Rešenje Višeg suda u Kragujevcu, Gž. 672/2025 od 5.3.2025. godine)

Nalozima za plaćanje sudskih taksi, koji su uručeni taksenim obveznicima i dostavljanjem opomena za njihovo plaćanje, rok zastarelosti naplate takse iz člana 8. Zakona o sudskim taksama je prekinut u smislu člana 388. Zakona o obligacionim odnosima i počev od dana uručenja rok za zastarelost počinje iznova teći.

Iz obrazloženja:

„Iz stanja u spisima proizilazi da je prvo ročište za glavnu raspravu zaključeno dana 30. 9. 2020. godine. Nalog za plaćanje sudske takse za tužbu za taksenog obveznika AA u iznosu od 97.500,00 dinara izdat je dana 6. 3. 2017. godine, te dostavljen uz presudu advokatu.. u skladu sa članom 37. Zakona o sudskim taksama dana 4. 11. 2020. godine. Nakon toga je izdat nalog za plaćanje sudske takse za tužbu za taksenog obveznika AA (pre isteka roka zastarelosti), a ponovljen nalog za plaćanje sudske takse za tužbu BB dana 10. 3. 2023. godine, koji je dostavljen advokatu.. 17. marta 2023. godine. Nakon toga su uručene opomene za plaćanje takse za tužbu za oba taksena obveznika dana 5. 1. 2024. godine advokatu.. dana 17. 1. 2024. godine, u skladu sa odredbom člana 37. stav 5. Zakona o sudskim taksama.

Suprotno žalbenim navodima, taksa za tužbu nije zastarela, s obzirom da je obaveza plaćanja ove takse isticala krajem 2023. godine, jer je prvo ročište za glavnu raspravu zaključeno dana 30. 9. 2020. godine, imajući u vidu odredbu člana 3. stav 3. i 8. Zakona o sudskim taksama, kojom je propisano da naplata sudske takse zastareva u roku od 3 godine po isteku kalendarske godine u kojoj je nastala taksena obaveza. Iako je obaveza plaćanja ove takse isticala krajem 2023. godine, nalogima za plaćanje sudskih taksi, koje su takseni obveznici primili i dostavljanjem opomena za njihovo plaćanje, rok zastarelosti naplate takse iz člana 8. Zakona o sudskim taksama je prekinut u smislu člana 388. Zakona o obligacionim odnosima.

Zastarevanje se prekida dostavljanjem opomene ili naloga za plaćanje sudske takse, u smislu člana 388. Zakona o obligacionim odnosima - ZOO („Sl. list SFRJ”, br. 29/78, 39/85, 45/89 - odluka USJ i 57/89, „Sl. list SRJ”, br. 31/93, „Sl. list SCG”, br. 1/2003 - Ustavna povelja i „Sl. glasnik RS”, br. 18/2020), jer su ovo obavezne radnje suda propisane samim Zakonom o sudskim taksama, preduzete protiv dužnika u posebnom postupku za naplatu neplaćene takse u cilju ostvarenja potraživanja.

Nema zastarelosti postupka naplate sudske takse u situaciji kada su sve prethodne radnje od strane suda preduzete u zakonskom roku od tri godine od isteka godine kada je nastala taksena obaveza.

Obaveza plaćanja ove takse isticala je krajem 2023. godine a nalogima za plaćanje sudskih taksi od 10. 3. 2023. godine koje su takseni obveznici preko punomoćnika uredno primili 17. 3. 2023. godine, u zakonskom roku od tri godine od isteka

godine kada je nastala taksena obaveza rok zastarelosti naplate taksi iz člana 8. Zakona o sudskim taksama je prekinut u smislu člana 288. ZOP-a. Kako posle prekida u skladu sa članom 289. ZOP-a, rok zastarelosti naplate taksi iz člana 8. Zakona o sudskim taksama je prekinut u smislu člana 288. ZOP-a. Kako posle prekida u skladu sa članom 289. ZOP-a, rok zastarelosti naplate taksi iz člana 8. Zakona o sudskim taksama je prekinut u smislu člana 288. ZOP-a.

Kao vreme zahteva označio. Iz obrazloženja: „Određeno (,,Službeno da ako je lživljenje zakonu predme

Tužilac je dok je tužnja iz opomer u skladu sama a Tužilac je sudske i sud odb odluka p sa zakon sudskim nom po dinara. u obave nosti sp vanja vr bez obz

Opoziva smislu određuje zove radnj postupku ta radnja panomoenika ne proizvede baredne procesne posledice.

Iz obrazloženja:

„Osnovni sud u Vranju se oglosio stvarno nenadležnim za met ustupio nom su e tužilja ke imo- nomoć- na iznos linarsku na dan

sudu ra- ie stvar- e počela avljanje atu koji rednost žilja pre označila

elacioni i nadle-

tužilja u o učinila nika, na- 00 dina- dinara, upila na rednost značenu nu zgra- zahteva. rednost na ovo sudskim vom ad- u nije u radnju ana 87.

dnju ko- do kog u Apela- upku ta e posle- iu svog pora na odredbe

la je posledice zato što se Osnovni sud u Vranju oglosio stvarno nenadležnim i to rešenje je postalo pravnosnažno, pa je bez

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

pravnog dejstva ponovno označenje vrednosti predmeta spora od strane tužilje na iznos od 100.000,00 dinara, imajući u vidu predmet tužbenog zahteva.

Iz navedenih razloga, Apelacioni sud je odlučio da je za postupanje nadležan Viši sud u Vranju."

**(Rešenje Apelacionog suda u Nišu,
R 24/2024 od 16.10.2024. godine)**

Kada vrednost predmeta spora nije označena u tužbi, niti je označena ili utvrđena naknadno, do pravnosnažnog okončanja postupka, vrednost predmeta spora se utvrđuje prema određenoj, odnosno naplaćenju sudskoj taksi.

Iz obrazloženja:

„Odredbom člana 403. stav 3. ZPP-a, revizija nije dozvoljena u imovinsko pravnim sporovima ako vrednost predmeta spora pobijanog dela ne prelazi dinarsku protivvrednost 40.000 evra po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan podnošenja tužbe.

Tužba radi konstituisanja prava privremene službenosti podneta je 27. 7. 2016. godine. Vrednost predmeta spora nije određena ni u tužbi, ni tokom postupka, a taksa na tužbu nije određena ni naplaćena.

Prema stanovi stanovištu Vrhovnog kasacionog suda, kada vrednost predmeta spora nije označena u tužbi, niti je označena ili utvrđena naknadno, do pravnosnažnog okončanja postupka, vrednost predmeta spora se utvrđuje prema određenoj, odnosno naplaćenju sudskoj taksi. Odredbom člana 27. stav 1. tačka 10. Zakona o sudskim taksama propisano je da se kao vrednost predmeta spora radi naplate takse uzima u sporovima o stvarnim i ličnim službenostima i o doživotnom izdržavanju - iznos od 19.000,00 dinara.

Imajući u vidu da se u konkretnom slučaju tužbeni zahtev odnosi na nenovčano potraživanje u kome je vrednost predmeta spora određena, u skladu sa članom 27. stav 1. tačka 10. Zakona o sudskim taksama, u visini od 19.000,00 dinara, što predstavlja iznos koji ne prelazi dinarsku protivvrednost 40.000 evra, to je Vrhovni kasacioni sud našao da je revizija tuženih nedozvoljena, primenom odredbe člana 410. stav 2 tačka 5. ZPP-a."

**(Rešenje Vrhovnog kasacionog suda,
Rev 3935/2019 od 14.11.2019. godine)**

Prigovor protiv visine sudske takse nije dozvoljeno pravno sredstvo prema Zakonu o sudskim taksama pa ga treba odbaciti.

Iz obrazloženja:

„Prema utvrđenom činjeničnom stanju, prvostepeni sud je po tužbi tužioca protiv tužene radi raskida ugovora o poklonu, dana 3. 11. 2023. godine doneo rešenje kojom se oglasio

nenadležnim za postupanje i odbacio tužbu. Potom je punomoćniku tužioca dostavljen nalog za plaćanje sudske takse za tužbu u iznosu od 73.671,00 dinara i takse za rešenje o odbačaju tužbe u iznosu od 9.800,00 dinara, sve na ime tužioca. Tužilac je izjavio žalbu na rešenje od 3. 11. 2023. godine, koja je rešenjem Apelacionog suda u Nišu od 4. 12. 2024. godine, odbijena kao neosnovana, nakon čega je punomoćniku tužioca dostavljen nalog za plaćanje sudske takse za žalbu i odluku drugostepenog suda po žalbi u iznosu od po 9.800,00 dinara, kao i opomena za plaćanje takse za tužbu u iznosu od 73.671,00 dinara i takse za rešenje o odbačaju u iznosu od 9.800,00 dinara sa taksom na ime opomene u iznosu od po 390,00 dinara.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja pravilno je prvostepeni sud zaključio da je prigovor koji je tužilac izjavio na nalog za plaćanje sudskih taksi nedozvoljen, te ga je pravilno odbacio.

Odredbom člana 21. stav 1. i 3. Zakona o sudskim taksama predviđeno je da se u parničnom postupku takse plaćaju prema vrednosti predmeta spora i da se vrednost predmeta spora radi naplate takse utvrđuje prema vrednosti koju predmet spora ima u vreme podnošenja tužbe.

Odredbom člana 29. stav 1. Zakona o sudskim taksama propisano je da iznos takse koju je takseni obveznik dužan da plati obračunava, u skladu sa odredbama ovog zakona, lice koje odredi predsednik suda. Prema stavu 2. istog člana kontrolu obračunate i naplaćene takse vrši sudija - predsednik veća koji vodi postupak, odnosno ovlašćeno lice koje preduzima radnje. Stavom 3. određeno je da kontrola iz stava 2. ovog člana vrši se na taj način što je sud dužan da po prijemu tužbe na brz i pogodan način utvrdi vrednost spora, odnosno da proveriti vrednost označenu u tužbi, kao i na osnovu nje određeni iznos takse. Ispitivanje vrednosti spora sud će preduzeti najkasnije na pripremnom ročištu, a ako ono nije održano, na prvom ročištu za glavnu raspravu, pre početka raspravljanja o glavnoj stvari. Ako utvrdi da u tužbi nije označena odgovarajuća vrednost spora ili ako utvrdi da taksa nije pravilno obračunata i naplaćena sud će rešenjem odrediti iznos takse, koju je takseni obveznik dužan da plati. Stavom 4. regulisano je da kada se radi o naplati takse i tuženi može podneti prigovor da je u tužbi vrednost predmeta spora previsoko određena i tada će sud rešenjem odrediti vrednost merodavnu za naplatu takse i iznos takse koju je takseni obveznik dužan da plati. Stavom 5. predviđeno je da prigovor iz stava 4. ovog člana tuženi može istaći najkasnije do završetka pripremnog ročišta, a ako ono nije održano na prvom ročištu za glavnu raspravu, dok se sud nije upustio u raspravljanje.

Odredbom člana 40. stav 1. Zakona o sudskim taksama regulisano je da ako fizičko lice, kao takseni obveznik, ne plati taksu u roku određenom u članu 37. ovog zakona, sud u

narednih pet dana donosi rešenje o izvršenju u kome obavezuje taksenog obveznika da u roku od pet dana od dana prijema rešenja plati dugovani taku i kaznenu taku od 50% od vi izvršenja zabeleženo o izvršenju izniku da Izvršitelj. Prema njena o iz od dana Odredb je da lic plati ili lice koje kog raz Iz citira su ovim da se po nu vred se odre vraćaj s protiv v Stoga je no izda se ne ra

Kada se vrednost spora promeni u toku postupka, kao vrednost za plaćanje takse uzima se promenjena vrednost i to za svo podneće i radnje učinjene posle takve promene.

aksama postupku ovom tri ora radi et ima u

isano je ka, kao rednost omene.

dbe Za d će po tužbeni o visini stepenu računa ahteva, nenjena le takve

og suda, godine)

nitrijević

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

ONLINE OBUKA

Elektronsko arhiviranje

Termin i vreme održavanja obuke:

 25. novembar 2025. godine

 Početak obuke od **9:50h**

Uz svaku kotizaciju učesnik dobija **POKLON PROGRAM** (godišnje korišćenje) za elektronsko arhiviranje u vrednosti od 12.400 dinara

[Idite na prijavu](#)

WEBINAR

(HR) Naknada štete u radnom odnosu

- Naknada štete usled povrede na radu; naknada štete usled saobraćajnih prekršaja prouzrokovanih vozilom poslodavca; naknada štete usled manjka koji zaposleni pričinu poslodavcu; naknada štete usled pada na površini u poslovnom i van poslovnog prostora poslodavca; naknada štete zbog nepoštovanja otkaznog roka

Termin i vreme održavanja webinara:

 27. novembar 2025. godine

 Početak webinara od **9:50h**

[Idite na prijavu](#)

TRODNEVNA ONLINE OBUKA

Komplajens u praksi

Termini i vreme održavanja obuke:

 5, 8. i 9. decembar 2025. godine

 Početak obuke od **9:50h**

[Idite na prijavu](#)

SUDSKA PRAKSA

EVENTUALNI UMIŠLJAJ KOD KRIVIČNOG DELA UBISTVO

Krivični zakonik

član 113

- U situaciji kada je okrivljeni, nakon što je udarcima pesnicama oštećenog oborio na trotoar, snažno ga šutnuo nogom u bočnu stranu vrata usled čega je došlo do preloma vratnog pršljena i krvarenja u mozgu, usled kojih povreda je kod oštećenog nastupila smrt na licu mesta, postupao je sa eventualnim umišljajem u odnosu na prouzrokovanu smrt.

Iz obrazloženja:

„Kao neosnovani su ocenjeni i žalbeni navodi da se u radnjama okrivljenog koje je kritičnom prilikom preduzeo stiču elementi krivičnog dela teška telesna povreda iz člana 121 stav 3 KZ, jer kod okrivljenog nije postojao umišljaj da oštećenog liši života. Naime, prvostepeni sud je pravilnom ocenom svih izvedenih dokaza odbrane okrivljenog, iskaza svedoka, nalaza i mišljenja komisije veštaka Zavoda za sudsku medicinu utvrdio da je okrivljeni kritičnom prilikom nakon što je oštećeni u večernjim časovima u alkoholisanom stanju nepozvan ušao u stan okrivljenog, da nakon što je oštećeni odbio da izađe, da ga je okrivljeni izgurao iz stana kada mu je zadao jedan udarac otvorenom šakom u predelu lica, da je ispred ulaza u zgradu oštećeni okrivljenog glasno vređao i psovao, da mu je u položaju dok su se nalazili okrenuti jedan prema drugom okrivljeni zadao dva snažna udarca pesnicom u predelu glave od kojih udaraca je oštećeni pao na trotoar i dok je ležao u položaju licem okrenutim prema njemu istog snažno šutnuo nogom u levu bočnu stranu vrata, dakle u vitalni deo tela, usled kog udarca je došlo do povređivanja i preloma poprečnog nastavka drugog vratnog pršljena, krvarenja u tkivu kičmene moždine, kori malog mozga i oko krvnih sudova velikog mozga utvrdio da je okrivljeni na opisani način, nanošenjem snažnih udaraca u predelu vitalnih delova tela, odnosno glave i vrata, preduzeo radnju kojom je oštećenog lišio života, jer je usled opisanih povreda kod oštećenog nastupila smrt na licu mesta, nalazeći da je bio svestan da može učiniti krivično delo ubistvo, pa je na to pristao, dakle da je postupao sa eventualnim umišljajem kao oblikom vinosti u odnosu na posledicu dela u vidu lišavanja života oštećenog.

Dakle, prvostepeni sud je na osnovu savesne ocene svakog dokaza pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, shodno članu 419 stav 2 ZKP, u obrazloženju presude određeno i potpuno izneo činjenice iz kojih razloga ih uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući pri tome naročito ocenu verodostojnosti protivrečnih dokaza shodno članu 428 stav 8 ZKP i pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje.

Imajući u vidu izneto, pravilno je prvostepeni sud našao da se u radnjama okrivljenog kritičnom prilikom stiču sva bitna kako objektivna, tako i subjektivna obeležja krivičnog dela ubistvo iz člana 113 KZ, a ne krivičnog dela teška telesna povreda iz člana 121 stav 3 KZ, kako se to u žalbi branioca ukazuje.”

(Presuda Apelacionog suda u Kragujevcu, Kž1 419/2024 od 19.7.2024. godine)

PREKORAČENJE OPTUŽBE IZMENOM STEPENA

KRVAVIČNA ČETNIČKI

- Sud
nio s

Iz obrazlo

„Ispituju
cenjeni s
9 ZKP, je
tužilaštv

Odredba
odredbe
ako nisu

Odredba
predmet

Imajući u
događaj
krivične
konkretn
godine, p

Prema č
predloga
maloletn
dakle da
D.M. bio
direktnir

Po ocen
optužbe,
odnosa
od one k
pobijanj

(Rešenje

me izme-

ranioca,
v 1 tačka
g javnog

je da se
imenjuju

lo koje je

dentičan
izricanje
esude, u
03.2024.

spozitivu
što je „...
pristao“,
maloletni
tupao sa

identitet
ektivnog
lne volje
razloga

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

NEPRIMENJIVANJE PRETPOSTAVKE O JEDNAKIM UDELIMA BRAČNIH DRUGOVA U SPORU O STICANJU U PORODIČNOJ ZAJEDNICI

Porodični zakon

član 195

- U sporu o sticanju u porodičnoj zajednici, ne primenjuju se pravila o sticanju prava svojine u toku braka, već pravila o imovinskim odnosima članova porodične zajednice, pa je stoga isključena pretpostavka o jednakim udelima supružnika u sticanju takve imovine.

Iz obrazloženja:

„Prema utvrđenom činjeničnom stanju pred prvostepenim i drugostepenim sudom proizlazi da je prvobitna tužilja BB, čiji je pravni sledbenik tužilac AA, sa ocem tuženog VV, sada pok.GG bila u braku od 17.12.1961. godine pa sve do njegove smrti 05.03.1997. godine. Tuženi VV je dopunskim rešenjem o nasleđivanju Drugog opštinskog suda u Beogradu O 594/99 od 23.07.2007. godine, od svog dede po ocu, DD nasledio vanknjižno pravo vlasništva na porodičnoj stambenoj zgradi P+1, postojećoj na kat. Parcelama... i... starog premera, kojima odgovaraju delovi kat. parcela novog premera br.... i... KO..., u ul.... br..., sagrađenoj prema rešenju Opštine Čukarica, Odeljenja za komunalne i građevinske poslove 05 br.868 od 14.06.1967. godine (pravnosnažno dana 01.08.1967. godine). Tužilja, kao snaja pok. DD, nije pozvana u postupku raspravljanja njegove zaostavštine, iako je trebala biti pozvana kao supruga pok. GG koji je nadživeo svog oca. Utvrđeno je da je rešenje za izgradnju 1967. godine dato pok. DD, koji je preminuo 1969. godine, s tim da je on dana 13.09.1967. godine, kao poklonodavac, sa svojim sinom GG kao poklonoprimcem zaključio ugovor o poklonu, kojim mu između ostalog poklanja plac i kuću, tada kućni br..., postojeću na kat.parceli br..., kao i pravo za izgradnju. Stara kuća je tokom 1968. godine srušena i delom na temeljima iste kuće, a delom i na ostatku placa ka ulici... sagrađena je sporna stambena zgrada, koja je bila useljiva tokom te godine. U vreme izgradnje ove kuće porodično domaćinstvo... pored pok. BB i pok. GG, činili su i njeni svekar i svekrva DD i ĐĐ (preminuli 1969. godine, odnosno 1972. godine), ali i sin pok. BB, tužilac AA, koji je doveden u domaćinstvo..., kao i sinovi GG iz prvog braka, tuženi VV i njegov brat neparničar EE. Svi članovi porodičnog domaćinstva su aktivno učestvovali u izgradnji ove kuće, sem tuženog, koji je prema navodima tužioca u vreme gradnje kuće bio u vojsci, ali je zajedno sa bratom opremio prvi sprat kuće, u koji se kasnije uselio. DD je u vreme gradnje bio star i bolestan, međutim, on je finansirao gradnju kuće od novca dobijenog od prodaje vinograda i izdavanjem zemlje u zakup. Utvrđeno je da je dana 14.09.1994. godine, pok. GG kao primalac izdržavanja sa svojim sinom, ovde tuženim VV, kao davaocem izdržavanja zaključio ugovor o doživotnom izdržavanju, kojim je u članu 1 konstatovano da se davalac izdržavanja obavezuje da na ime izdržavanja svog oca GG i njegove supruge BB daje mesečno 300,00 dinara i da se sa svojom porodicom obavezuje da brine o primaocu izdržavanja, da mu donosi namirnice, da ga vodi kod lekara, da nabavlja lekove, a posle smrti da ga sahrani po mesnim običajima, dok se članom 2 konstatuje da na ime izdržavanja primalac izdržavanja ostavlja u nasleđe tuženom VV jedan dvosoban stan u parteru stambene zgrade u ul.... br... u..., kao i pravo korišćenja na delu kat.parcele..., površine 600 m2. Dana 04.06.2001. godine, zaključen je aneks ovog ugovora, tako što se menja član 2 osnovnog ugovora, utoliko što primalac izdržavanja ostavlja u nasleđe davaocu izdržavanja celu stambenu zgradu u ul... br... u.... Dana 15.08.2005. godine, između istih stranaka zaključen je ugovor o poklonu ove nepokretnosti, Ov br.13574/2005, kojim pok. GG kao poklonodavac svom sinu, ovde tuženom kao poklonoprimcu poklanja imovinu iz ugovora o doživotnom izdržavanju, a koja predstavlja predmet utvrđenja u ovoj pravnoj stvari. U istom ugovoru poklonodavac je za sebe i svoju suprugu BB zadržao pravo doživotnog stanovanja u predmetnoj kući, te da je u ovom ugovoru konstatovano da je i pok. BB pored njegovog oca DD učestvovala u sticanju iste kuće, međutim, ona je u svom tekovinskom delu namirena poklonom koji je on izvršio istoj, s obzirom da joj je poklonio trećinu svog placa na kat. Parceli..., a koji je ona kasnije poklonila svom sinu, ovde tužiocu. Navedeni poklon je prema dokazima u spisima učinjen ugovorom overenim pred Drugim opštinskim sudom u Beogradu O br. 5276/90 od 09.04.1990. godine. Iz uverenja RGZ SKN Čukarica od 07.12.2021. godine, kao i na osnovu nalaza i mišljenja sudskog veštaka geodetske struke Milorada Lazića od 16.12.2021. godine, utvrđeno je kretanje kat. parcele br..., ranije oznake... i..., obe u KO..., na kojoj se nalazi predmetni stambeni objekat i utvrđeno da je u katastru nepokretnosti predmetni objekat upisan na tuženog VV i to pod kućnim brojem..., u ul.... u...

Prvostepeni sud je polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, te i odredaba članova 168, 171, 180, 195 Porodičnog zakona i odredbe člana 21 Zakona o osnovama svojinsko-pravnih odnosa, ocenio da je tužbeni zahtev tužioca neosnovan, pa

je isti odbio neosnovan, nalazeći da je tokom prvostepenog postupka utvrđeno da je u katastarskim knjigama kao vanknjižni imalac prava svojine na predmetnoj nepokretnosti i pored toga što je ovu nepokretnost poklonio svom sinu GG, do 2007. godine bio upisan nok. DD, koji je bio i nosilac aradjevine dozvole od iuna 1967. godine, a koja mu je izdata za izgradnju kuće koja je predmet ovog postupka. Naime, i se tuiče bi se zab u..., post suda pre GG, ocen zajednic postupka DD, a ko 14.06.19 života su GG i BB,

Naime, i se tuiče bi se zab u..., post suda pre GG, ocen zajednic postupka DD, a ko 14.06.19 života su GG i BB,

Dakle, b vanknjiž sprovede svojstvu su sreds br.13574

Porodičn Odredba života u imovine trajanja 179 stav zajednič su udeli ove imo Odredba radom Članovin partnera zakona o supružni udelima

U konkre ovaj postup

od 23.07.2007. godine, tuzeni vv u postupku raspravijanja zaostavštine DD, ogiasen za nasleđnika na preametnom objektu za koji ona tvrdi da predstavlja njenu bračnu tekovinu, a u kom postupku ona nije pozvana na nasleđe, iako je prema pravu predstavljanja trebala biti pozvana na nasleđe. Ovaj sud prihvata stav prvostepenog suda da u ovom slučaju nisu bili ispunjeni

teva koji e, kojom ... broj... nju ovog pokojnim rodičnoj čitani i u ripadala olom od ajednicu , pokojni

o nosilac nije bio ca dat u ograd, te dine, Ov

ajednice. ajednice jedničke ra vreme ine (član ka deoba zi sud da polovine og člana. na stekli imovinu. nbračnih tbe ovog is prava ednakim

og VV je br. 594/99

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

uslovi da pok. BB bude pozvana na nasleđe iza smrti DD, s obzirom da ne spada u krug lica iz člana 10 Zakona o nasleđivanju, međutim, ona je trebala biti pozvana na nasleđe kao zakonski naslednik pokojnog supruga GG, u smislu odredbe člana 9 Zakona o nasleđivanju, imajući u vidu da je pok. GG nadživeo svog oca.

S druge strane, predmetnu nepokretnost je DD poklonio svom sinu GG još 1967. godine i to staru kuću, na čijim temeljima je delom sagrađena postojeća stambena zgrada. Pokojna BB, kao tužilja, a nakon njene smrti i tužilac AA u daljem toku postupka tužbenim zahtevom su tražili utvrđenje prava svojine na predmetnom objektu ne po osnovu nasleđa, već isključivo zbog činjenice da je ovaj objekat stečen u toku trajanja braka između pok. BB i pok. GG, odnosno po osnovu bračne tekovine, tražeći suvlasništvo na 1/2 predmetnog objekta po tom osnovu, s obzirom na pretpostavku o jednakim udelima supružnika u sticanju zajedničke imovine. Zbog toga se ovaj sud u ovoj pravnoj stvari nije bavio pitanjem naslednog prava pokojne BB koje je ona isticala u referatu ove tužbe kojom je iniciran ovaj spor.

Dakle, kako je predmetni objekat izgrađen 1968. godine, odnosno u toku trajanja zajednice života između tužilje, njenog supruga, njegovih roditelja i njihove dece, to se u rešenju ovog spora ne primenjuju pravila o sticanju prava svojine u toku braka, već pravila o imovinskim odnosima članova porodične zajednice, u primeni kog pravnog instituta je isključena pretpostavka o jednakim udelima supružnika u sticanju takve imovine.

Odredbom člana 7 stav 1 i 2 ZPP, propisano je da su stranke dužne da iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahteve i da predlože dokaze kojima se utvrđuju činjenice na kojima zasnivaju svoje zahteve i da predlože dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, te da sud razmatra i utvrđuje samo one činjenice koje su stranke iznele i izvodi samo one dokaze koje su stranke predložile (načelo dispozicije stranaka). Odredbom člana 228 ovog zakona, propisano je da je stranka dužna da iznese činjenice i predloži dokaze na kojima zasniva svoj zahtev ili kojim osporava navode i dokaze protivne strane u skladu sa ovim zakonom, dok je članom 231 stav 1 ovog zakona, propisano da ukoliko sud na osnovu izvedenih dokaza ne može sa sigurnošću da utvrdi neku činjenicu, o postojanju te činjenice primeniće pravila o teretu dokazivanja. Odredbom člana 259 ovog zakona, propisano je da će sud izvesti dokaz veštačenjem ukoliko je radi utvrđenja ili razjašnjenja neke činjenice potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže.

S obzirom da se u ovom slučaju radi o sticanju u porodičnoj zajednici, a ne o zajedničkoj svojini stečenoj isključivo radom bračnih drugova, saglasno odredbi člana 195 stav 3 Porodičnog zakona, isključena je pretpostavka o podjednakim udelima supružnika u sticanju, zbog čega je obaveza najpre prvobitne tužilje BB, a kasnije i njenog sina, ovde tužioca AA bila da u postupku pred prvostepenim sudom predloži veštačenje od strane veštaka građevinske struke na okolnost utvrđenja vrednosti objekta i u odnosu na isti objekat utvrdi vrednost katastarske parcele na kojoj je objekat sagrađen, s obzirom da je ona predstavljala posebnu imovinu pok. DD, odnosno njegovog sina GG, te da zatim predloži ekonomsko finansijsko veštačenje na okolnost visine doprinosa u sticanju svakog od članova porodičnog domaćinstva u izgradnji predmetnog objekta, pa i pok. BB, što je tokom prvostepenog postupka propušteno, čime tužilac, a prethodno i njegova majka nisu dokazali koliki je bio udeo pokojne BB u sticanju na predmetnoj porodičnoj stambenoj zgradi, zbog čega je ovaj sud primenom odredbe člana 231 ZPP, ocenio da je tužbeni zahtev tužioca neosnovan, pa je ožalbenu presudu iz stava prvog izreke, kojom je odbijen tužbeni zahtev tužioca potvrdio iz ovih razloga.”

(Presuda Apelacionog suda u Beogradu, Gž 5425/2023 od 29.11.2023. godine)

NEPOSTOJANJE KRIVIČNOG DELA ZELENASTVO

- Ne p
ćenc
nom

Iz obrazl

„Okrivlje
da su u p
oštećeni
zbog fina
oštećena
za davar
oštećeni
ugovore
imovinsk

Pravilno
oštećeni
imajući u
poslovan
nije doka
je prvob
uzimao n
evra rad
iznos du

Imajući u
sebe iska
kao ni iz
koje im j
izvršili k

Navodim
bili od u
dao prv
da nije d
neosnov

(Presuda

ika ošte-
c ošteće-

na teret
na zjam
štećenih
no brata
okrivljeni
u, pa su
plaćanja
ivpravnu

no da je
porodicu,
njegovo
Takođe,
iskaz, da
ashodno
od 1.000
atu i koji

korist za
V. i V.M.
čno delo
be da su

entualno
e koju je
nog suda
jena kao

Pretplatite se
kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

TERET DOKAZIVANJA U SPORU ZA NAKNADU ŠTETE ZBOG NESAVESNOG RADA ADVOKATA

Zakon o parničnom postupku

član 231

- U sporu za naknadu štete koju je tužilac pretrpeo zbog nesavesnog rada tužene kao advokata, iz razloga što je tužena nepri-
stupanjem na ročište kao punomoćnik tužioca izazvala posledicu da se tužba tužioca smatra povučenom, tužilac je dužan da
dokaže ishod postupka koji bi izvesno nastupio da je došlo do meritornog presuđenja, a posebno da dokaže obim uspeha u
tom sporu, a što bi predstavljalo i visinu štete koja bi tužiocu pripadala.

Iz obrazloženja:

„Ocnom izvedenih dokaza pred prvostepenim i drugostepenim sudom utvrđeno je da je tužilac bio radno angažovan kao policijski službenik na kontrolno-bezbedonosnom punktu „Rudnica” u kopненоj zoni bezbednosti KiM u periodu od 28.11.1999. godine do 1.7.2005. godine, kada je zajedno sa još 30-tak policijskih službenika iz... radio iste poslove, s tim što samo dvojici nisu isplaćene dnevnice, putni troškovi, noćni rad, smenski rad i rad u dane državnih i verskih praznika, po osnovu čega su se tužilac i još jedan policijski službenik..., minimum 7 i više puta obraćali poslodavcu u.... Kolega... je predložio da obojica podnesu tužbu protiv poslodavca i rekao da ima rođaka advokata u Beogradu, tuženu. Tako se tužilac sa tuženom sastao oktobra 2003 godine u njenoj adv.kancelariji u Beogradu i tražio da ga zastupa u sporu koji se odnosi na naknadu štete za posebno angažovanje za rad u kopненоj zoni bezbednosti. Prvo su se više puta čuli telefonom, a zatim je tužilac došao u Beograd i izdao punomoćje tuženoj i dostavio joj od pismene dokumentacije samo potvrdu da je zaposlen kao... u PU... Iako je tužena predočila više puta tužiocu da smatra da je ishod spora krajnje neizvestan, dogovor između tužioca i tužene je bio da se pokrene parnični postupak po izdatom punomoćju tužioca tuženoj da ga zastupa u istom, što je i učinjeno. Dogovor između njih je bio da tužilac tuženoj ne plaća sukcesivno troškove za svaku preduzetu radnju po AT, već da po dobijanju spora i ukoliko se isti dobije, tuženoj pripadnu svi troškovi spora po presudi i 10% od dosuđene naknade. Tom prilikom za troškove koji bi u toku spora morali biti plaćeni, tužilac je isplatio tuženoj na ruke 200 evra i više nijedan iznos po osnovu navedenog zastupanja. Tužba je podneta dana 08.12.2003. godine protiv tužene Republike Srbije, Ministarstva unutrašnjih poslova sa zahtevom da sud obaveže tuženu da tužiocu isplati iznos od 100.000,00 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom, i to na ime naknade za dnevnice, putne troškove, posebno angažovanje u zoni rizika za period od septembra 1999. godine do podnošenja tužbe, a zatim je bilo više ročišta. Podneskom od 01.12.2005. godine tužilac je preko punomoćnika-tužene preinačio tužbu tako što je tražio da sud obaveže tuženu Republiku Srbiju – MUP, da mu isplati iznos od 1.414.000,00 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom na ime naknade za obavljanje poslova na terenu, i to: naknade na ime dnevnica, putnih troškova za dolazak i odlazak sa rada i naknade za prekovremeni rad i rad u dane državnih i verskih praznika. Po dogovoru sa tužiocem, tužena je u tom postupku predložila izvođenje dokaza veštačenjem preko veštaka ekonomsko-finansijske struke, a koji iznos troškova je po određenju suda platio tužilac lično, direktno na račun suda i dokaz o istom dostavio sudu poštom. Veštak je preuzeo predmet, ali nije uspeo da dođe do dokumentacije, povodom čega je bilo više ročišta, ali parnične stranke dokumentaciju nisu dostavljale. Veštak je po rešenju suda za izvođenje dokaza veštačenjem od 06.03.2006. godine preuzeo predmet 14.04.2006. godine i vratio ga sudu 10.10.2006. godine, bez urađenog nalaza i mišljenja, navodeći da nije bio u mogućnosti da dobije relevantne podatke od MUP-a, te je predložio da sud po službenoj dužnosti pribavi potrebne podatke. Tužena, BB je dana 04.08.2006. godine primila poziv za ročište zakazano za 27.10.2006. godine, na koje nije pristupila ni ona, ni zakonski zastupnik tužene RS-MUP, iako uredno pozvani, a svoj izostanak nisu opravdali, pa je prvostepeni sud doneo rešenje P 9188/04 dana 27.10.2006. godine kojim se tužba tužioca smatra povučenom. Imajući u vidu da je tužena u odgovoru na tužbu osporila tužbeni zahtev tužioca iz razloga što se tužilac pre pokretanja tužbe nije obraćao zahtevom za naknadu štete van spora i da mu ne pripada naknada za prevoz, jer nije tražio izdavanje mesečne karte jer je kontrolni punkt „Rudnica” u sastavu opštine Kraljevo, pa nema pravo na te troškove, te imajući u vidu da veštak nije imao potrebnu dokumentaciju radi veštačenja, radi čega je predmet i vratio sudu, tužena je smatrala da treba da pusti da se donese rešenje o povučevoj tužbi, jer je to u najboljem interesu tužioca okončanje spora na taj način. U prethodnom periodu bila je u stalnom kontaktu sa tužiocem, što telefonskim putem, fiksnim i mobilnim i SMS porukama ređe, ali je bila samostalna u svom radu. Dan pre održavanja ročišta 27.10.2006. godine saznala je na pisarnici Prvog opštinskog suda u Beogradu da se predmet nalazi kod veštaka, pa je donela odluku da ne pristupi na ročište zakazano za naredni dan, a o čemu se nije konsultovala sa tužiocem, niti mu je u narednom periodu saopštila da je spor okončan

povučenom tužbom. Rešenje o povučenoj tužbi dostavljeno je tuženoj dana 6.12.2006. godine, koja je dana 15.12.2006. godine podnela predlog za vraćanje u pređašnje stanje, koji je rešenjem istog suda P 9188/04 od 10.1.2007. godine odbačen, kao neblagovremen. koje rešenje je dostavljeno tuženoj dana 6.2.2007. godine, nakon čega je postalo pravosnažno dana 14.2.2007.

kontaktirao je tuženu, gažovao drugog komorara koji nije je potraž parnice presude tužena R rad noću dinar. Pr da tužio praznika DD dosu za period P 8244/ na ime r isplati iz 1802/20 od 13.03 Ministar do 28.11 u dane a različiti.

Pravosna prvim iz za period dinara i z je tuženi godine iz trećim iz 2.372,19 tužbeni z po osnov rad izno od 22.11 prvom i u stavu AA po os sa zakor godine iz Apelacio

Prvostep nije doka opštinski okončan i nj

dokazao da je njegovo potraživanje bilo izvesno posebno imajući u vidu da je tužilac u pravosnažno okončanom postupku u predmetu istog suda P.br.4560/10 (novi broj 28483/12) u kome je tražio naknadu štete za drugi vremenski period protiv iste

kontaktirao gažovao okatskim eogradu, vario jer anja ove osnažne avezana datak za 7.018,01 poslova na dane e tužiocu praznika tog suda iocu ĐĐ praznika i to P br. 2514/10 ra Srbija, 3 godine rad, rad mesec su

stavom a prevoz 9.360,00 bavezan aj 2005. Stavom iznos od dbijen je ne isplati za noćni 6086/12 a u stavu presuda i tužiocu 9 dinara, ni 2005. resudom te.

a tužilac ed Prvim meritorno

a tužilac nije

Pretplatite se

kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

tužene uspeo u manjem delu tužbenog zahteva i različitim novčanim iznosima za različite periode, pa nije dokazao ni visinu svog potraživanja jer potraživanje tužioca u drugom predmetu u iznosu od 1.414.000,00 dinara ne može predstavljati utvrđenu visinu štete u ovom postupku imajući u vidu da nije moguće utvrditi meritorni ishod tog postupka zbog čega je tužbeni zahtev tužioca odbijen.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno je prvostepeni sud odlučio kada je odbio kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca, dajući za svoju odluku jasne i dovoljne razloge koje u celosti prihvata i ovaj sud.

Odredbom člana 1 Kodeksa profesionalne etike advokata donetog na Sednici osnivačke Skupštine Advokatske komore Jugoslavije od 16. januara 1999. godine važećeg u vreme kada je tužena preduzimala radnje zastupanja tužioca u parničnom postupku vođenom pred Prvim opštinskim sudom u Beogradu u predmetu P 9188/04, propisano je da je kodeks profesionalne etike advokata skup pravila o dužnostima i pravima advokata zasnovanih na posebnoj vrsti i visokom stepenu njihove profesionalne i moralne odgovornosti. Odredbom člana 9 tačka 5 navedenog Kodeksa propisano je da su poseban sadržaj profesionalne etike i visoki stepen profesionalne odgovornosti advokata zasnovani na pretpostavci: da nezavisno, stručno, savesno i samostalno obavljanje advokatskog poziva predstavlja jednu od osnovnih garancija u ostvarivanju, zaštiti i unapređenju ljudskih prava i sloboda. Odredbom člana 15. navedenog Kodeksa, propisano je da je advokat dužan da u radu postupa stručno, sa znanjem za koje je kvalifikovan, dok je odredbom člana 17 istog Kodeksa propisano da je advokat dužan da svoju profesiju obavlja savesno, brižljivo, odlučno, blagovremeno, sa iskrenošću prema klijentu, uz punu posvećenost slučaju koji mu je poveren i uz upotrebu svih svojih znanja i sposobnosti i svih pravno dopuštenih i opravdanih sredstava. Odredbom člana 73 tačka 3 navedenog Kodeksa propisano je da je advokat dužan da klijenta blagovremeno obaveštava o svim bitnim promenama u predmetu a na traženje klijenta i o svim pojedinostima.

Odredbom člana 15 stav 2 Zakona o advokaturi („Službeni list SRJ”, br.24/98, 26/98, 69/2000, 11/2002 i 72/2002), propisano je da je advokat dužan da stranci savesno pruža pravnu pomoć u skladu sa zakonom, Statutom i Kodeksom profesionalne etike advokata.

Prema odredbi člana 189 stav 3 Zakona o obligacionim odnosima pri oceni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje sprečeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem. Međutim, da bi se ostvarilo pravo na naknadu štete na osnovu izmakle koristi po članu 189 stav 3 ZOO, potrebno je da se ispune sledeći uslovi: da je šteta u vidu izmakle koristi izvesna i da se mogla očekivati po redovnom toku stvari ili posebnim okolnostima; da postoje elementi na osnovu kojih se može odrediti iznos izmakle koristi i da izmakla korist nije suprotna javnom poretku i moralu.

Odredbama članova 154 i 155 Zakona o obligacionim odnosima, propisano je da ko drugom prouzrokuje štetu dužan je naknaditi je ukoliko ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice (član 154 stav 1), dok je šteta umanjeње nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njenog povećanja (izmakla korist), kao i nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta).

Tužilac u konkretnom slučaju potražuje naknadu štete koju je pretrpeo zbog nesavesnog rada tužene iz razloga što je tužena protivno pravilima profesionalne etike svojim nečinjenjem, nepristupanjem na ročište kao punomoćnik tužioca izazvala posledicu da se tužba tužioca smatra povučenom, čime tužilac nije ostvario naknadu koju je tužbom u parničnom postupku potraživao, a u kome ga je kao advokat zastupala tužena. U konkretnom slučaju imajući u vidu da je tužena zastupala tužioca kao punomoćnik – advokat u parničnom predmetu pred Prvim opštinskim sudom u Beogradu u kome je tužilac podneo tužbu protiv tužene Republike Srbije – Ministarstva unutrašnjih poslova sa zahtevom za isplatu naknade za dnevnice, putne troškove i posebno angažovanje u zoni rizika za period od septembra 1999. godine do podnošenja tužbe 08.12.2003. godine, i po preinačenom tužbenom zahtevu od 01.12.2005. godine na ime dnevnica, putnih troškova i naknade za prekovremeni rad i rad u dane državnih i verskih praznika, da je isti postupak okončan povučenom tužbom zbog nepristupanja punomoćnika tužioca i tužene ročištu rešenjem suda od 27.10.2006. godine, a zatim podnošenjem neblagovremenog predloga za vraćanje u pređašnje stanje koji je odbačen rešenjem od 10.01.2007. godine, čime je parnični postupak usled direktnog činjenja i nečinjenja tužene kao advokata izazvao posledice predviđene Zakonom o parničnom postupku, a za tužioca povučenom tužbom i nemogućnošću da spor okonča meritorno u svoju korist. Imajući u vidu da tužena za nepreduzimanje parnične radnje – pristupa na ročište i preduzimanje parnične radnje podnošenje neblagovremenog predloga za vraćanje u pređašnje stanje nije imala saglasnost tužioca, da je predlog podnela neblagovremeno, a koje posledice su joj morale biti poznate imajući u vidu da je stručno lice – advokat koja se u okviru svoje profesije bavi zastupanjem pravnih i fizičkih lica, i koja je kao takva u obavljanju svoje profesije

bila dužna da se drži pravila profesionalne etike advokata napred citiranih, što je ona svojim radnjama u parničnom postupku kao punomoćnik tužioca propustila, to postoji štetna radnja tužene u odnosu na tužioca.

Međutim, za
je teret
je teret
posledic
je kao p
je bio te
iz pozitiv
od stran
dokazao
tom spo
tužilac n
uspeo sa
neisplać
mesec br
okončan
pravilno
je tužena
odbijanje

Prema
materija
kojoj je f
svoj zaht
proveriti
svoje zaht
navode s
pružile n
postupka
taj koji t

Prema to
zasniva s
osnovi o
korist, n
je štetu p
neblago
tačno da
radnje k
potražuj

Neosnov
gubitkom
tužene k
štete tuž
visinu ist

Suprotno
od strane
delimičan

bila isplata iz radnog odnosa po više osnova, kako su dosad iznosi bitno različit za svaki mesec, kako u većem delu zahteva po više osnova tužilac u kasnijem postupku po istom osnovu nije uspeo, to tužilac nije dokazao osnov i visinu štete koju trpi, kako to pravilno zaključuje i prvostepeni sud. Iz presuda Prvog osnovanog suda u Beogradu koje je tužilac dostavio za druge

na tužiocu
i štetne
kome ga
tužiocu
pribavio
činjenja
žilac nije
uspeha u
ka koji je
je tužilac
isplatu
za svaki
za ishod
tužioca,
kome ga
anjem ili

procesnim
1. ZPP, u
zasniva
se može
zasnivaju
poravaju
eno, nisu
o tokom
jer je on

a kojima
ia koje u
a u svoju
kazao da
e podnet
i, i da je
reduzela
tužbom

rezultirali
stupanje
naknadu
u štetu i

oslenima
ostvario

potražuje)

Pretplatite se kako biste pročitali časopis u celosti

Prijavite se ➔

Skenirajte QR kod

radnike istog poslodavca u postupcima za isplatu manje isplaćene zarade za prekovremeni rad, rad u dane državnih i verskih praznika, rad noću za period od 2002. godine odnosno 2003. godine do 28.11.2005. godine proizilazi da su iznosi dosuđeni za svakog radnika i svaki mesec različiti, pa se ne može sa izvesnom sigurnošću utvrditi da li bi tužilac uspeo u sporu P 9188/04 i u kom obimu.

Kako se ni ostalim navodima u žalbi tužioca ne dovodi u sumnju zakonitost i pravilnost pobijane presude, to je na osnovu člana 387 st.1 tačka 2 ZPP stavom prvim izreke ove presude potvrđena, a potvrđeno je i rešenje o troškovima postupka, koji su tužiocu pravilno priznati i obračunati.”

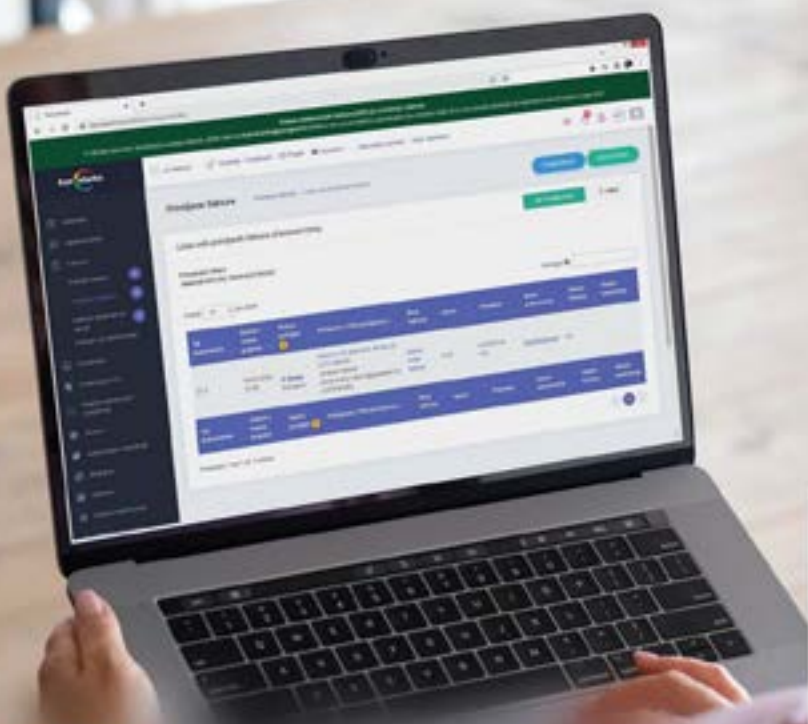
(Presuda Apelacionog suda u Beogradu, Gž 258/2023 od 8.6.2023. godine)

Rešenje za elektronsko arhiviranje!

Od 1. januara 2024. godine **počela je da se primenjuje** Uredba o jedinstvenim tehničko-tehnološkim zahtevima i procedurama za čuvanje i zaštitu arhivske građe i dokumentarnog materijala u elektronskom obliku ("Sl. glasnik RS", br. 107/2021, 94/2022 i 116/2023).

Ona uvodi obavezu pouzdanog elektronskog čuvanja dokumenata nastalih u elektronskom formatu, kao i fizičkih dokumenata, ali samo onih koji su digitalizovani i imaju dokaznu snagu originala.

Za ispunjenje obaveze pouzdanog čuvanja, koja proističe iz pomenute Uredbe, **program Kancelarko će ponuditi jednostavno softversko rešenje svojim korisnicima!**

Skeniraj QR

Prijavite se za rešenje:

paragraf.rs/earhiv

LEX SUMMIT K O P A O N I K

30. NOV – 3. DEC 2025.

HOTEL GRAND

PRIJAVITE SE

Fiskalni putokazi

Porezi, računovodstvo, zarade, devizno poslovanje

Budžetski vrhovi

Pravo i finansije u javnom sektoru

Kadrovski kompas

HR & Radni odnosi

PARAGRAF.RS

Pravna i ekonomska izdanja
za uspešno i zakonito poslovanje

ISSN 2956-1914

9 772956 191002 >

Broj izašao iz štampe

19.11.2025.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотеке Матице српске, Нови Сад 33/34

PRAVO u privredi i pravosuđu : časopis za primenu
prava u praksi / glavni i odgovorni urednik Mile Orlović.
- 2023, br. 283/284 (maj). - Sremska Kamenica:
Paragraf Lex, 2023 - (Nova Pazova: Beograf). - 29 cm

Dostupno i na: <http://casopisi.paragraf.rs>. - Mesečno po
dvo broj. - Nastalo spajanjem: Pravo u privredi = ISSN
2620-2204; i: Pravo u pravosuđu = ISSN 2683-6092

ISSN 2956-1914 = Pravo u privredi i pravosuđu
COBISS.SR-ID 115364617